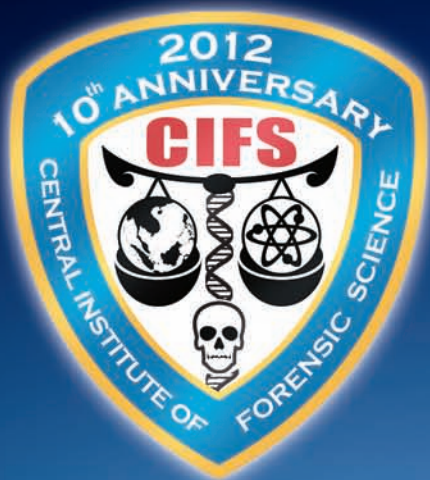

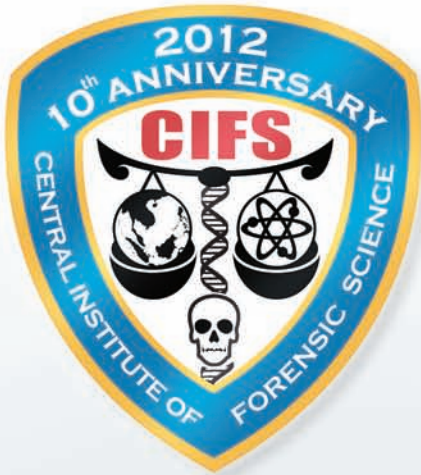
10 ปี

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

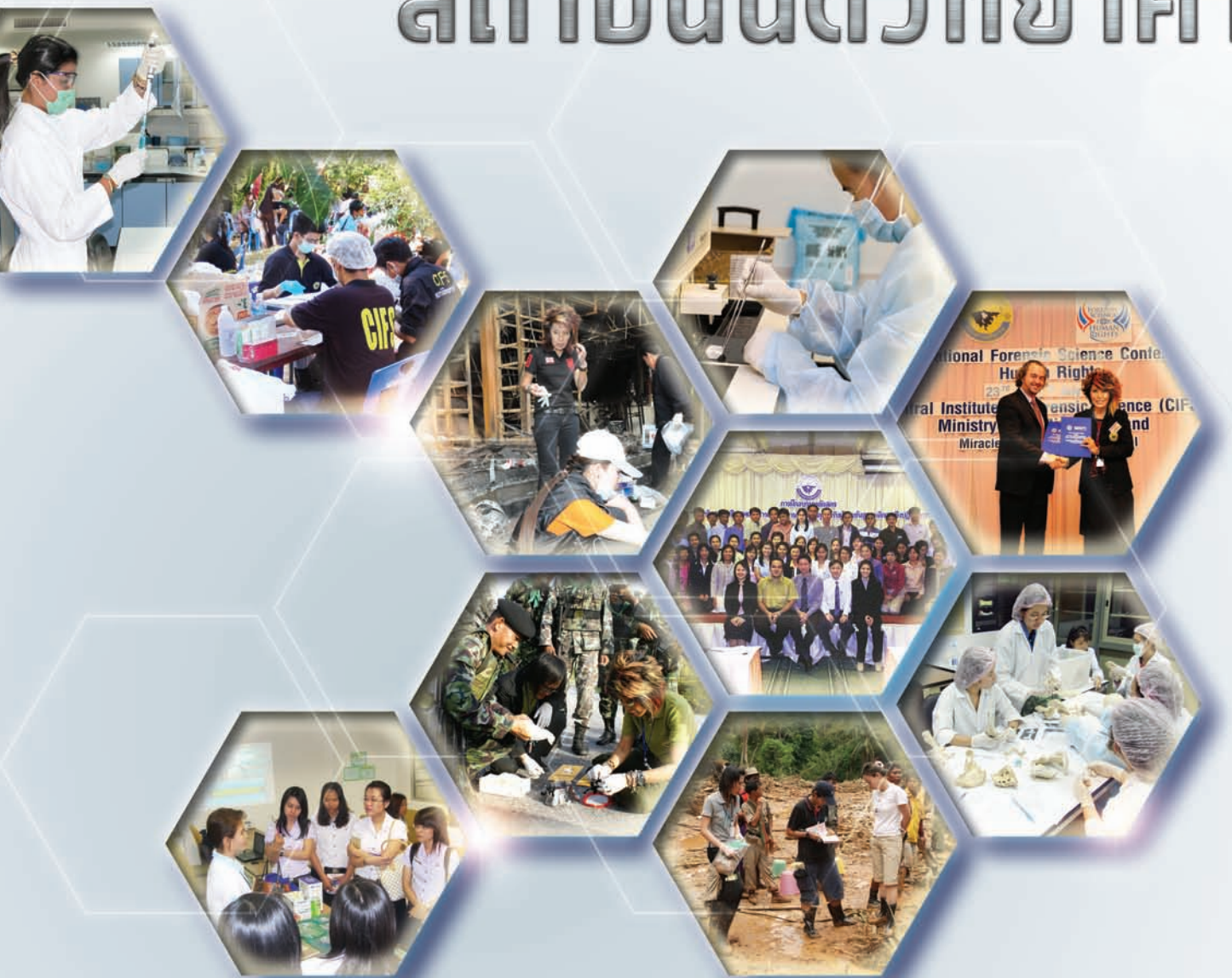
CENTRAL INSTITUTE OF FORENSIC SCIENCE

10 ปี

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

CENTRAL INSTITUTE OF FORENSIC SCIENCE

สาร พลดำรงเอกประชา พรหมนอก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2555

กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่หรือภารกิจเกี่ยวกับการบริหารจัดการกระบวนการยุติธรรม เสริมสร้างและอำนวยความยุติธรรมในสังคม จึงเป็นหน่วยงานในการอำนวยความยุติธรรมอย่างครบวงจร ตั้งแต่การดำเนินการในการประสานนโยบาย ด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ งานด้านนิติวิทยาศาสตร์ การสืบสวนสอบสวนคดีอาญาที่เป็นคดีพิเศษ และการดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษา ทั้งในคดีแพ่งและอาญา ตามนัยมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ก็เป็นหน่วยงานหนึ่ง ได้นำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการอำนวยความยุติธรรม โดยนำผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์มาประกอบในการอำนวยความยุติธรรมหรือมาใช้ในการพิสูจน์ข้อกล่าวหาและข้อสงสัยในคดีต่างๆ

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้จัดตั้งมาครบรอบ 10 ปี มีข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์แล้วว่าสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้มีส่วนให้ประชาชนและสังคมเกิดความตื่นตัวในการรักษาสิทธิ อันพึงมีพึงได้ของตนในการเรียกร้องความยุติธรรม ด้วยการใช้ผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ไปปกป้องหรือเรียกร้องสิทธิของตนเอง อันเป็นหนทางใหม่ที่ประชาชนจะได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น ด้วยการทำงานที่มีคุณภาพตามมาตรฐานในทุกเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ การชันสูตรพลิกศพและการตรวจสถานที่เกิดเหตุในพื้นที่ที่กำหนด (จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครนายก และพระนครศรีอยุธยา) หรือพื้นที่อื่นตามคำร้องขอ การติดตามคนหาย การเก็บและการพิสูจน์ศพนิรนาม รวมถึงการดำเนินงานนิติวิทยาศาสตร์ในคดีความมั่นคง พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนการเก็บวัตถุพยานหลักฐาน การพัฒนาระบบบริหารคุณภาพ และพัฒนาประสิทธิภาพห้องปฏิบัติการเพื่อให้ได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล

ในโอกาสอันวันคล้ายวันสถาปนาสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ครบรอบ 10 ปี ในปี พ.ศ. 2555 นี้ ผมมีความยินดีและภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ มีการพัฒนาปรับปรุงหน่วยงาน มีการพัฒนามาตรฐาน การปฏิบัติงาน การพัฒนาเครื่องมือ การพัฒนาคน มาเป็นลำดับ เพื่อรองรับการอำนวยความยุติธรรมในทุกภาคส่วน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เตรียมพร้อมไปสู่การเป็นสถาบันหลักในการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการและเป็นที่ยอมรับระดับสากล ตลอดเวลาผลงานของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ปรากฏต่อสาธารณชนได้เป็นอย่างดี มีหลายคดีที่สามารถคลี่คลายได้ด้วยผลการปฏิบัติหน้าที่ของทีมงานสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

ผมขอส่งความปรารถนาดีมายังผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงานและเจ้าหน้าที่ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ทุกท่าน ขอให้ทุกท่านจงประสบความสุข ความเจริญ มีกำลังใจ กำลังใจ ในการร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุผลสำเร็จลุล่วงตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและประเทศชาติสืบไป

พลดำรงเอก

(ประชา พรหมนอก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สาร นายสุทัศน์ เจ็นหมื่น อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรองนายกรัฐมนตรี เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2555

กระผมได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เมื่อปี พ.ศ. 2540 และในปีนั้น ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ให้ความสำคัญกับชุมชน และความยุติธรรมแก่ประชาชน และกำหนดให้ศาลยุติธรรมแยกออกจากกระทรวงยุติธรรม กระผมคิดว่าการให้ความสำคัญยุติธรรมแก่ประชาชน โดยใช้หลักวิชาการทางวิทยาศาสตร์น่าจะเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งและสิ่งนั้น จะไม่ประสบความสำเร็จเลยหากไม่ได้คนเก่งและคนดีเข้ามาทำงาน ถือว่ากระผมโชคดีมากที่

คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ได้รับโอนจากโรงพยาบาลรามธิบดี สังกัดกระทรวงยุติธรรมเพื่อร่วมผลักดันงานดังกล่าว

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม จึงเกิดขึ้นภายหลังการปฏิรูประบบราชการ ปี พ.ศ. 2545 ภารกิจสำคัญที่กำหนดคือการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมโดยนำผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์มาประกอบการอำนวยความสะดวกยุติธรรมหรือมาใช้ในการพิสูจน์ข้อกล่าวหา และข้อสงสัยในคดีต่างๆ

กระผมติดตามการทำงานของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ด้วยความชื่นชมตลอดมาและปีนี้ถือได้ว่าเป็นการทำงานมาครบ 10 ปี ประชาชนคงได้รับข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์แล้วว่าสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ได้มีส่วนช่วยให้ประชาชนตื่นตัวในการรักษาความยุติธรรม ด้วยการร้องขอให้ใช้ผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ไปปกป้องสิทธิหรือเรียกร้องความเป็นธรรมให้ตนเอง และสังคม ด้วยความเชื่อมั่นจากการทำงานที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน เช่น การชันสูตรพลิกศพ และการตรวจสถานที่เกิดเหตุ (ในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายหรือพื้นที่ที่ประชาชนร้องขอ) การติดตามคนหาย การเก็บและการพิสูจน์ศพนิรนาม และที่สำคัญการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีความมั่นคงของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้มองเห็นภาพปฏิบัติการของผู้ก่อความไม่สงบชัดเจนมากขึ้น ผลงานดังกล่าวจึงเป็นพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาพิพากษาของศาลเพื่อลงโทษผู้กระทำผิดได้ชัดเจน

ในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนาสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ครบรอบ 10 ปีนี้ (พ.ศ. 2555) กระผมขอแสดงความชื่นชม ยินดีกับคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ คณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และคุณค่าแห่งความดีของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ให้ปรากฏต่อสังคม พร้อมทั้งขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่ทุกท่านนับถือ อีกทั้งพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ดลบันดาลให้ท่านมีสุขภาพแข็งแรง มีพลังกายพลังใจที่เข้มแข็งประสบความสำเร็จความสุขความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

(นายสุทัศน์ เจ็นหมื่น)

อดีตรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สาร นายกิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ปลัดกระทรวงยุติธรรม

เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2555

นับตั้งแต่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ก่อตั้งมาตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลา ครบ 10 ปี ผมขอแสดงความยินดีและชื่นชมกับการปฏิบัติงานภายใต้ภารกิจที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ทำให้งานด้านนิติวิทยาศาสตร์สามารถเข้าไปสนับสนุนการอำนวยความยุติธรรมให้เกิดประโยชน์กับประชาชนโดยแท้จริง การตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ เป็นการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และวิธีการทางการแพทย์มาประกอบการดำเนินคดี เพื่อสนับสนุนกระบวนการยุติธรรม ผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ชัดเจน ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เป็นการสร้างความเชื่อมั่น ความโปร่งใส ให้เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและระดับสากล

หนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา ผมทราบว่า สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้มีการกำหนดการพัฒนามาตรฐานไว้ 3 ด้าน คือ การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน การพัฒนาเครื่องมือ และการพัฒนาคน ด้วยมุ่งหวังให้งานด้านนิติวิทยาศาสตร์เป็นหน่วยงานที่สำคัญในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนในด้านต่างๆ เช่น การชันสูตรพลิกศพ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การตรวจและพิสูจน์บุคคลสูญหาย รวมถึงการนำนิติวิทยาศาสตร์ไปใช้ในด้านความมั่นคงในเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

ในโอกาสวันครบรอบ 10 ปี ของการสถาปนาสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2555 นี้ ผมขอขอบคุณผู้บริหารและน้องๆ ทีมงานสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ทุกคน ที่ได้มีส่วนร่วมหรือเสริมเติมเต็มในการพัฒนาระบบงานยุติธรรมของกระทรวงยุติธรรม ให้เจริญก้าวหน้ามาด้วยดีจนทุกวันนี้ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ท่านเคารพนับถือ ได้โปรดคุ้มครองรักษาพี่น้องและครอบครัวให้มีความสุข มีกำลังใจที่เข้มแข็ง ประสบความสำเร็จ ดังที่ตั้งไว้ทุกประการ มีกำลังใจสติปัญญา กำลังกาย กำลังใจ ในการดำเนินงาน เพื่อร่วมกันพัฒนาการทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงภายใต้แนวคิด “ยุติธรรมถ้วนหน้า ประชามีส่วนร่วม” (JUSTICE FOR ALL : ALL FOR JUSTICE)

(นายกิตติพงษ์ กิตยารักษ์)
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

สาร คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2555

การมีส่วนร่วมในการก่อตั้งและก้าวเดินของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรมมาจนครบสิบปีในปี พ.ศ. 2555 นี้ นับเป็นการสร้างประวัติศาสตร์ของกระบวนการยุติธรรมไทยที่ทำให้ประชาชนมีทางเลือกเพิ่มขึ้น มีการยกระดับงานนิติวิทยาศาสตร์ของไทยขึ้นสู่ระบบสากลทั้งในเรื่องคุณภาพและมาตรฐาน

ในปัจจุบันอาชญากรรมได้พัฒนารูปแบบซับซ้อนมากยิ่งขึ้นยากในการพิสูจน์ทราบ อีกทั้งมีกฎหมายใหม่เกิดขึ้นหลายประเภทเครื่องมือสำคัญในการพิสูจน์ทราบการกระทำผิดของกฎหมายแต่ละประเภทคืองานนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาให้สามารถสนับสนุนงานทุกด้าน

ย่างก้าวสิบปีแรกของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์คือการลงหลักปักฐานให้มีบุคลากร ที่มีความรู้ เครื่องมือทันสมัยมีระบบมาตรฐานสากลสามารถเป็นตัวแทนประเทศไทยที่เข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ นอกจากนี้สถาบันฯ ยังมีบทบาทเป็นศูนย์กลางการสร้างความร่วมมือในระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน อีกทั้งได้เริ่มการสร้างระบบฐานข้อมูลสารพันธุกรรมที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ได้นำเสนอการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการศพนิรนามในเชิงสิทธิมนุษยชน ที่สำคัญที่สุดคือการสร้างองค์ความรู้การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในงานความมั่นคง สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้เริ่มการปฏิบัติงานในสามจังหวัดชายแดนใต้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ซึ่งนับเป็นตัวอย่างของอาชญากรรมที่มีความซับซ้อนยากแก่การพิสูจน์ทราบผู้ร่วมขบวนการ การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในรูปแบบงานความมั่นคงทำให้สามารถพิสูจน์ทราบและนำไปสู่การตัดสินลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ก้าวต่อจากนี้ไปสถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนทั้งในเรื่องมาตรฐานการพิสูจน์ เครือข่ายการตรวจพิสูจน์ทั้งด้านนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวชศาสตร์ รวมทั้งการพัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์ที่ยังขาดแคลนให้มีครบทุกด้านทันสมัยได้มาตรฐานและสามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเที่ยงตรงทั้งต่อประชาชนไทยและประชาคมอาเซียนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีครบ ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการวิเคราะห์ ด้านการทำวิจัย ด้านมาตรฐาน ด้านความเป็นสากล

(คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์)
ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

สาร นายสมโชค บุญกำเนิด

ที่ปรึกษาด้านติดตามคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนาม

เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2555

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม จัดตั้งขึ้นภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่ากรม ทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกในกระบวนการยุติธรรมให้แก่ประชาชน ภายหลังที่ผู้บริหารระดับสูงมอบหมายให้กระผมมารับตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ (รองอธิบดี) ตั้งแต่วันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2551 - 30 กันยายน พ.ศ. 2553 (เกษียณอายุราชการตั้ง 1 ตุลาคม พ.ศ. 2553) แรกๆ ยอมรับว่าเครียดจากคำถามตนเองว่าเราเป็นผู้บริหาร (คนแรก) ที่มีได้สำเร็จการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ จะทำงานให้สำเร็จตามที่ผู้บังคับบัญชาให้ความไว้วางใจได้หรือไม่ แต่ครั้นทำงานจริงกลับตรงกันข้ามครับ ทุกๆ คนตั้งใจในการทำงานสูงจนกระผมเกิดการอยากรู้ อยากเห็นในทุกๆ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เนื่องจากพบว่าผลงานของสถาบันฯ ทุกเรื่องปรากฏออกเป็นรูปธรรมชัดเจน แตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับการทำงานในสายสังคมศาสตร์ที่เคยพบมา ผมมีความสุขและสนุกกับงานที่ทำในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เพราะผลสำเร็จของงานนิติวิทยาศาสตร์มิใช่เป็นเพียงแค่ผลผลิตแต่เป็นทั้งผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดผลดีต่อประชาชนผู้เฝ้าหาความยุติธรรมทั้งสิ้น หลายครั้งที่มีโอกาสนำเสนอภารกิจสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ต่อบุคคลภายนอกหรือประชาชน ได้รับความสนใจและใส่ใจต่อการรับฟัง เห็นได้จากแววตาและการซักถามของประชาชน ทำให้ทราบว่าประชาชนไม่รู้หรือรู้และเข้าใจในงานนิติวิทยาศาสตร์น้อย งานนิติวิทยาศาสตร์คืองานที่สำคัญมากๆ อีกส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมที่ผู้เกี่ยวข้องต้องให้การสนับสนุนต่อการขับเคลื่อนในภาพรวม ระยะเวลาผ่านมา 10 ปี ในการดำเนินงานของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เห็นเป็นประจักษ์แล้วว่า ประชาชนให้ความไว้วางใจเชื่อมั่นต่อผลงาน ภายใต้การนำของคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ด้วยความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สิ่งที่กระผมหวังในอนาคตคือทุกๆ หน่วยที่เกี่ยวข้องกับงานนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศต้องทำงานอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องเพื่อประโยชน์ประชาชนมากกว่าความถูกต้องของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เนื่องจากข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานจากงานนิติวิทยาศาสตร์ เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าเป็นความจริงที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้เลย ฉะนั้นการขาดความต่อเนื่องของการบูรณาการในบทบาทภารกิจของกระบวนการงานนิติวิทยาศาสตร์ในทุกภาคส่วน จึงเป็นเสมือนช่องว่างที่เกิดมาจากการปล่อยปละละวางของผู้รับผิดชอบทุกระดับ จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นการละเลยต่อการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ในโอกาสที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ทำงานครบรอบ 10 ปี กระผมขอเป็นกำลังใจและพร้อมให้การสนับสนุนสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ให้เจริญก้าวหน้าไปกับความไว้วางใจของประชาชนตลอดไป

(นายสมโชค บุญกำเนิด)

ที่ปรึกษาด้านติดตามคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนาม
อดีต รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

สาร นายสุรศิษฐ์ บัวทรัพย์ รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2555

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่อำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ตลอดเวลาที่ผ่านมา 10 ปี โดยใช้กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ มาจากการใช้พยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ โดยมีการเก็บอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ให้พยานหลักฐานมีปริมาณมากพอและมีสภาพสมบูรณ์ที่สุด ผ่านเข้าสู่ห้องปฏิบัติการ (LAB) ที่มีมาตรฐานในระดับสากล เพื่อพิสูจน์ทราบพยานหลักฐานต่างๆ นั้นและนำไปสู่ การพิสูจน์ทราบผู้ต้องสงสัยหรือเหตุการณ์ ที่เกี่ยวข้องได้

ผมได้เข้ามารับราชการที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์นี้ได้เพียงปีเศษ แต่เท่าที่ได้สับดับรับฟังการดำเนินงานของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ และในบางครั้งได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องบ้าง นั้น เจ้าหน้าที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ทุ่มเท กำลังความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อใช้กระบวนการนิติวิทยาศาสตร์ค้นหาความจริงให้ปรากฏเพื่อจะได้นำผู้กระทำผิดมาลงโทษ ได้อย่างถูกต้องและสมเหตุสมผลต่อผลการกระทำ ซึ่งเป็นการดำรงความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ได้เข้าไปดำเนินการร่วมกับฝ่ายความมั่นคงนำเสนอเข้าสู่ศาลและศาลนำไปพิจารณาตัดสินลงโทษจำเลย การดำเนินการดังกล่าวนี้ยืนยันใน 3 ยุทธศาสตร์หลัก คือ เสริมสร้างความมั่นคงของรัฐ พัฒนามาตรฐานงานนิติวิทยาศาสตร์ และบริหารจัดการและพัฒนาองค์กรโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

ในโอกาสครบรอบ 10 ปี ในปี 2555 นี้ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้มีการจัดงานระดับชาติที่เป็นเกียรติอย่างยิ่ง อันได้แก่ ระหว่างวันที่ 23-25 กรกฎาคม 2555 เป็นงานนิติวิทยาศาสตร์เพื่องานสิทธิมนุษยชน (Forensic Science For Human Right) มีผู้เข้าสัมมนาจาก กัมพูชา เมียนมาร์ เวียดนาม และอีกหลายประเทศ อาทิ อินเดีย ศรีลังกา ญูโรงแรมมิราเคิลแกรนด์ หลักสี่ และในปลายปีระหว่างวันที่ 25-30 พฤศจิกายน 2555 เป็นงานสำคัญอีกงาน คือ AFSN (Asian Forensic Science Network) ครั้งที่ 4 ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพมี Workgroup เข้าร่วม 5 Workgroup ได้แก่ DNA, ILLICIT DRUGS, TOXICOLOGY, TRACE EVIDENCE และ QUALITY ASSURANCE & STANDARDS ช่วง 4 วันแรกและช่วง 2 วันสุดท้ายเป็นการประชุมสัมมนาเครือข่ายนิติวิทยาศาสตร์แห่งอาเซียน ได้แก่ด้าน ASEAN FORENSIC ANTHROPOLOGY การสัมมนาในด้านมานุษยวิทยาและโบราณคดีที่มาช่วยให้สามารถพิสูจน์ทราบบุคคลสูญหายหรือศพนิรนามดังที่เกิดเป็นคดีอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ช่วยพิสูจน์ทราบศพนิรนามให้ญาติทราบได้ด้าน Digital Forensic สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ณ โรงแรมรามารการ์เด็น หลักสี่ กรุงเทพฯ ซึ่งทั้งหลายที่กล่าวมานี้จะนำไปสู่การเป็นมาตรฐานสากลและการก้าวเข้าไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ในด้านนิติวิทยาศาสตร์อย่างสมบูรณ์ ต่อไป

(นายสุรศิษฐ์ บัวทรัพย์)

รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

สาร นายสการณ เพ็ชรรินทร์ รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2555

1 ทศวรรษ สำหรับการการจัดตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทั้งด้านองค์กร บุคลากร องค์ความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์อย่างมากมาย อันส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการกิจของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ทั้งในด้านการพัฒนามาตรฐานงานนิติวิทยาศาสตร์และการให้บริการงานนิติวิทยาศาสตร์กับกระบวนการยุติธรรมและประชาชน ซึ่งภารกิจและหน้าที่ดังกล่าว นับได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนและสังคม ด้วยวิสาหกิจทางวิทยาศาสตร์ที่พิสูจน์ความจริงได้อย่างเที่ยงตรง จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันกระแสสังคม รวมทั้งประชาชน ที่ไม่ได้รับความยุติธรรม จากกระบวนการต่างๆ มักจะเรียกร้องให้สถาบันฯ เข้ามามีส่วนในการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ และผลจากการตรวจสอบ ทำให้ผู้ได้รับความเดือดร้อนได้เข้าถึงความยุติธรรม นอกจากนี้ กรณีปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สถาบันฯ ได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยการเก็บและตรวจพิสูจน์วัตถุพยานหลักฐาน รวมทั้งการจัดทำฐานข้อมูลพันธุกรรม (ดี เอ็น เอ) ซึ่งในส่วนนี้เอง ทำให้กระบวนการยุติธรรมสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดและคุ้มครองผู้บริสุทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากบทบาทดังกล่าวทำให้สามารถป้องกัน เผื่อระวังและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างน่าพอใจ

กระผมเชื่อว่าความสำเร็จของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์บนพื้นฐานของการสรรค์สร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนและสังคมไทยดังกล่าว ได้นำมาซึ่งความภาคภูมิใจของผู้บริหารและบุคลากรของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์เป็นอย่างยิ่ง อันเป็นกำลังใจที่จะขับเคลื่อนองค์กรนี้ด้วยความท้าทายและมุ่งมั่นต่อไป

ถึงแม้กระผมจะได้เข้ามารับผิดชอบในงานของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ในฐานะรองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ไม่นานเท่าไร แต่กระผมเองก็ได้ทำงานอยู่ในกระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีการปฏิบัติงานร่วมกับสถาบันฯ มาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกระผมได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของกระทรวงยุติธรรม เมื่อปี 2544-2555 ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงยุติธรรม ซึ่งการจัดตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์เป็นภารกิจหนึ่งของคณะกรรมการชุดดังกล่าว และเมื่อกระผมได้เข้ามารับตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระผมรู้สึกมีความยินดีและภูมิใจที่ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันฯ ที่มีภารกิจอันสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมไทย

สุดท้ายนี้ ในฐานะรองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระผมขออุทิศตนด้วยความเข้มแข็งในการพัฒนาสถาบันฯ ร่วมกับผู้บริหารของสถาบันฯทุกท่านและผู้บริหารของกระทรวงยุติธรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามนโยบายของกระทรวงยุติธรรมและนโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นหลักประกันความยุติธรรมให้กับสังคมไทย

(นายสการณ เพ็ชรรินทร์)
รองผู้อำนวยการ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

ผู้บริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

นายสุทธิชัย บิวกริพย์
รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์
ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

นายสหากรณ์ เพ็ชรนรินทร์
รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

พินดาร์วงโทสุพจน์ นาคเงินทอง
ผอ.สำนักนิติวิทยาศาสตร์บริการ

นายไทรฤกษ์ เตมหิวงศ์
ผอ.สำนักมาตรฐานนิติวิทยาศาสตร์

พินดาร์วงโทปิยวิชญ์ ไกรภานุช
เลขาธิการกรม

พินดาร์วงโทวัชรศิริ เฉลิมสุขสันต์
ผอ.สำนักตรวจสถานที่เกิดเหตุ

พินดาร์วงโทหญิงอัมพิกา สี่ลาพนาพร
ผอ.สำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมี

นายวรวิทย์ ไวยวุฒิ
ผอ.สำนักตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยา

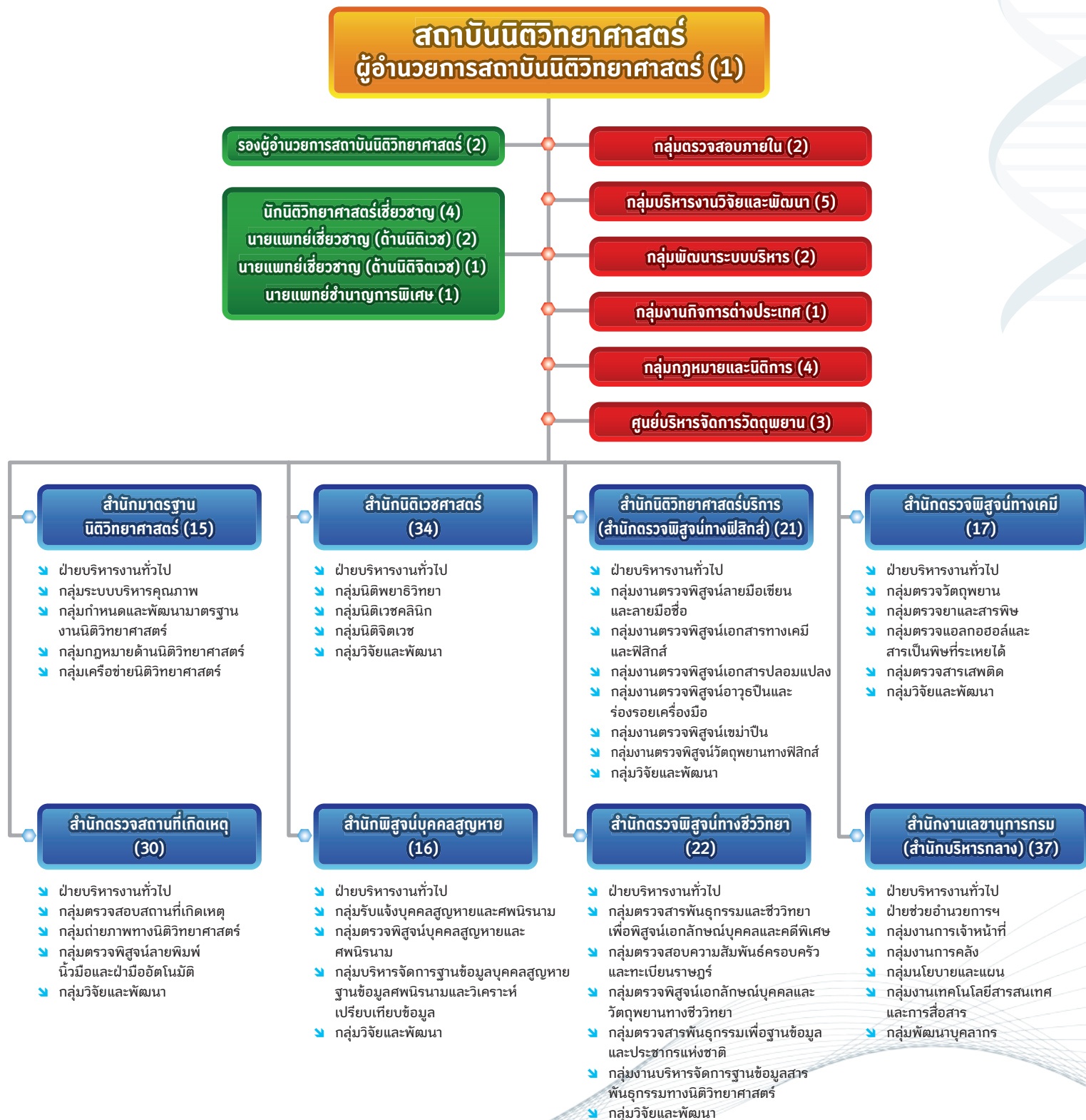

ร้อยตำรวจเอกหญิงรัชดาภรณ์ มรม่วง
ผอ.สำนักพิสูจน์บุคคลสูญหาย

นายสุรณรงค์ ศรีสุวรรณ
ผอ.สำนักนิติเวชศาสตร์

โครงสร้างการแบ่งงานภายในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

ทำเนียบผู้บริหารจากอดีต – ปัจจุบัน

1. นายมานิตย์ สุราพร

ดำรงตำแหน่ง รองปลัดกระทรวงยุติธรรม
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
เมื่อ พ.ศ. 2545 - 23 มีนาคม พ.ศ. 2546

2. พลตำรวจตรีชุมศักดิ์ พงษ์พานิช

ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2546 - 30 กันยายน พ.ศ. 2548

3. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์

ดำรงตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2548 - 8 เมษายน พ.ศ. 2551

4. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์

ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2551 - ปัจจุบัน

สารบัญ

หน้า

สารผู้บริหาร	3
โครงสร้างผู้บริหาร	10
โครงสร้างสำนัก	11
ทำเนียบผู้บริหาร	12
เริ่มก้าวแรก...	14
หน่วยงานภายในกลไกสำคัญแห่งการพัฒนา	41
ก้าวผ่าน 1 ทศวรรษ	79
ก้าวต่อไปในเส้นทางการพัฒนาสู่สากล (Next Step CIFS)	121
ก้าวกล้า...ยุติธรรม	131
สัมผัสความก้าวหน้าของนิติวิทยาศาสตร์	139

เริ่มก้าวแรก...

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

ประวัติความเป็นมา

ระบบงานนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยเริ่มมีความเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นช่วงปฏิรูประบบราชการมีการแยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรมเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างอิสระและได้รวบรวมหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่นๆ เข้ามาไว้ในกระทรวงยุติธรรม ซึ่งในขณะนั้นกระทรวงยุติธรรมมีเพียง 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กรมคุมประพฤติและกรมบังคับคดี

รัฐมนตรียุติธรรมในขณะนั้นคือท่านสุทัศน์ เงินหมื่น ได้มีดำริให้จัดตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ขึ้นมาภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรมโดยมุ่งหวังให้ทำภารกิจ 4 ประการคือ

1. เป็นเจ้าภาพจัดระบบของงานนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งได้ให้บริการรวมเองงานนิติเวชและงานนิติวิทยาศาสตร์หรือที่เรียกว่าพิสูจน์หลักฐานมาไว้ด้วยกัน เนื่องจากในสมัยก่อนงานเหล่านี้ถูกมอบหมายให้หน่วยงานต่างๆ โดยไม่มีเจ้าภาพดูแลเช่น การชันสูตรศพในเบื้องต้นให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลทุกแห่งดำเนินการร่วมกับพนักงานสอบสวนซึ่งแต่ละหน่วยไม่ได้มีการจัดเตรียมบุคลากรและงบประมาณไว้ให้เพียงพอตัวอย่างแพทย์มาจากหลายหน่วยงานเช่น กระทรวงสาธารณสุข มหาวิทยาลัย สถาบันนิติเวชตำรวจ งานตรวจพยานหลักฐานมีเพียงกองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เป็นหลัก โดยมีโรงพยาบาล มหาวิทยาลัย และสาธารณสุขสนับสนุนในบางเรื่อง

2. เป็นเจ้าภาพสร้างระบบมาตรฐานการบริการนิติวิทยาศาสตร์ ในสภากลมีการวางระบบมาตรฐานงานนิติวิทยาศาสตร์ แบ่งเป็นสามด้านคือด้านบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ ด้านห้องปฏิบัติการ ซึ่งประกอบไปด้วยเครื่องมือและน้ำยา และด้านระบบงานของทุกขั้นตอน แต่สำหรับประเทศไทย แต่ละหน่วยงานกำหนดแนวทางกันเอง โดยไม่มีมาตรฐานกลาง

3. เป็นหน่วยงานทางเลือกของประชาชนให้การบริการการตรวจพิสูจน์ทั้งด้านงานนิติเวช และงานการพิสูจน์หลักฐานเดิมที่มีเพียงหน่วยงานเดียวคือตำรวจ เวลาประชาชนมีข้อสงสัยก็ไม่อาจร้องขอการบริการจากหน่วยงานใดได้ โดยเฉพาะในกรณีที่ถูกกระทำโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่ถูกตรวจพิสูจน์ทำสำนวนโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งขัดต่อหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้

4. เป็นหน่วยงานที่มุ่งพัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์ให้สามารถบริการประชาชนเพื่อการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในทุกด้านเช่นการพัฒนาหลักสูตรการสอนในทุกสาขาของนิติวิทยาศาสตร์ การจัดทำระบบการตรวจศพนิรนาม การจัดทำฐานข้อมูลสารพันธุกรรมชาติเป็นต้นรวมทั้งการพัฒนาไปสู่ความเป็นมาตรฐานสากล

โครงสร้างที่ได้ถูกออกแบบไว้ในเบื้องต้นเป็นหน่วยงานอิสระขึ้นตรงกับรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมแต่ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นหน่วยงานระดับกรมภายใต้ปลัดกระทรวงยุติธรรมโดยมีกรมอื่นที่จัดตั้งขึ้นใหม่อีก 3 กรม คือกรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและสำนักงานกิจการยุติธรรม โดยทั้ง 4 กรมถูกวางระบบให้เป็น Corporate core ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ของหน่วยราชการที่ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเป็นผู้สนับสนุนภารกิจงานบริหารด้านคน เงิน แผน กับกรมตั้งใหม่

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีโครงสร้างในยุคเริ่มต้นประกอบด้วยผู้บริหารคือผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เทียบเท่าอธิบดี รองผู้อำนวยการฯ 2 ตำแหน่ง **มีโครงสร้างภายในแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ สำนักงานเลขานุการกรม สำนักมาตรฐานนิติวิทยาศาสตร์ และสำนักนิติวิทยาศาสตร์บริการ ตามโครงสร้างแบ่งภายในออกเป็น 8 สำนัก ประกอบด้วย**

1. สำนักตรวจสถานที่เกิดเหตุ
2. สำนักพิสูจน์บุคคลสูญหาย
3. สำนักนิติเวชศาสตร์
4. สำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมี
5. สำนักตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยา
6. สำนักตรวจพิสูจน์พยานเอกสาร
7. กลุ่มตรวจพิสูจน์ลายนิ้วมือและฝ่ามืออัตโนมัติ
8. กลุ่มตรวจสอบอาวุธปืนและวัตถุพยานทางฟิสิกส์

ในช่วงเวลาแรกได้มีการนำเสนอ พ.ร.บ. มาตรฐานงานนิติวิทยาศาสตร์โดยมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาหลายครั้งจึงถูกคัดค้านจากแพทยสภาและสำนักงานตำรวจแห่งชาติและได้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาและชื่อกฎหมายเป็นร่างพระราชบัญญัติมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ... ซึ่งยังไม่ได้มีการนำเสนอให้สภาพิจารณา

วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้เพื่อให้มีเจ้าภาพดูแลให้มีการบูรณาการการทำงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การบริการกับประชาชนโดยทั่วถึงและพัฒนามาตรฐานการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ให้อยู่ในระดับเดียวกันทุกหน่วยงานทั้งนี้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ถูกกำหนดให้เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสองชุด ซึ่งคณะกรรมการแต่ละชุดจะมีตัวแทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและกำหนดงบประมาณสนับสนุนการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ให้เพียงพอในแต่ละหน่วยงาน

ในส่วนของการบริการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ดำเนินการตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงยุติธรรมโดยรับผิดชอบชั้นสูตรศพที่ตายผิดธรรมชาติในพื้นที่สี่จังหวัดคือนนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา และนครนายก โดยจะส่งแพทย์พร้อมทีมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไปพร้อมแพทย์นิติเวชสำหรับคดีในพื้นที่นนทบุรี รวมถึงให้บริการตรวจพิสูจน์ทุกด้านตามที่มีผู้ร้องขอตามที่หน่วยงานอื่นประสานมา หรือได้รับมอบหมายเป็นกรณีพิเศษเช่นในเหตุภัยพิบัติคลื่นสึนามิ ปี พ.ศ. 2547 ซึ่งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้จัดทีมไปช่วยจัดระบบการบันทึกข้อมูลพิสูจน์เอกลักษณ์เบื้องต้น รวมทั้งการสนับสนุนภารกิจการปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้เปิดดำเนินการตั้งแต่วันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2545 พร้อมกับกรมใหม่อื่นๆ ในกระทรวงยุติธรรมโดยมีการเช่าพื้นที่สำนักงานสามแห่ง คือ อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ชั้นสอง อาคารสุขประพฤติเป็นห้องปฏิบัติการทั้งหมด และเช่าห้องผ่าศพของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ที่รังสิต ต่อมาได้ย้ายจากอาคารซอฟต์แวร์ปาร์คไปยังตึกจัสมินและล่าสุดย้ายมาอยู่ที่อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550 โดยยังอยู่ในช่วงจัดหาสำนักงานถาวร

ในการปฏิบัติงานได้ยึดแนวทางการบริการทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ครบทุกด้านโดยมุ่งเน้น
การพัฒนาการบริการให้ไปสู่มาตรฐานสากลซึ่งประกอบไปด้วยงานมาตรฐาน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้เชี่ยวชาญ การตรวจพิสูจน์ในช่วงเริ่มต้นได้รับโอนผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ มาจาก
สำนักงานตำรวจแห่งชาติและมหาวิทยาลัย และได้บรรจุนักนิติวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่เข้ามาปฏิบัติงาน
ในสำนักต่างๆ โดยมีการฝึกอบรม ฝึกฝนทักษะให้มีความรู้ความสามารถตามพื้นฐานผู้เชี่ยวชาญ
สาขาต่างๆ ของระบบนิติวิทยาศาสตร์สากลโดยบางสาขาได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจาก
ต่างประเทศให้เข้ามาร่วมฝึกอบรมเป็นผู้ปฏิบัติงานเช่นนักนิติวิทยาศาสตร์ของสำนักงานตรวจสถานที่
เกิดเหตุได้ผ่านการฝึกอบรมร่วมกับทีมของแผนกตรวจสถานที่เกิดเหตุคดีอาชญากรรมของสิงคโปร์
ปีละ 2 - 4 ตำแหน่ง

ปัจจุบันสถาบันฯ มีนโยบายพัฒนาให้บุคลากรด้านนิติวิทยาศาสตร์สามารถได้รับการ
รับรองจากหน่วยงานต่างประเทศโดยได้มีการทดสอบสมรรถนะประจำปีในทุกสำนัก

2. ด้านเครื่องมือและห้องปฏิบัติการปัจจุบันทางสถาบันฯ ได้พัฒนาศักยภาพเครื่องมือของ
ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เข้าสู่มาตรฐานสากลทางนิติวิทยาศาสตร์คือ ISO 17025 ซึ่งปัจจุบันมี
ห้องปฏิบัติการเคมีได้รับการรับรองมาตรฐานนี้ด้านการตรวจแอลกอฮอล์ ห้องปฏิบัติการสารพันธุกรรม
ได้รับการรับรองเช่นกันโดยแต่ละห้องปฏิบัติการต่างๆ ได้ทยอยขอรับการรับรองซึ่งทางสถาบันฯ
มุ่งหวังว่าจะต้องพัฒนาให้สามารถได้รับการรับรองจากต่างประเทศต่อไป

3. ด้านระบบงาน ในการปฏิบัติงานทุกด้านจะมีการกำหนดคู่มือการปฏิบัติงานให้สอดคล้อง
กับแนวทางของสากล รวมทั้งการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนจะต้องได้มาตรฐาน โปร่งใส ตรวจสอบได้

นับถึงปัจจุบันสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้พัฒนาศักยภาพของการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์
จนมีผลงานและได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

ณ จุดเริ่มต้น

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ได้ทำการก่อตั้งเป็นระยะเวลาผ่านมาแล้ว 10 ปี แต่มีบุคคลเพียงไม่กี่ท่านที่อยู่ร่วมยุคสมัยในวบปีแรกที่สถาบันได้ก่อตั้งและยังรับราชการอยู่จนถึงปัจจุบัน เราจะมาทำความรู้จักบุคคลเหล่านั้นกันว่าใครกันบ้าง....

พลตำรวจตรีนายแพทย์ชุมศักดิ์ พงษ์พานิช ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาระบบคุณภาพตามมาตรฐานสากลและการต่างประเทศ

ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์คนแรก คือ พลตำรวจตรีนายแพทย์ชุมศักดิ์ พงษ์พานิช ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2546 จนถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2548

“ก่อนหน้าที่จะมีการก่อตั้งสถาบัน ผมรับราชการอยู่ที่สำนักงานแพทย์ใหญ่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานระดับกองบัญชาการซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลตำรวจ ผมใช้ความรู้ด้านศัลยกรรมทั่วไปที่ไปฝึกอบรมมาจากสหรัฐอเมริกาในการตรวจรักษาและผ่าตัดให้ประชาชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 ถึง 2543 และเติบโตทางราชการจนได้เป็นพลตำรวจตรี (สบ 6) เมื่อปี พ.ศ. 2543 ระหว่างที่รับราชการอยู่ก็ได้ออกไปช่วยสังคมโดยเป็นกรรมการในองค์กรแพทย์ต่างๆ เช่น ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย, แพทยสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, กรรมการแพทย์ในสำนักงานประกันสังคมและสมัครรับเลือกตั้งได้เป็นกรรมการแพทยสภา 7 สมัย ที่นี่เองที่ผมได้รู้จักกับแพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ซึ่งเคยเป็นกรรมการแพทยสภาอยู่สมัยหนึ่ง

ในช่วงปี พ.ศ. 2545 มีการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารราชการแผ่นดิน กระทรวงยุติธรรม ซึ่งรวมอยู่กับศาลออกไปเป็นองค์กรอิสระ ผู้บริหารกระทรวงจึงมีการปรับแนวคิดว่าจะนำกระบวนการยุติธรรมในขั้นตอนก่อนและหลังศาลมารวมไว้ในที่เดียวกัน อาทิเช่น กรมราชทัณฑ์, กรมคุมประพฤติ, กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นต้น

มีแนวคิดที่จะเชิญสำนักงานตำรวจแห่งชาติมาอยู่ในร่มเงาเดียวกัน แต่ก็คงเป็นแต่เพียงความฝันอย่างหนึ่งที่สังคมทราบกันดี อย่างไรก็ตาม กระทรวงยุติธรรมก็ได้ก่อตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยมี FBI ของสหรัฐอเมริกาเป็นต้นแบบ และสถาปนาสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกแก่สังคมในการแสวงหาความยุติธรรมโดยใช้นิติวิทยาศาสตร์ช่วย โดยมีกรอบการทำงานเทียบเท่ากรม ดังนั้นจึงต้องมีการสรรหาอธิบดี ขณะนั้น แพทย์หญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ยังมีอาวุโสทางราชการไม่มากพอที่จะเป็นอธิบดีคนแรก แต่เธอและผู้บริหารกระทรวงก็มีแนวคิดว่าจะเชิญข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่เป็นทั้งหมอและตำรวจได้ก็ยิ่งดี เผื่อจะประสานงานกับตำรวจ และวงการแพทย์ได้ดี

ผมได้รับการเชิญชวนและตัดสินใจที่จะโอนย้ายมารับราชการที่กระทรวงยุติธรรมหลังจากได้พบและแนะนำตัวต่อท่านรัฐมนตรีจาตุรนต์ ฉายแสง และท่านปลัดกระทรวงคือ คุณสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ซึ่งตอบรับที่จะให้ผมมาเป็นอธิบดีคนแรก”

“สังคมไทยคงจำความวุ่นวายทางด้านนิติเวชได้ในช่วงพุทธศักราชที่ 2530 ที่มีคดีอุ้มฆ่าสมาชิกครอบครัว ศรีธนาชนะ ซึ่งแพทย์นิติเวชเจ้าของคดีให้ความเห็นทางวิชาชีพว่าเหยื่อตายจากอุบัติเหตุจราจรที่ค้านกับความเป็นจริง เมื่อผู้ต้องหาสารภาพว่าเป็นคนฆ่าแม่ลูกครอบครัวนี้ กรณีดังกล่าวสร้างความสั่นสะเทือนต่อความน่าเชื่อถือของระบบนิติเวชไทย และเมื่อผสมผสานกับคดีฆาตกรรม หันศพนักศึกษาแพทย์เจนจิรา ก็ทำให้กระทรวงยุติธรรมเห็นว่าน่าจะมีองค์กรกลางที่ช่วยพัฒนานิติวิทยาศาสตร์ให้เป็นที่พึ่งของกระบวนการยุติธรรมจริงๆ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์จึงเกิดขึ้นภายใต้บรรยากาสดังกล่าว ความน่าเชื่อถือและศรัทธาที่ประชาชนมีต่อสถาบันฯ ตลอด 10 ปีที่ผ่านมาต้องยกให้เป็นเครดิตของแพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์และทีมงานนักนิติวิทยาศาสตร์กว่า 200 ชีวิตของเธอที่ช่วยกันให้บริการด้วยความมุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพให้เทียบเท่าอารยประเทศ

อุปสรรคที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ประสบอยู่ก็คือการที่เป็นหน่วยงานซึ่งปฏิบัติงานโดยไม่มีกฎหมายรองรับของตัวเอง ยังต้องอาศัยกฎกระทรวงและคำสั่งจากรัฐบาล

“ในระยะเริ่มต้นของการก่อตั้งสถาบัน มีแพทย์ พยาบาล และนักนิติวิทยาศาสตร์จากหน่วยราชการหลายแห่ง เช่น โรงพยาบาลตำรวจ, กองพิสูจน์หลักฐาน, คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โอนย้ายมาร่วมบุกเบิกสืบทอดมาเรื่อยๆ แล้วมีการประกาศรับสมัคร กำหนดคุณสมบัติของนักนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้ ก.พ.รับรอง และประกาศใช้

พอดีมีการแก้ไขประมวลวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 เมื่อปี พ.ศ. 2543 ที่กำหนดให้มีแพทย์ไปตรวจชันสูตรศพที่ตายผิดธรรมชาติ และมีการมอบหมายให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ดูแลศพใน 4 จังหวัด คือ นนทบุรี, ปทุมธานี, นครนายก และพระนครศรีอยุธยา แพทย์นิติเวชและหน่วยตรวจที่เกิดเหตุของสถาบันฯ ก็เลยมีงานทำเต็มมือ

อุบัติเหตุธรรมชาติครั้งใหญ่จากคลื่นสึนามิถล่มจังหวัดริมฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2547 เป็นเหตุการณ์ที่ทำให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์แจ้งเกิดจากการไปทำงานด้านตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์ศพนิรนาม จนเป็นที่รู้จักของสังคมทั้งในและต่างประเทศ”

“ในอนาคตของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ Key word หรือ พันธกิจหลักของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ น่าจะอยู่ที่คุณภาพของบริการด้านนิติวิทยาศาสตร์คือ ทุกกลุ่มงานของสถาบันฯ จะต้องตระหนักและมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพงานตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ให้ได้มาตรฐานระดับสากลและผมหวังว่าภายใน 5 ปีจากนี้ไป หลายกลุ่มงานจะผ่านการรับรองคุณภาพระดับโลก เช่น ISO 17025, ASCLD หรือ NATA เพื่อเป็นตัวชูโรงและเป็นรูปแบบ (Role model) ให้แก่หน่วยงานต่างๆ ในประเทศไทยที่ให้บริการนิติวิทยาศาสตร์ ในส่วนของประชาคมอาเซียนนั้น สถาบันฯ น่าจะอยู่ในตำแหน่งระดับแนวหน้าด้านนิติวิทยาศาสตร์และจากการที่ร่วมเป็นสมาชิกก่อตั้งเครือข่าย AFSN (ASEAN Forensic Science Network) ก็คงจะได้พัฒนาไปสู่องค์กรถาวรเพื่อเป็นผู้แทนของประชาคมอาเซียนในการติดต่อประสานงานกับทวีปต่างๆ ที่มีองค์กรนิติวิทยาศาสตร์กันทุกภูมิภาค”

“จุดเปลี่ยน”

คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์

ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

จุดเปลี่ยนครั้งสำคัญในชีวิตหม่อมมีสามครั้งโดยครั้งแรกคือ การตัดสินใจเลือกเป็นแพทย์เฉพาะทาง ด้านพยาธิกายวิภาค นั่นคือ การเปลี่ยนจากการทำงานเบื้องหน้ามาเป็นเบื้องหลังคนไข้ ทำให้ได้มีโอกาสสัมผัสงานนิติเวช คือ การชันสูตรศพคดี ซึ่งมีความซับซ้อนยุ่งยากกว่าการชันสูตรศพวิชาการ หลังจากการปฏิบัติงานด้านนิติเวชมาช่วงเวลาหนึ่งก็เริ่มพบว่าทำไมไม่มีเจ้าภาพดูแลงานด้านนี้ งานส่วนใหญ่ถูกฝากไว้กับแพทย์ทั่วไปซึ่งไม่มีองค์ความรู้ด้านนี้เลย ซึ่งอาจส่งผลให้วินิจฉัยได้ไม่ครบถ้วน

จุดเปลี่ยนครั้งที่สองเกิดขึ้นหลังทำคดี ลูกศิษย์นักศึกษาแพทย์ที่ถูกเพื่อนชายฆ่าหั่นศพ ทำให้กลายเป็นที่รู้จักทั่วประเทศ แต่ด้วยหลักธรรมทำให้เข้าใจว่าเป็นโอกาสครั้งสำคัญในการพัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นร่มใหญ่ของงานนิติเวช คดีฆาตกรรมนักศึกษาแพทย์เจนจิรา นับเป็นจุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจในงานสองสาขา คือ การพิสูจน์ศพนิรนามซึ่งไม่มีเจ้าภาพดูแล ศพส่วนใหญ่จึงถูกส่งไปฝังไว้ในสุสานรอเวลาเผาทิ้ง เมื่อสุสานเต็ม หากไม่ได้เข้าไปดูกะโหลกศพนิรนามของนักศึกษาแพทย์รายนี้ กะโหลกก็คงถูกส่งไปเผาทำลายในที่สุด จึงทำให้รู้สึกถึงความดังครั้งนี้น่าจะส่งผลผลักดันการสร้างระบบพิสูจน์ศพนิรนามได้

แรงบันดาลใจอย่างที่สองคือ การพัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์ให้ได้มาตรฐาน ในคดีฆาตกรรม นักศึกษาแพทย์เจนจิรา ได้มีการนำการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมสำหรับคดีฆาตกรรมเป็นครั้งแรก โดยสามารถพิสูจน์ได้ว่ากะโหลกนิรนามและคราบเลือดในห้องฆาตกรเป็นของผู้ตาย ซึ่งในเวลานั้น การบริการทางนิติวิทยาศาสตร์ยังมีเพียงหน่วยงานเดียวคือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หลังจากเป็นที่รู้จักในสังคม คดีฆาตกรรมช่อนเทียนที่ญาติของคนตายรู้สึกว่าการดำเนินการของ ตำรวจเป็นไปไม่ครบถ้วนก็เริ่มมีเข้ามา ทั้งนี้แสดงถึงการขาดการกำหนดมาตรฐานงานนิติวิทยาศาสตร์

จุดเปลี่ยนครั้งที่สามนับเป็นครั้งสำคัญอีกครั้งเมื่อรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมได้หารือกับ ทีมที่ปรึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ซึ่งเป็นที่มาของการริเริ่มจัดตั้งสถาบัน นิติวิทยาศาสตร์ในกระทรวงยุติธรรม โดยได้มีการทาบทามให้โอนย้ายหมอจากคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดีมาสังกัดกระทรวงยุติธรรม นับเป็นการออกนอกวงการแพทย์ไปเลย

ความเปลี่ยนแปลงครั้งนี้สำคัญยิ่งเพราะต้องมาก่อร่างสร้างสถาบันนิติวิทยาศาสตร์จากศูนย์ จนเป็นสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ที่กำลังเป็นตัวแทนของประเทศไทยในเวทีอาเซียน ก้าวอย่างแต่ละก้าว ล้วนมีอุปสรรคมากมาย แต่ด้วยความมุ่งมั่นเพื่อให้เกิดการบริการที่ดีต่อประชาชน วันนี้เข้าปีที่สิบ ก็นับเป็นความอัศจรรย์อย่างยิ่งในทางธรรม เพราะความสำเร็จเกิดจากความศรัทธาในงานซึ่งถือเป็นการประพฤติธรรมที่หมอเรียกว่า **“ธรรมะจัดสรร”** มาโดยตลอด เมื่อธรรมะจัดสรร ธรรมะจะ ค้ำครองแน่นอน.

พันตำรวจโทกฤษฎา ภิรมกรทรัพย์

นักนิติวิทยาศาสตร์เชี่ยวชาญ

เนื่องในวาระครบรอบ 10 ปี การก่อตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เมื่อมองย้อนกลับไปในอดีต เวลาที่ผ่านมา

การโอนย้ายเข้ามาทำงานในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เป็นการตัดสินใจที่น่าจะเกิดขึ้นครั้งเดียวในชีวิตการรับราชการของผม เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง จากการที่ได้สวมเครื่องแบบข้าราชการตำรวจ (เป็นเครื่องแบบที่สวมใส่มาเกือบ 20 ปี) ก่อนที่จะได้รับการโอนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของข้าราชการพลเรือนในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เป็นความท้าทายที่ข้าราชการตำรวจเล็กๆ ผู้หนึ่งได้เลือกเข้ามาอยู่เพื่อการทำงานที่มีความคาดหวังจากผู้บริหาร และความคาดหวังจากประชาชนและสังคมที่เฝ้ามองและจากหน่วยงานเดิม ที่มองว่าจะเป็นหน่วยงานที่มาแข่งขัน เปรียบเทียบแย่งงานเอาไปทำ เนื่องจากเป็นการทำงานในลักษณะเดียวกันและซ้ำซ้อนในการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในสาขาต่างๆ เพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิด พฤติกรรมทางคดีที่ได้จากการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รู้ว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด

การได้รับโอกาสจากท่านอดีตรักษาการผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์คนแรก คือนายมานิตย์ สุธาพร (รองปลัดกระทรวงยุติธรรม ในขณะนั้น) และท่านผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ คนปัจจุบัน แพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ให้ผมเข้ามาทำงานในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ โดยมอบหมายงานตามความถนัด ประสบการณ์ ที่ได้ร่ำเรียนมา และปฏิบัติงานอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งในเวลานั้น เนื่องจากมีข้าราชการและลูกจ้างส่วนราชการและน้องๆ ที่ยังไม่บรรจุ เท่าที่จำได้ไม่น่าจะเกิน 10 คน ร่วมแรงร่วมใจกันก่อสร้างสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ขึ้นมา ด้วยความทุ่มเท เสียสละกำลังกายกำลังใจ และแสดงความสามารถออกมาด้วยกันทุกคน เพราะในเวลานั้น การทำงานเฉพาะในหน้าที่ที่ตนเองมีความถนัดและติดตัวมาตั้งแต่รับราชการตำรวจอยู่นั้น คงไม่เพียงพอ เนื่องจากต้องทำงานในลักษณะที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมฯ หนึ่งในสังกัดกระทรวงยุติธรรม แต่มีเจ้าหน้าที่เพียงระดับแผนกเท่านั้น ดังนั้นจากการทำงานในห้องปฏิบัติการ และออกตรวจเก็บหลักฐาน วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ย่อมไม่เพียงพอ ต้องทำงานในเชิงนโยบาย การบริหารงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ การเป็นตัวแทนหน่วยงานไปร่วมประชุมในเรื่องที่ไม่เคยมีความรู้มาก่อน แต่ก็มีความสุขสนุกสนานไปกับงานมาก มีทั้งอุปสรรค ความกดดัน การได้รับการยอมรับจากหน่วยราชการอื่น การทำงานที่มีความเสี่ยงต่อการไม่ปฏิบัติตามระเบียบราชการ ในขณะที่ยังงานมาก คนน้อยแต่มีความคาดหวังจากความสำเร็จสูงมาก

ในช่วง 5 ปีแรกในการกำเนิดของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ยังเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีอยู่แต่เดิม และมีโอกาสในการสร้างงานใหม่ ซึ่งยังไม่มีเจ้าภาพและเป็นความต้องการของรัฐบาลและประชาชนสังคม ทั้งในด้านการตรวจพิสูจน์ร่างนิรนามหรือบุคคลสูญหาย การเก็บประวัติและสารพันธุกรรม หรือ ดีเอ็นเอ ผู้ต้องขังในเรือนจำในฐานะความผิดต่างๆ เพื่อจัดตั้งฐานข้อมูลสารพันธุกรรมเพื่อการสืบค้น รวมทั้ง มาตรฐานห้องปฏิบัติการทางนิติวิทยาศาสตร์ และการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นสิ่งที่ต้องกระทำในลำดับแรกคือ การตั้งห้องปฏิบัติการทางนิติวิทยาศาสตร์เสียก่อน แม้จะมีการพูดว่า สถาบันนิติวิทยาศาสตร์จะเป็นหน่วยงานที่มากำกับ ดูแล ตรวจสอบ มาตรฐานการปฏิบัติงานทางนิติวิทยาศาสตร์ก็ตามที่ ซึ่งในช่วงเวลานั้น การพยายามผลักดันให้เกิดกฎหมายพระราชบัญญัติมาตรฐานนิติวิทยาศาสตร์เป็นไปอย่างเต็มที่ มีทั้งผู้ที่เข้าใจร่วมผลักดัน และผู้ที่ไม่ต้องการให้เกิดกฎหมายฉบับนี้ออกมาก็มีมาก ทั้งๆ ที่การออกกฎหมายแต่ละฉบับเป็นไปได้อย่าอยู่แล้ว แม้จนปัจจุบันสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ก็ยังไม่มีกฎหมายเป็นของตนเองสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน แม้ไม่มีกฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติงาน แต่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ก็สามารถใช้กฎหมายข้างเคียงนำมาเป็นการปฏิบัติงานได้อย่างได้ผลงานที่ดียิ่ง จากผลงานที่ผ่านมาแล้วเป็นที่ประจักษ์ชัดอยู่แล้ว การได้รับการยอมรับ ศรัทธา เกิดความเชื่อมั่นในการทำงานจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชนโดยรวมเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้สามารถสังเกตได้จากปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่เป็นพลวัต

สำหรับในช่วง 5 ปีต่อมา จากการที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีบุคลากรเพิ่มมากขึ้น เป็นข้าราชการที่มีอายุน้อยเป็นส่วนใหญ่ จะมีบางส่วนที่รับโอนมาจากหน่วยราชการอื่นก็พอสมควร จากการทำงานที่ต้องพึ่งพารุ่นพี่ๆ ก็เริ่มผ่องถ่ายงานไปให้กับน้องๆ ที่เป็นข้าราชการใหม่ๆ ด้วยการซึมซับลักษณะการทำงานที่ผสมผสานกันข้าราชการเก่าที่มีอยู่น้อยจนพัฒนาไปเป็นวัฒนธรรมองค์กรของคนรุ่นใหม่ อาจกล่าวได้ว่า สถาบันนิติวิทยาศาสตร์เป็นของข้าราชการรุ่นใหม่ ไฟแรง ต้องการการทำงานด้วยความรวดเร็ว ทุ่มเท เสียสละ ไขว่คว้าหาความรู้ หวังความก้าวหน้ามีความคิดที่เป็นอิสระ และอาจเป็นเพราะว่าสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ให้โอกาสในการทำงาน และฉกความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ไม่อยู่ในกรอบของราชการมาก

ลักษณะการทำงานตามวิสัยทัศน์ที่ว่า มุ่งไปสู่มาตรฐานสากล การปฏิบัติงานที่มีการสร้างพันธมิตรกับหน่วยราชการอื่นในลักษณะเครือข่ายนิติวิทยาศาสตร์ในสาขาต่างๆ เป็นทิศทางและลักษณะการทำงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในระบบสากล ที่ต้องมีสมาคมนิติวิทยาศาสตร์ สำหรับสมาชิกได้แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์การทำงาน เทคโนโลยีการตรวจวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้น ตามรูปแบบการก่ออาชญากรรมที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ปัญหาการก่อการร้าย ความมั่นคงของประเทศ และอิทธิพลต่อกระแสการดราม่าในสังคม การได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในด้านการเข้าถึงความยุติธรรม กระแสสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย การได้รับข่าวสารชนิดมากมาย มหาศาล การย้ายถิ่นฐานเพื่อการทำงาน การพัฒนาเทคโนโลยี ในยุคโซเชียล มีเดีย โทรศัพท์ และอื่นๆ ทำให้การทำงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ก้าวพ้นกรอบของการเป็นเพียงผู้สนับสนุนกระบวนการยุติธรรม แต่อย่างเดียวน แต่ต้องพัฒนาฐานข้อมูลในด้านต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง และอำนวยความสะดวกอย่างต่อเนื่องเป็นธรรมดา

สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในระดับต่างๆ ต้องมีความรับผิดชอบ ความรอบรู้ ในงานที่ปฏิบัติและการมีสมรรถนะที่สูงที่สุดแล้ว ยังต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริตและความเป็นธรรม เป็นที่ตั้งอีกด้วย เนื่องจากการปฏิบัติงานและออกรายงานผลการตรวจพิสูจน์นั้น ต้องเป็นความจริง และปฏิบัติงานด้วยความเป็นวิทยาศาสตร์อย่างสูงสุด ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความเป็นธรรมในจิตใจ เป็นที่ตั้ง และมีจริยธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งอย่าง ไม่เป็นธรรม การทำงานโดยปราศจากอคติ เนื่องจากผลการตรวจพิสูจน์ต้องมีทั้งผู้ได้รับประโยชน์ และผู้ที่เสียประโยชน์อยู่เสมอ

ในตำแหน่งนักนิติวิทยาศาสตร์เชี่ยวชาญ เป็นการทำงานในสายงานวิชาการที่ต้องรับนโยบาย จากผู้บริหารและนำมาปฏิบัติงาน ผมก็พร้อมที่จะก้าวต่อไปกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ให้ผ่านพ้น ปีที่ 10 ไปสู่ปีที่ 11 และปีต่อไป ด้วยการพัฒนาบุคลากร ชิดความสามารถในงานที่สูงที่สุด พร้อมกับห้องปฏิบัติการที่ทันสมัยได้มาตรฐานในระดับสากล การพัฒนาฐานข้อมูลในด้านต่างๆ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมการเมือง ความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะ การที่ประเทศไทยเป็นกลุ่มประเทศเศรษฐกิจอาเซียนใน ปี พ.ศ. 2015 ที่ต้องรับกระแสแห่งการเคลื่อนที่ ของผู้คนจำนวนมากจากประเทศเพื่อนบ้านที่ต่างวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี แต่มีความเป็น หนึ่งเดียว อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ซึ่งพร้อมที่จะไหลทะลักเข้ามาในประเทศไทยของเรา ด้วยความปรารถนาดี และจริงใจยิ่ง

พันตำรวจโทนายแพทย์สุรสิทธิ์ โรจนกิจอำนวยการ

นายแพทย์เชี่ยวชาญด้านนิติเวช

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์เริ่มเปิดบริการ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2545 โดยใช้สถานที่ผ่าศพโดยทำข้อตกลงกับ รพ.ธรรมศาสตร์ ผมและ พ.ท. นายแพทย์อเนก ยมจินดา ได้รับการทาบทามให้มาช่วยราชการ ในการช่วยเริ่มตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ในระยะแรกยังมีแพทย์น้อยมาก ในส่วนของการออกที่เกิดเหตุของแพทย์เพื่อร่วมกับพนักงานสอบสวน ตรวจศพที่ตายผิดธรรมชาติตามป.วอาญา มาตรา 150 นั้น แรกเริ่มมี คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ กับผม ผลัดกันออก ต่อมา มี พ.ต.เสกสรรค์ กับ พ.ต.พิษณุ, นพ.บุญมี และ นพ.สุพิชัย มาช่วย ตามมาด้วย นพ.สุรณรงค์ พญ.อรุณี และแพทย์ท่านอื่นๆ ในส่วนของแพทย์ระบบงาน ก็ดีขึ้นมาก ในส่วนของนักนิติวิทยาศาสตร์และช่างภาพที่ร่วมทีมไปตรวจที่เกิดเหตุแรกๆ ยังขาดกำลังคน นักนิติวิทยาศาสตร์จากกองพิสูจน์หลักฐาน ที่มาช่วยราชการก็ลงมาช่วยทีมก่อน เช่น พ.ต.ท. (ญ) อัมพิกา, ร.ต.อ. (ญ) รัชดาภรณ์ และ นักนิติวิทยาศาสตร์อื่นๆ เช่น คุณภาณุวัฒน์ และ คุณเทวัญ ก็ช่วยทีมกับแพทย์ไปออกที่เกิดเหตุ ซึ่งต้องไปที่เกิดเหตุ ของจังหวัดนนทบุรีและบางส่วนของจังหวัดปทุมธานี นับเป็นภาระงานที่หนักในขณะนั้น จนต่อมามี นักนิติวิทยาศาสตร์ทั้งที่โอนย้ายมาและมาบรรจุใหม่มากขึ้นตามอัตรากำลังที่ได้รับจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ระบบงานต่างๆ ก็ดีขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่นั้นมา ปัจจุบันปัญหาของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์คือยังขาดที่ทำงานสำหรับผ่าศพที่ถาวรอยู่ ซึ่งคาดหวังว่าจะได้รับการสนับสนุนในเวลาอันใกล้

พันตำรวจโทหญิงอัมพิกา สลาพจนานพร

ผู้อำนวยการสำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมี

ก่อนโอนย้ายมาที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ รับราชการที่กองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ (สมัยนั้น) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 โดยทำหน้าที่ตรวจพิสูจน์วัตถุพยานทางเคมีและฟิสิกส์ ยาเสพติด ยา รวมทั้งการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนโดยต้องใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่มีเทคโนโลยีขั้นสูง หลังจากนั้นได้มาช่วยราชการที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 และได้โอนย้ายอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2546

บรรยากาศของการทำงานเมื่อเริ่มก่อตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ประทับใจในเรื่องที่ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้ร่วมก่อตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์อย่างมีการทำงานเป็นทีม ร่วมแรงร่วมใจ ร่วมกันสร้างงานจะรู้สึกสนุกสนานและมีความผูกพันร่วมกัน ไม่มีการย่อท้อแม้จะค่อนข้างมีความจำกัดด้านทรัพยากร ทุกคนทำงานอย่างไม่เหน็ดเหนื่อยมีหลายช่วงที่การทำงาน 24 ชั่วโมง รวมทั้งประทับใจในเรื่องที่ได้มีโอกาสทำงานทั้งในด้านวิชาการ มีการจัดตั้งห้องปฏิบัติการตั้งแต่เป็นห้องโถงๆ เริ่มตั้งแต่ออกแบบห้องปฏิบัติการ จัดหาเครื่องมือวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีขั้นสูงพัฒนาวิธีการตรวจพิสูจน์ ถือเป็นความท้าทาย และเมื่อสำเร็จก็เป็นความภูมิใจของพวกเราที่ได้ช่วยกันทุกคน ในขณะนั้น นอกจากนั้นเมื่อคนก่อตั้งมีจำนวนน้อยทำให้ได้มีโอกาสช่วยงานด้านฝ่ายสนับสนุน เช่น การของบประมาณ การจัดทำแผน การจัดซื้อ การจัดโครงการฝึกอบรมเชิญวิทยากรต่างประเทศ การจัดทำตัวชี้วัด ฯลฯ จัดทำ MOU ประสานงานกับต่างประเทศ จัดตั้งเครือข่ายภายในและต่างประเทศ ทำให้มีประสบการณ์และเป็นความรู้ที่สามารถมองภาพองค์รวมและนำมาใช้ในการประสานงานกับฝ่ายสนับสนุนได้ค่อนข้างเป็นรูปธรรม

ในอนาคต ตนเองพยายามจะพัฒนางานโดยใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัย สามารถมีวิธีการตรวจพิสูจน์ใหม่ๆ ที่ตรวจได้ครอบคลุมมากขึ้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไปอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาระบบมาตรฐานสากลทั่วทั้งระบบและประสานงานกับเครือข่ายการตรวจพิสูจน์ที่เกี่ยวข้อง โดยมีความร่วมมือกันบูรณาการกันอย่างเป็นรูปธรรม สามารถพัฒนางานก้าวไปด้วยกันอย่างมีความสุขร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อกระบวนการยุติธรรมและประชาชน

ร้อยตำรวจเอกหญิงรัชดาภรณ์ มรม่วง

ผู้อำนวยการสำนักพิสูจน์บุคคลสูญหาย

ข้าพเจ้าเริ่มรับราชการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ในตำแหน่ง รองสารวัตร กองกำกับการ 5 กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต่อมา ในปี พ.ศ. 2545 มีการก่อตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ขึ้นในกระทรวงยุติธรรม มีการทาบทามและรับโอนข้าราชการจากหลายหน่วยงาน ซึ่งในตอนนั้น ข้าพเจ้า ก็เป็นหนึ่งในบรรดาข้าราชการที่ โอนย้ายมา โดยเริ่มต้นจากการ เข้าร่วมประชุมในการเตรียมวางแผนการปฏิบัติงาน บรรยายภาคในตอน เริ่มต้นการก่อตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ มีข้าราชการเพียงไม่กี่คน แต่ ทุกคนทำหลากหลายหน้าที่ ซึ่งในตอนนั้นข้าพเจ้าโอนมา ทำหน้าที่ทั้ง การออกตรวจสถานที่เกิดเหตุ ร่วมกับแพทย์ที่มีเพียงไม่กี่คน ทำงานแผน งบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้าง ร่วมกับพี่ๆ ที่โอนย้ายกันมา ห้องทำงาน ที่ยังไม่เป็นสัดส่วน นั่งรวมๆ กัน ห้องนอนเวอร์ออกตรวจสถานที่เกิดเหตุที่ ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้ใหญ่ จัดหาอุปกรณ์ ทั้งเตียงที่นอน หมอน-ผ้าห่มให้เรา บรรยายภาคการอยู่เวอร์ออกตรวจสถานที่เกิดเหตุ ที่เจียบๆ แต่ไม่เหงา เนื่องจากในตอนกลางคืนจะมีเสียงเพลงและดนตรี ของน้องตี สับเปลี่ยนกับการคอยแกล้งพี่ๆ ให้ตกใจกลัว จนเป็นเหตุการณ์ ปกติไปเลย

เมื่อเริ่มเข้าที่เข้าทาง ข้าพเจ้าก็ทำหน้าที่นักนิติวิทยาศาสตร์ สำนักพิษวิทยาและเคมี ในสมัยนั้นได้ไม่นาน จนในปี พ.ศ. 2547 เกิด เหตุการณ์ไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้าพเจ้าได้รับมอบหมาย ให้ลงไปปฏิบัติงานร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ การปฏิบัติงานช่วงนั้น ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงของชีวิตได้เลย จากนักวิทยาศาสตร์ที่ปฏิบัติงาน อยู่แต่ในห้องปฏิบัติการ ต้องลงมาปฏิบัติงานภาคใต้ พักที่โรงพยาบาล ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี และก็ออกตรวจสถานที่เกิดเหตุ ร่วมกับทหาร เกือบทุกวัน ในแต่ละวันที่ต้องออกไปปฏิบัติงาน ในสถานที่ เกิดเหตุต่างๆ การเดินทางใช้ทั้งรถยนต์ เฮลิคอปเตอร์ หรือบางครั้งต้อง เดินเท้า เข้าไป ตรวจสถานที่เกิดเหตุ เก็บพยานหลักฐาน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ ทหาร ที่คอยเป็นทั้งผู้ช่วยนักนิติวิทยาศาสตร์ และผู้คอยคุ้มกันอันตราย ให้เรา

ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 ข้าพเจ้าก็ได้รับคำสั่งแต่งตั้งมอบหมายให้มารับตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พิสูจน์บุคคลสสอ. ตอนนั้นถ้าพูดถึงศูนย์พิสูจน์บุคคลสสอ. ยังเป็นกลุ่มงานน้องใหม่ ที่มีข้าราชการและเจ้าหน้าที่ไม่มากนัก ซึ่งลักษณะงานจะมีทั้งส่วนงานตรวจสถานที่เกิดเหตุ และงานห้องปฏิบัติการการตรวจวิเคราะห์กระดูก ซึ่งยากแล้วสำหรับข้าพเจ้าที่ไม่ได้จบกายวิภาคศาสตร์ (Anatomy) ดังนั้นนอกจากที่รับตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พิสูจน์บุคคลสสอ. แล้ว ข้าพเจ้ายังคงต้องมีหน้าที่ที่จะต้องเรียนรู้และอบรมไปกับน้องๆ ศูนย์พิสูจน์บุคคลสสอ. ด้วย ในช่วงเวลาดังกล่าว รัฐบาลในสมัยนั้นได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ข้อที่ 7 “นโยบายส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาธิปไตย” กำหนดให้มีจัดตั้งศูนย์ติดตามคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนาม ขึ้นที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อดำเนินการพิสูจน์บุคคล ในกรณีศพไม่ทราบชื่อ การรับเรื่องร้องทุกข์และดำเนินงานด้านบุคคลสสอ. รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ในการแก้ไขปัญหาศพนิรนามที่พบเป็นจำนวนมากขึ้นในประเทศไทย และจำนวนของบุคคลที่สูญหายที่มีจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบัน มีการนำเสนอร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ติดตามคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนาม พ.ศ. เข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี และผ่านความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2553 ส่งไปกฤษฎีกา ตรวจพิจารณาร่าง ซึ่งที่ประชุม ลงความเห็นให้ฝ่ายเลขานุการกรมฯ สรุปความเห็นของหน่วยงานต่างๆ ส่งเข้าที่ประชุม คณะรัฐมนตรีลงมติต่อไป

ปัจจุบันมีการทำระบบฐานข้อมูลบุคคลสสอ. ฐานข้อมูลศพนิรนาม และเก็บข้อมูลเอกลักษณ์บุคคลศพนิรนามในสุสานจำนวน 336 ศพ ของศพนิรนามตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 - 2548 จากการที่มูลนิธิสว่างอริยะธรรมสถาน จังหวัดนครนายก ที่เราฝากฝังศพนิรนาม และศพไร้ญาติ ขอดำเนินการล้างป่าช้า เนื่องจากสถานที่เก็บศพเต็ม ดังนั้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยที่เราคำนึงถึงเรื่องสิทธิมนุษยชนในกรณีศพนิรนามที่ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นใครเราขอสงวนไว้ไม่เผาจัดทำ MOU กับ EAAF (Equipo Argentino de Anthropologia Forense) ของประเทศอาร์เจนตินา ในการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรทางด้านนิติโบราณคดี และนิติมานุษยวิทยา เพื่อพัฒนางานทางด้านการพิสูจน์บุคคลสสอ. และศพนิรนามการส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการจัดทำมาตรฐานงานด้านการพิสูจน์บุคคลสสอ. ณ ห้องปฏิบัติการกลาง The Central Identification Laboratory (CIL) มลรัฐฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อมุ่งหวังว่าต่อไปนี้การพัฒนางานด้านการพิสูจน์บุคคลสสอ. และศพนิรนาม จะพัฒนาเข้าสู่ระบบมาตรฐานสากล ซึ่งตรงตามเจตนารมณ์ของผู้บริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ต่อไป

นายแพทย์สุรณรงค์ ศรีสุวรรณ

ผู้อำนวยการสำนักนิติเวชศาสตร์

ข้าพเจ้าบรรจรับราชการที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 โดยเป็นแพทย์คนแรกที่บรรจุตำแหน่งที่สถาบันฯ แห่งนี้ แต่มีแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่มาก่อนข้าพเจ้าอีกหลายคนซึ่งล้วนแต่มาช่วยปฏิบัติราชการให้สถาบันฯ ทั้งสิ้น หากนับการมาช่วยปฏิบัติราชการนั้น ข้าพเจ้าได้ช่วยปฏิบัติราชการในการชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่เกิดเหตุ ตั้งแต่ ธันวาคม พ.ศ. 2545 ซึ่งครั้งนั้นข้าพเจ้ายังเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาพยาธิวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล (ระหว่างปี พ.ศ. 2543 - 2546) และที่ ภาควิชาพยาธิวิทยา ข้าพเจ้าได้พบกับแพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ซึ่งยังเป็นอาจารย์ประจำอยู่ภาควิชาเดียวกัน โดยช่วงเวลาดังกล่าวกระทรวงยุติธรรมกำลังดำเนินการปรับปรุงส่วนราชการให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยคำชักชวนของแพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ และตัวข้าพเจ้าเองมีความตั้งใจที่จะมาปฏิบัติราชการในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งสถาบันฯ ยังไม่เป็นที่รู้จักทั่วไปในขณะนั้น นับเป็นการตัดสินใจที่สำคัญครั้งหนึ่งในชีวิตวัยหนุ่มของข้าพเจ้าซึ่งขณะนั้นมีอายุได้ประมาณ 28 ปี

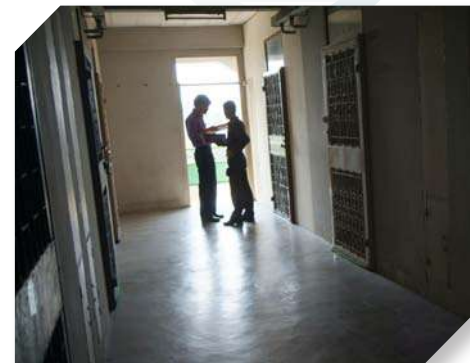
ด้วยเหตุที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์อยู่ในช่วงจัดตั้งขึ้นใหม่ นับเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับผู้ปฏิบัติราชการในขณะนั้นเพราะนอกจากภาระงานที่ต้องปฏิบัติราชการบริการประชาชนแล้ว ยังต้องสร้างหน่วยปฏิบัติงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการให้บริการชันสูตรพลิกศพ อาทิ ห้องปฏิบัติการผ่าศพ ห้องตรวจรังสีวิทยา ห้องปฏิบัติการจุลพยาธิวิทยา พัฒนาบุคลากรในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับงานชันสูตรศพ อาทิ พนักงานรักษาศพ (พนักงานช่วยผ่าศพ) นักนิติวิทยาศาสตร์ (ปฏิบัติงานส่วนชันสูตรศพ) ช่างภาพการแพทย์ (ปฏิบัติงานส่วนชันสูตรศพ) เป็นต้น เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมและประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อภารกิจการให้บริการต่างๆ ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

หากใครก็ตามที่อยู่ในช่วงเวลาดังกล่าว (ปี พ.ศ. 2545 - 2546) จะพบว่าบุคลากรในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ทุกคนต้องสามารถปฏิบัติงานราชการได้ทุกด้าน เช่น งานธุรการ งานพัสดุ งานการเจ้าหน้าที่ หรือแม้แต่งานสารบรรณ นอกเหนือจากงานด้านวิชาการที่แต่ละคนมีความถนัดในสายงานของตนเองแล้ว ซึ่งเกิดจากข้อจำกัดด้านเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ประกอบกับเป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ แต่นับว่าเป็นข้อดีที่ทำให้ทุกคนมีความรู้เพิ่มเติมขึ้นอีกมากและทำให้มีความสามัคคีในการทำงานเป็นอย่างดี ทั้งในส่วนผู้บริหารในอดีตตั้งแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง ทุกๆ คนสนับสนุนการทำงานของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์เป็นอย่างดี อาจเพราะเป็นหน่วยงานด้านการแพทย์และวิทยาศาสตร์หน่วยงานเดียวท่ามกลางหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นหน่วยงานในสายกฎหมายหรือสายกระบวนการยุติธรรม

ระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา สถาบันนิติวิทยาศาสตร์พิสูจน์ให้เห็นว่าส่วนราชการต่างๆ จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและตอบสนองความคาดหวังของประชาชนอย่างทันทั่วทั้งที่ ช่วงเวลาที่ดังกล่าวสถาบันฯ ดำเนินการให้บริการในส่วนกลาง (จ.นนทบุรี จ.ปทุมธานี จ.พระนครศรีอยุธยา และ จ.นครนายก) และประชาชนในพื้นที่ต่างๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมา ต้องการให้สถาบันฯ เปิดบริการในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งจะเห็นได้จาก การขอรับบริการจากประชาชนใน จ.สระบุรี จ.ลพบุรี จ.ชัยนาท จ.อ่างทอง จ.สิงห์บุรี จ.นครสวรรค์ เป็นต้น เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่เกินความคาดหวังของข้าพเจ้าเนื่องจากประชาชนในยุคปัจจุบันต้องการเข้าถึงการให้บริการด้านการแพทย์และ นิติวิทยาศาสตร์อย่างเท่าเทียมกันและได้มาตรฐานที่เหมือนกันกับประชาชนในส่วนกลาง

ก้าวต่อไปใน 10 ปี ข้างหน้าของภารกิจสถาบันฯ ในทัศนะของข้าพเจ้าเห็นว่าประชาชนในส่วนภูมิภาคยังขาดการเข้าถึงการให้บริการด้านการแพทย์และนิติวิทยาศาสตร์อย่างเท่าเทียมกัน และได้มาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรมดังกล่าวอันจะลดข้อขัดแย้งหรือความคลงแคลงใจในข้อสงสัยหรือข้อพิพาทต่างๆ ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาสถาบันฯ มีความจำเป็นต้องเพิ่มการให้บริการในส่วนภูมิภาคโดยการจัดตั้งหน่วยงานบริการการแพทย์และนิติวิทยาศาสตร์ในจังหวัดต่างๆ ที่มีหน่วยงานยุติธรรมจังหวัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับต่างๆ ดังที่เคยได้รับการสนับสนุนมาอย่างดีจากผู้บริหารกระทรวงยุติธรรมในอดีตที่ผ่านมา ทั้งนี้เพื่อให้กระทรวงยุติธรรมเป็นที่พึงของประชาชนอย่างแท้จริง

นางสาวกรรณิการ์ สุทรพจนารักษ์

นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

ก้าวแรกและก้าวต่อไปกับบทบาทข้าราชการ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

เริ่มต้นเข้ามารับราชการที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2547 - จนถึงปัจจุบันเพราะต้องการคำตอบของคำถาม? ที่อยู่ใจ ว่าวิทยาศาสตร์ช่วยคลี่คลายคดีและสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริง ยืนยันตัวบุคคลผู้กระทำความผิดในคดีฆาตกรรมได้อย่างไร? เริ่มแรกของการเข้ามารับราชการในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ บุคลากรจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมความรู้กระบวนการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ทุกแขนง ทำให้บุคลากรเกิดความเข้าใจว่าความรู้ทางวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ สามารถนำมาพิสูจน์ข้อเท็จจริงในเรื่องใดได้บ้าง มีกระบวนการพิสูจน์อย่างไร พิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลได้อย่างไร ข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการตรวจพิสูจน์มีอะไรบ้าง และกระบวนการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นมีประโยชน์ในกระบวนการพิจารณาคดีได้อย่างไร คือขอสรุปและคำตอบของการนำวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้ในทางคดี โดยในการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอน สิ่งที่ต้องตระหนัก ในการทำงานภายใต้หน้าที่ของการเป็นนักนิติวิทยาศาสตร์ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การตรวจพิสูจน์ในห้องปฏิบัติการ จำเป็นจะต้องปฏิบัติทุกขั้นตอน อย่างละเอียด ถูกต้องตามขั้นตอนที่เป็นมาตรฐาน และด้วยความซื่อสัตย์ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในกระบวนการทำงานในการตรวจพิสูจน์ฯ การนำผลการตรวจพิสูจน์ไปใช้ในกระบวนการพิจารณาในชั้นศาล เพื่อพิจารณาผู้ที่กระทำความผิดจริงมาลงโทษตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

สิ่งที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากควบคู่กับการปฏิบัติงานภายใต้ภารกิจของกรมที่มุ่งเน้นการทำงานโดยการใช้กระบวนการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ ในการเข้าถึงความเป็นธรรม โดยเท่าเทียม คือเรื่องของการพัฒนาบุคลากร โดยบุคลากรในทุกระดับชั้นจะได้รับโอกาสในการพัฒนาองค์ความรู้ในมิติต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ อันจะเสริมสร้างสมรรถนะ ศักยภาพอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาระบบงานการตรวจพิสูจน์ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับสากล มีการนำเครื่องมือ เทคโนโลยีต่างๆมาใช้ ในกระบวนการตรวจพิสูจน์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงทำให้กรมแห่งนี้มีการพัฒนาอยู่เสมอในทุกมิติ

ด้วยสภาพเศรษฐกิจและสังคม ในปัจจุบันเอื้อต่อการกระทำความผิด ก่อให้เกิดความเดือดร้อนในชีวิต ทรัพย์สินและความปลอดภัยของประชาชน ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ การอำนวยความสะดวกและการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการตรวจพิสูจน์ที่มีความน่าเชื่อถือ สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิ การกล่าวโทษหรือลงโทษผิดตัว และดำเนินคดีกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษ

ข้าพเจ้าและบุคลากร ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ โดยการนำกระบวนการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ไปช่วยสนับสนุนภารกิจต่างๆอย่างต่อเนื่องทั้งคดีอาญา คดีแพ่ง คดีความมั่นคง คดีพิเศษที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ คดีภัยพิบัติทางธรรมชาติ และคดีร้องเรียน ซึ่งทุกภารกิจที่เข้าไปช่วยสนับสนุน ปฏิบัติภารกิจด้วยความตั้งใจยิ่ง เพราะตระหนักว่า “การรักษาหรือการดำรงไว้ซึ่งความเป็นธรรม คือภารกิจของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์”

การบรรลุเป้าหมายบางเรื่องอาจไม่ใช้ความสำเร็จ การทำงานในส่วนของการตรวจพิสูจน์หาข้อเท็จจริงในคดีความต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการพิจารณาของศาลหรือกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นหลักในการทำงาน ความสำเร็จหรือเป้าหมายในการทำงานไม่ได้มุ่งเน้นไปที่การจับบุคคลที่กระทำความผิดมาลงโทษหรือดำเนินการพิจารณาลงโทษเท่านั้น หากแต่เน้นกระบวนการทำงานที่ได้มาตรฐาน ถูกต้อง โปร่งใส เชื่อถือได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการตรวจพิสูจน์หาข้อเท็จจริงในคดีความดังกล่าว โดยการปฏิบัติต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับของถูกต้อง ความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงาน ทำงานในทุกชั้นงานที่ได้รับมอบหมายบนมาตรฐาน และความตั้งใจ เคารพเทียมนกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ให้ความเป็นธรรมตามแนวทางและเงื่อนไขการตรวจพิสูจน์ไปในมาตรฐานเดียวกัน

“คุณค่าหรือความสำเร็จของงาน อาจไม่ได้อยู่ที่ผลลัพธ์ที่ความสำเร็จ แต่อยู่ที่ความภูมิใจที่เราได้ทำงานนั้นอย่างเต็มที่ บนความถูกต้อง”

ข้าพเจ้าอยากบอกว่าภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันฯ เล็กๆ แห่งนี้ ได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนภารกิจต่างๆ ภายใต้อาณัติของสถาบันฯ ต้องขอขอบคุณสถาบันฯและบุคลากรทุกคนที่ร่วมกันสร้างคุณค่า ในการให้ความเป็นธรรม ในกระบวนการทำงานที่ได้มาตรฐานร่วมกัน

ก้าวต่อไปของสถาบันฯ ข้าพเจ้าเชื่อว่าสถาบันฯ จะเป็นองค์กรมาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ผู้ได้รับความเสียหายเข้าถึงการอำนวยความสะดวกโดยใช้หลักนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของภาครัฐและเกิดความร่วมมือกันในทุกภาคส่วน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวก และเพื่อความสงบสุขของประชาชนและสังคม

นางสาวแพรว ศุภจริยาวัตร

นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

ด้วยความใฝ่ฝันในวัยเยาว์ที่อยากเป็นเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน เก็บพยานหลักฐาน และตรวจพิสูจน์ร่องรอยของพยานหลักฐานเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ดังเช่น FBI agent หรือ CSI ในภาพยนตร์บันเทิงต่างประเทศ ทำให้มีความมุ่งมั่นที่จะเรียนต่อปริญญาโทในสาขานิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งขณะนั้นเป็นสาขาที่ไม่ค่อยมีคนรู้จักสักเท่าไรนัก และก็ไม่รู้ว่าจบมาแล้วจะทำงานอะไร แต่ด้วยใจที่รักและชอบ จึงเลือกและรับผิดชอบในทุกสิ่งที่ได้ตัดสินใจแล้ว ขณะร่ำเรียนในสาขาวิชาดังกล่าวด้วยความสนุกสนาน โชคก็บันดาลโอกาสให้ได้เข้ามาสมัครงานในหน่วยงานตั้งใหม่ ชื่อว่า “สถาบันนิติวิทยาศาสตร์” สังกัดกระทรวงยุติธรรม ภายใต้โลโก้แพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ บุคคลผู้มีชื่อเสียงเลื่องลือด้านฝ่าศพนือหนึ่งของดินแดนสยามเมืองยิ้ม

เมื่อโอกาสลอยอยู่ตรงหน้า ประจวบเหมาะกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ขณะนั้น สนับสนุนและผลักดันให้มาสมัครงานที่หน่วยงานดังกล่าว ก็ไม่รีรอที่จะคว้าโอกาสนั้นด้วยความเชื่อมั่นเต็มเปี่ยมว่าต้องสอบผ่านแน่นอน และแล้วฝันก็เป็นจริง เมื่อ 22 กันยายน พ.ศ. 2546 กับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ “นักนิติวิทยาศาสตร์” สังกัดสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม

ก้าวแรกของการเป็นข้าราชการ ในตำแหน่งนักนิติวิทยาศาสตร์รุ่นแรกๆ ด้วยเป็นหน่วยงานตั้งใหม่ เสมือนบ้านหลังใหม่ที่อะไรๆ ก็ยังดูตึ๊ดๆ ชัดๆ ขาดแคลนทรัพยากรในด้านต่างๆ ที่ทำงานคับแคบ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกแทบไม่มี บุคลากรจำนวนน้อยนิด ทุกอย่างดูไม่ค่อยสมบูรณ์เอาซะเลย

แต่บุคลากรกลุ่มเล็กๆ ในขณะนั้น ทุกคนร่วมด้วยช่วยกันสร้างและผลักดันให้บ้านหลังนี้เป็นที่รู้จักและยอมรับในสังคม ทำทุกสิ่งทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ และด้วยความมุ่งมั่นของผู้บริหารและปณิธานอันแน่วแน่ในการใช้นิติวิทยาศาสตร์ทุกแขนงสนับสนุนระบบงานยุติธรรม มีราบรื่นบ้างมีอุปสรรคบ้าง แต่ไม่เคยท้อแท้ และท้อถอย บ้านหลังเล็กจึงถูกปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้เป็นบ้านหลังใหม่ที่ใหญ่และทันสมัยอยู่เสมอ

ตลอดระยะเวลาเกือบ 9 ปีกับการทำงานในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของผู้ร่วมสร้างบ้านหลังนี้ ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ในสาขาต่างๆ เพิ่มพูนขึ้นเท่าทวีคูณ วิทยาศาสตร์ก้าวหน้าขึ้น เป็นสากลมากขึ้น การทำงานที่ไม่เพียงแค่มุ่งเน้นการให้บริการ แต่ครอบคลุมถึงระบบมาตรฐานการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ทำให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ภายใต้ร่มของกระทรวงตราตั้งในวันนี้ เป็นที่รู้จักและยอมรับในสังคมไทย และทั่วโลก พร้อมทั้งก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างภาคภูมิใจ!!

นายเทวัญ วิวัฒน์พัฒนกุล

นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

“การได้มาทำงานที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์นั้น ต้องบอกว่าเป็นความตั้งใจบวกกับความบังเอิญ นั่นคือ ตั้งใจที่จะทำงานในสายงานนี้เพื่อเป็นการพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่ตั้งอยู่บนความเป็นเหตุและผล โดยมีอาจารย์พรทิพย์เป็น Idol และแรงผลักดัน ถ้าย้อนกลับไปเมื่อสมัยเรียนปริญญาตรี ในตอนนั้นเราเองก็ยังไม่รู้และยังไม่เข้าใจหรอกว่านิติวิทยาศาสตร์คืออะไร เรารู้แต่เพียงว่าเราชอบอ่านหนังสือหรือดูหนังแนวสืบสวนสอบสวน และในช่วงนั้นอาจารย์ก็เริ่มมีบทบาทและเข้ามาอยู่ในกระแสสังคมมากขึ้น จึงได้ติดตามงานของอาจารย์พรทิพย์มาโดยตลอดและไปหาซื้อหนังสือนิติเวชศาสตร์ที่เขียนโดยอาจารย์พรทิพย์มาอ่าน ทั้งๆ ที่อ่านไม่รู้เรื่องและไม่เข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน แต่ก็พยายามที่จะอ่านเพื่อให้ได้รู้ว่าสิ่งที่เรากำลังสงสัยและตามหาอยู่นั้นมันคืออะไร จนเหตุบังเอิญก็ได้มาถึงนั่นคือมีอยู่วันหนึ่งได้ทราบโดยบังเอิญว่าอาจารย์พรทิพย์จะไปเปิดตัวหนังสือที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เราจึงตามไปเพื่อที่จะขอพบและได้พูดคุยในสิ่งที่เราตั้งใจให้อาจารย์พรทิพย์ทราบสักครั้ง โดยเราได้ไปติดต่ออาจารย์ที่ช่างเวทีกกลางของงานหนังสือนั้น และเมื่อได้พบกับอาจารย์เราก็ได้แนะนำตัวเองและบอกความตั้งใจเราไปว่าอยากทำงานแบบที่อาจารย์ทำ เราได้นามบัตรอาจารย์พร้อมเบอร์โทรศัพท์มาซึ่งในขณะนั้นอาจารย์พรทิพย์ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยนิติเวช โรงพยาบาลรามาริบัติ และเราเองก็ยังเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 3 โดยในระหว่างที่เรียนก็ได้ศึกษางานนิติเวชศาสตร์และนิติวิทยาศาสตร์จากหนังสืออาจารย์ก็ดี หนังสือพิมพ์ก็ดี บทความต่างๆ ในนิตยสารก็ดี จนเมื่อเราเรียนจบก็ได้ติดต่อกลับไปหาอาจารย์พรทิพย์ตามเบอร์โทรศัพท์ที่ได้มาครานั้น จนมีอยู่วันหนึ่งได้เข้าไปขอพบอาจารย์ที่กระทรวงยุติธรรมโดยผ่านการประสานงานจากพี่หน้อยสุริย์กร ชื่นชม ซึ่งในขณะนั้นอาจารย์พรทิพย์ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกองแพทย์ของกระทรวงยุติธรรม จากการที่ได้เข้าไปพบอาจารย์ในวันนั้นอาจารย์ก็บอกเรากลับมาว่าสถาบันนิติวิทยาศาสตร์กำลังจะถูกจัดตั้งขึ้นให้เราไปอ่านหนังสือรอ แต่การรอคอยเพื่อให้ถึงเวลานั้น มันเป็นเรื่องที่เหมือนจะนาน เราจึงตัดสินใจติดต่อโดยการไปติดต่อพบอาจารย์ในเกือบทุกที่ที่อาจารย์ไปบรรยายเพื่อที่จะขอเข้ามาทำงานต่างๆ ที่ในขณะนั้นสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ก็ยังไม่ถูกจัดตั้งขึ้นด้วยซ้ำไป จนเมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2545 ช่วงบ่ายๆ อาจารย์ได้โทรมาที่บ้านด้วยตนเองและถามเราว่าพร้อมจะเริ่มงานกับอาจารย์ได้ในวันไหน เราก็ตอบว่าพร้อมนี้ก็พร้อมครับ อาจารย์จึงได้นัดให้ไปเจอที่หน่วยนิติเวช โรงพยาบาลรามาริบัติ เวลา 05.30 น. ในเช้าวันรุ่งขึ้นของวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2545 เพื่อให้เข้าไปดูงานผ่าศพและช่วยงานในสิ่งต่างๆ ที่เราพอจะช่วยได้ โดยไม่มีเงินเดือนและตำแหน่งใดๆ ทั้งสิ้นแต่เราก็พร้อมและยินดีทำทุกอย่างที่เราสามารถทำได้และนั่นคือจุดเริ่มต้นของการเริ่มงานกับแพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ผู้ซึ่งเป็นทั้งอาจารย์และแม่คนที่สองที่คอยบอกคอยสอน และคอยเตือนสิ่งต่างๆ ให้กับเราเสมอมาจนถึงทุกวันนี้

ถ้าถามถึงบรรยากาศในการทำงานสมัยแรกๆ ต้องบอกว่าคนหนึ่งคนทำงานมากกว่าหนึ่งอย่างที่เราที่คนๆ นั้นจะสามารถทำได้ เราทำงานกันแบบพี่สอนน้อง แม่สอนลูก ทั้งๆ ที่สถานที่และอุปกรณ์ต่างๆ ก็ไม่ได้เอื้อต่อการทำงานสักเท่าไร แต่เราก็ทำและทำอย่างดีที่สุดโดยไม่คิดว่ามันคือความลำบากหรืออุปสรรค เพราะถ้าเราช่วยกันมันก็ย่อมจะผ่านไปได้จริงไหมครับ? การอยู่เวรที่เกิดเหตุในสมัยนั้นเราก็ใช้ที่นอนมาปูหลังตู้ใส่เอกสาร พอตอนเช้าก็ยกมันขึ้นไปพากับผนังห้องและเอาโต๊ะทำงานมาวางแทน ทำอย่างนี้อยู่ระยะหนึ่งจนมีห้องนอนเวรเป็นชั้นเป็นอัน แม้กระทั่งการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานเราก็พยายามทำให้อยู่ในมาตรฐานและเป็นไปตามหลักวิชานิติวิทยาศาสตร์ให้มากที่สุด ซึ่งในขณะนั้นการตรวจ DNA ของสถาบันฯ ก็ได้รับความช่วยเหลือจากทีมงานของ ดร.บุษบา ฤกษ์ อำนวยโชค หน่วยมนุษย์พันธุศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี ถ้าถามถึงความรู้สึกในตอนนั้น ต้องขอบอกว่ามีความสุขและสนุกกับสิ่งที่ทำมาถึงแม้ว่าจะต้องฟันฝ่าอุปสรรคไม่ว่ามันจะมากหรือน้อยก็ตามที

ความประทับใจในการทำงานที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์แห่งนี้ คือ ประทับใจที่เรามีผู้นำที่เก่งและอดทนอย่างแพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ท่านได้ให้อิสระในทางความคิด ในการสร้างสรรค์งานต่างๆ ท่านยอมรับฟังความคิดเห็นของข้าราชการทุกคน ท่านไม่ถือตัวว่าท่านเป็นคุณหญิง เป็นผู้อำนวยการ ท่านเป็นกันเองกับพวกเราหลายๆ ถึงแม้ว่าท่านจะเข้มงวดในเรื่องงานก็ตามที ก็มันเป็นงานนี้ครับถ้าท่านไม่เข้มงวดเรื่องงานเราก็คงไม่ได้มีโอกาสมานั่งเขียนบทความครบรอบ 10 ปี สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ในครั้งนี้ จริงไหมครับ? ส่วนอุปสรรคในการทำงานในความเห็นส่วนตัวนั้นอุปสรรคย่อมเกิดจากการความคิดของเราเอง ถ้าเราคิดบวกกับปัญหานั้นและพยายามหาทางแก้ไขมัน อุปสรรคก็ย่อมจะไม่เกิดหรือถ้าจะเกิดก็อาจจะเล็กน้อยและไม่บานปลาย แต่ถ้าเราคิดลบและยอมแพ้กับปัญหานั้นๆ ปัญหาที่ว่า เป็นเรื่องเล็กน้อยของคนๆ หนึ่งหรือขององค์กรอาจจะกลายเป็นอุปสรรคที่ยิ่งใหญ่ไปได้... นานาจิตตังก็คืออุปสรรคหนึ่งในการทำงาน เราไม่สามารถไปเปลี่ยนแปลงความคิดความเห็นของคนอื่นได้ แต่สิ่งที่เราเปลี่ยนและปรับได้คือทัศนคติและมุมมองของเราเองที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งนั้นๆ ต่างหาก ดังนั้นอาจจะบอกได้ว่าจิตเป็นนายกายเป็นบ่าว เมื่อจิตเข้มแข็งและคิดดี อุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นก็ย่อมจะผ่านไปได้และทำให้เกิดฟ้าหลังฝนได้เสมอ

หากกล่าวถึงอนาคตของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ก็คือการมุ่งสู่มาตรฐานสากลในระดับนานาชาติและเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิติวิทยาศาสตร์ การได้เป็นที่พึ่งของประชาชนที่มีความเดือดร้อน การได้เป็นสถาบันวิชาการและเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ในงานนิติวิทยาศาสตร์ แต่ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่ได้รับความตั้งใจในงาน ใส่ใจในงาน และไม่คิดทำร้ายต่อองค์กรที่พวกเราช่วยกันสร้างมันมาด้วยมือ เชื่อเถอะว่าสุดท้ายความภาคภูมิใจต่างๆ นั้นมันจะเกิดขึ้นกับเราและคงอยู่กับเราไปนานเท่านั้น”

**“เราไม่ได้ต้องการจะแย่งงานใคร ไม่ได้ต้องการจะเด่นหรือเก่งกว่าใคร
แต่ที่เราทำไปทั้งหมดก็เพื่อประชาชนและแผ่นดินเกิดของเราเอง”**

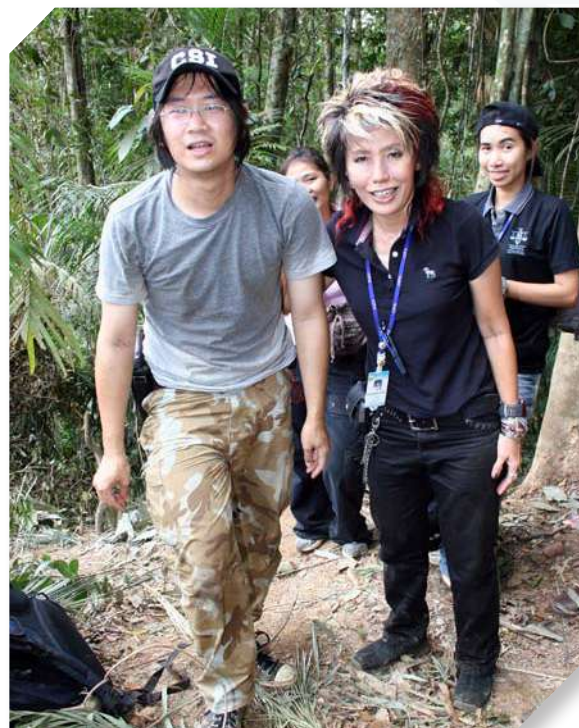
นายภาณุวัฒน์ นิรัติศยกุล

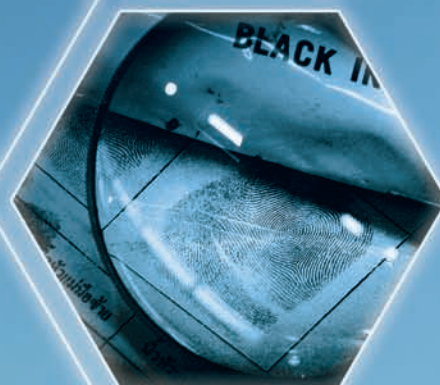
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

“ผมรู้จักกับ อ.พรทิพย์มาตั้งแต่ตอนเรียนอยู่ปี 3 คณะวิศวกรรมศาสตร์ เมื่อ อ.พรทิพย์ก่อตั้งสถาบัน ก็ได้ชวนผมมาทำงานด้วย ซึ่งตอนแรกเหมือนว่ายังไม่ได้มีการขอให้วิศวะเข้าทำงานในตำแหน่งนักนิติวิทยาศาสตร์ ก็เลยอยู่ช่วยงานอาจารย์คล้ายๆ กรณีของเทวัญงานในช่วงแรกนั้นก็เกี่ยวกับการออกตรวจสถานที่เกิดเหตุและห้องศพ สมัยนั้นก็ยังไม่มียานพาหนะ มีแต่อาจารย์พรทิพย์กับอาจารย์สุรสิทธิ์ ฝ่าอยู่สองท่านก็เลยต้องช่วยผ่าศพด้วย การออกที่เกิดเหตุช่วงแรกก็คือใครอยู่ในกลุ่มไหนก็ต้องมาช่วยออกกันหมดเลยเพราะบุคลากรมีไม่เพียงพอ อยู่กันแบบครอบครัวเล็กๆ คนน้อยมากมีไม่ถึง 50 ได้ เมื่อเวลาผ่านไปก็มีพนักงานมากขึ้นทุกอย่างก็เป็นสัดส่วนมากขึ้นจนถึงปัจจุบันครับ”

“พูดถึงอุปสรรคในการทำงานก็คงอยู่ที่คนเราแต่ละคนจะมองบางเรื่องบางคนมองเป็นอุปสรรค ยกตัวอย่างเช่นการก่อตั้งสถาบันก็มีอุปสรรคทั้งด้าน คน งาน กฎหมาย ถ้าหากมองว่าเป็นอุปสรรคเราอาจจะคิดว่ายากและบั่นทอนกำลังใจ แต่ถ้ามองว่ามันคือโจทย์ที่ต้องแก้ไขด้วยความคิด เหตุผล และความสามัคคี การทำงานให้ผ่านพ้นไปถึงจุดหมาย จะมีความผ่อนคลาย ความสุขที่จะทำให้สิ่งที่ต้องการสำเร็จลุ่ส่วงไปและผลลัพธ์ก็คือรางวัลของทุกคนครับ”

“สำหรับอนาคตของสถาบันผมมองว่าให้เป็นเหมือนดอกหญ้า แม้ไม่ได้เป็นดอกไม้ที่สูงส่งที่ใครๆ จะมองเห็นความสำคัญ แต่มันอยู่กับดิน และคอยปกคลุมดูแลดิน (ประชาชนคนเดือดร้อน) ให้ความชุ่มชื้น ถึงแม้มันจะถูกเหยียบย่ำที่มันก็ไม่มีวันตาย....”

หน่วยงานภายใน กลไกสำคัญแห่งการพัฒนา

สำนักมาตรฐานนิติวิทยาศาสตร์ : ผ่านทศวรรษการบูรณาการ การพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

จากเจตนารมณ์การจัดตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งต้องการให้งานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยมีหน่วยงานกลางในการทำหน้าที่กำกับ ดูแล ให้การปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐาน สร้างความเชื่อมั่นและสามารถตอบสนองกระบวนการยุติธรรมได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม ซึ่งในระยะแรกเริ่มนั้น สถาบันนิติวิทยาศาสตร์เป็นที่รู้จักในเวลาอันรวดเร็วในฐานะองค์กรทางเลือกใหม่ที่จะเป็นที่พึ่งในกระบวนการยุติธรรม ส่งผลให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ต้องดำเนินการกิจการให้บริการจำนวนมากและหลากหลายสาขาซึ่งมีความจำเป็นต่อกระบวนการยุติธรรมและให้เป็นธรรมอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับอุปสรรคหลายประการที่ทำให้กระบวนการออกกฎหมายที่กำหนดบทบาทหน้าที่มีความล่าช้าและต้องหยุดชะงักลง

แม้ว่าภารกิจตามเจตนารมณ์ในการจัดตั้งกำกับดูแลมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ จะไม่อาจบรรลุผลเต็มที่ แต่อย่างไรก็ตามภารกิจในการให้บริการประชาชนยังต้องการความเชื่อมั่นในความถูกต้องและเป็นธรรม ดังนั้น ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สำนักมาตรฐานนิติวิทยาศาสตร์จึงมีบทบาทในการพัฒนากระบวนการคุณภาพภายในและพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ทุกขอบข่ายอย่างต่อเนื่องและยังคงมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเพื่อผลักดันให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์สามารถรักษาระบบมาตรฐานที่เคยได้รับและยกระดับการรับรองมาตรฐานในระดับสากลต่อไป โดยการดำเนินงานในมิติด้านต่างๆ ดังนี้

มาตรการพัฒนาด้านการขับเคลื่อนคุณภาพองค์กร

การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติงานของสำนักมาตรฐาน
นิติวิทยาศาสตร์ โดยสถาบันนิติวิทยาศาสตร์คัดเลือก มาตรฐานสากลประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่

1. มาตรฐานบุคลากร
2. มาตรฐานเครื่องมือ
3. มาตรฐานระบบงาน ประกอบด้วย
 - 3.1 วิธีการทดสอบและตรวจสอบความถูกต้องของวิธี
 - 3.2 การจัดการตัวอย่างทดสอบ
 - 3.3 การประกันคุณภาพผลการทดสอบ
 - 3.4 รายงานผลการทดสอบ
 - 3.5 การควบคุมเอกสาร
 - 3.6 การให้บริการลูกค้า
 - 3.7 การควบคุมบันทึก
 - 3.8 การตรวจติดตามภายใน

และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานที่และสภาวะแวดล้อมระบบมาตรฐานที่เหมาะสมและสอดคล้อง
ต่อการปฏิบัติงานของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ในด้านต่างๆ ได้แก่

ระบบ ISO 9001:2000 และ ระบบ ISO 9001:2008

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ผ่านการรับรองระบบมาตรฐาน ISO 9001:2000 ทั้งองค์กร เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2549 และทำพิธีรับมอบในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 และหลังจากได้รับการรับรอง ISO 9001:2000 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ยังคงรักษาระบบบริหารคุณภาพ สามารถดำเนินงานตามเงื่อนไขของข้อกำหนดเพื่อให้มีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง จนกระทั่งองค์กร ISO มีการทบทวนและปรับเปลี่ยน ISO 9001:2000 เป็น ISO 9001:2008 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์จึงได้รับการรับรอง ISO 9001:2008 ทั้งองค์กร เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน

ระบบ ISO/IEC 17025

เพื่อให้คุณภาพการปฏิบัติงานของห้องปฏิบัติการตรวจพิสูจน์เฉพาะทางมีความชัดเจนและเพิ่มความเชื่อมั่นในผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ สำนักมาตรฐานนิติวิทยาศาสตร์ได้มีการดำเนินการจัดเตรียมความพร้อมเพื่อขอการรับรองมาตรฐานข้อกำหนดทั่วไปว่าด้วยความสามารถของห้องปฏิบัติการทดสอบและ/หรือสอบเทียบ หรือ ISO/IEC 17025 ซึ่งผลจากความมุ่งมั่นในความตั้งใจและเสียสละของผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้อง จึงทำให้ห้องปฏิบัติการสามารถผ่านการรับรองในขอบข่ายดังนี้ คือ

1. การตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์ในชีววัตถุจากร่างกายของหน่วยตรวจพิสูจน์ทางเคมี ได้รับการรับรอง ณ วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2552
2. การตรวจสอบสารพันธุกรรมทางนิติวิทยาศาสตร์ของหน่วยตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยา ได้รับการรับรอง ณ วันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2554

และในปี พ.ศ. 2555 มีการขอขยายขอบข่ายการรับรองคุณภาพห้องปฏิบัติการตรวจพิสูจน์ตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 เพิ่มอีกจำนวน 3 ขอบข่าย ได้แก่ 1) ขอบข่ายการตรวจหาสารแอมเฟตามีนในปัสสาวะของหน่วยตรวจพิสูจน์ทางเคมี 2) ขอบข่ายการตรวจพิสูจน์สารระเบิดโดยเทคนิค GC/MS 3) ขอบข่ายการตรวจวัตถุพยานทางฟิสิกส์ โดยเทคนิค FT-IR ซึ่งสำนักมาตรฐานนิติวิทยาศาสตร์ได้มุ่งมั่นที่จะดำเนินการด้านระบบคุณภาพและดำเนินการตรวจประเมินภายในเพื่อเตรียมความพร้อมในการขอการรับรองและการขอขยายขอบข่ายเพิ่มเติมต่อไป

การเสริมความเข้มแข็งระบบคุณภาพ

นอกจากความครบถ้วนสมบูรณ์ตามเงื่อนไขข้อกำหนด ยังต้องมุ่งเน้นที่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและต้องสามารถบำรุงรักษาระบบให้มีคุณภาพได้ตลอดเวลาของการรับรอง ประกอบสถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีภารกิจที่มีรูปแบบเฉพาะ จึงต้องมีบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้วยเช่นกัน สำนักมาตรฐานจึงเพิ่มความเชื่อมั่นในการประกันคุณภาพของการปฏิบัติงาน อันประกอบด้วยดำเนินการเกี่ยวกับด้านต่างๆ ดังนี้

- การทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการโดยองค์กรภายนอก (Proficiency Testing)
- การทดสอบความชำนาญและพัฒนาศักยภาพผู้ตรวจติดตามภายใน
- การกำกับและติดตามแผนการบำรุงรักษาเครื่องมือ

มิติด้านการสนับสนุนการพัฒนาองค์กร

การปฏิบัติด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรม จำเป็นต้องยึดหลักธรรมาภิบาล เป็นพื้นฐานการปฏิบัติงาน ซึ่งสำนักมาตรฐานนิติวิทยาศาสตร์มีภารกิจในการส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาองค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ คุ่มค่า ถูกต้อง โปร่งใสและตรวจสอบได้ และเป็นไปตาม หลักธรรมาภิบาล โดยมีภารกิจดังนี้

การฝึกอบรม

ด้านการฝึกอบรม สำนักมาตรฐานนิติวิทยาศาสตร์ทำหน้าที่วิเคราะห์และคัดกรองความ เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ และรวมถึงการเสนอโครงการที่ได้รับการพิจารณา แล้วไปยังฝ่ายบริหารเพื่ออนุมัติโครงการต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้การฝึกอบรม สามารถพัฒนาศักยภาพ บุคลากรได้จริง สามารถสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับตัวผู้ปฏิบัติงานเอง และสร้างประโยชน์ต่อสังคมได้ อย่างเหมาะสม

เครือข่าย

การพัฒนาทางเทคโนโลยีทำให้การพัฒนาวิชาการด้านนิติวิทยาศาสตร์มีความเจริญรุดหน้า หากแต่การศึกษาค้นคว้าเพื่อให้เข้าถึงได้นั้นก็ขึ้นอยู่กับความพยายามและบริบทในศักยภาพของแต่ละ หน่วยงานของแต่ละประเทศ จึงทำให้มีความแตกต่างของระดับคุณภาพในการปฏิบัติงาน และอาจเป็นต้น ทุณในการพัฒนาที่สูงมากเกินไปสำหรับบางหน่วยงาน สำนักมาตรฐานนิติวิทยาศาสตร์ทำหน้าที่ใน การบริหารจัดการและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือของหน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ทั้งในระดับ ประเทศ ภูมิภาค จนถึงระดับนานาชาติ ซึ่งนอกจากจะช่วยให้เกิดเครือข่ายการประสานความร่วมมือ ด้านการปฏิบัติงานและด้านวิชาการแล้ว ยังเป็นการแลกเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาคุณภาพ และ ช่วยลดขั้นตอนและงบประมาณในการศึกษาวิจัยที่ซ้ำซ้อน สามารถนำผลสำเร็จในกลุ่มเครือข่าย มาปรับใช้ และลดความแตกต่างของระดับคุณภาพ ทำให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ใกล้เคียงกัน

พิธีเปิดงานประชุม
วิชาการระดับนานาชาติ
วันที่ 3
ระหว่างวันที่ 28-30 กรกฎาคม 2547
ณ โรงแรมอิมพีเรียล

For the Scientific Investigation Laboratory,
Criminal Investigation Command, Ministry of
National Defense of the Republic of
Korea
Chung-Hyun Jeon, Ph.D.)
Director
Ryong-Ryong Jeon, Ph.D.)
Director General

ก้าวต่อไปบนเส้นทางแห่งการพัฒนาเชิงรุก

การพัฒนาในโลกปัจจุบันมิได้เพิ่งเริ่มต้นหรือใกล้ถึงจุดอิ่มตัว หากแต่มีพลวัตของการเปลี่ยนแปลงอยู่อย่างต่อเนื่องและเกิดผลกระทบต่องานทั้งด้านบวกและลบ ดังเห็นได้ตั้งแต่เทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้มนุษย์ จนถึงภัยธรรมชาติที่คร่าชีวิตมนุษย์ หรือแม้กระทั่งเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมในหลายด้าน แน่นอนว่านิติวิทยาศาสตร์เองย่อมไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบดังกล่าวได้ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีภารกิจในด้านนิติวิทยาศาสตร์โดยตรงจึงต้องตระหนัก เตรียมพร้อมอย่างรอบคอบ

สำนักมาตรฐานนิติวิทยาศาสตร์มุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์เป็นหน่วยงานที่มีมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับสากลตามความเหมาะสมของแต่ละห้องปฏิบัติการและการปฏิบัติงาน อาทิ American Society of Crime Laboratory Directors/Laboratory Accreditation Board (ASCLD/LAB) และ National Association of Medical Examiners (NAME) เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพให้มาตรฐานเทียบเคียงกันได้

ด้วยความทุ่มเทของบุคลากรทุกคนที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ล้วนแล้วเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนองค์กรจนสามารถฟันฝ่าอุปสรรคให้เป็นที่ยอมรับในกระบวนการยุติธรรม และก้าวสู่การยอมรับคุณภาพในระดับมาตรฐานสากลได้ในอนาคต

หากจะกล่าวว่า **ความถูกต้องที่แท้จริงย่อมนำมาซึ่งความยุติธรรมที่จริงแท้** แต่ในความเป็นจริงต้องยอมรับว่ายังมีระยะห่างระหว่างความถูกต้องและความยุติธรรมอยู่ การพัฒนาการปฏิบัติงานของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ให้มีคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ต้องอยู่บนพื้นฐานหลักวิชาการและกระบวนการทำงานที่สามารถทวนสอบความถูกต้องได้ตลอดเวลา ทั้งนี้สำนักมาตรฐานนิติวิทยาศาสตร์เชื่อมั่นว่าผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานอย่างตั้งใจจากบุคลากรทุกคน จะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยลดระยะห่างระหว่างความถูกต้องกับความจริงให้แคบลงอย่างต่อเนื่อง จนสามารถผสานเป็นเนื้อเดียวในที่สุด นำมาซึ่งการสร้างความเป็นธรรมให้กับสังคมได้อย่างแท้จริง

สำนักนิติวิทยาศาสตร์บริการ

กลุ่มงานตรวจพิสูจน์อาวุธปืนและวัตถุพยานทางฟิสิกส์

กลุ่มงานตรวจพิสูจน์อาวุธปืนและวัตถุพยานทางฟิสิกส์ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เป็นกลุ่มงานภายใต้การกำกับดูแลของผู้อำนวยการสำนักนิติวิทยาศาสตร์บริการ ถูกแยกมาจากหน่วยตรวจสอบพยานวัตถุ สำนักนิติวิทยาศาสตร์บริการ ตามคำสั่งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ที่ 203/ 2548 เรื่องเปลี่ยนชื่อกลุ่มงาน เพิ่มกลุ่มงาน และกรอบอัตราเพิ่มเติม ลงเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2548 มีหน้าที่รับผิดชอบการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานประเภทต่างๆ ได้แก่ การตรวจพิสูจน์อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน, การตรวจพิสูจน์เขม่าปืนและการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานประเภท trace evidence (สารระเบิด, เศษสี, เส้นใย, โลหะ เป็นต้น) เพื่อคลี่คลายคดี โดยใช้หลักการและเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มงานมีนโยบายในการพัฒนาการตรวจพิสูจน์ให้สามารถรองรับและครอบคลุมการตรวจพิสูจน์ที่มีความหลากหลาย จึงได้มีการพัฒนางานตรวจพิสูจน์โดยเฉพาะงานด้านการสนับสนุนยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศ ได้แก่การตรวจหาสารระเบิดที่หลงเหลือจากการระเบิด (Post Blast Explosive) ซึ่งมีปริมาณน้อยและวัตถุระเบิดที่มีความซับซ้อนของส่วนผสม เช่น สารระเบิดชนิด Emulsion Explosive โดยการบูรณาการความร่วมมือกับสำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมี และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และเร่งสร้างฐานข้อมูลของสารประเภทสารประกอบระเบิด, สีที่ใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์ (Automotive Paint) เส้นใยสังเคราะห์และเส้นใยธรรมชาติให้มีความครบถ้วนและครอบคลุมเพื่อสนับสนุนงานด้านกระบวนการยุติธรรม โดยขณะนี้ห้องปฏิบัติการของกลุ่มตรวจสอบอาวุธปืนและวัตถุพยานทางฟิสิกส์ได้รับการรับรองระบบการจัดการมาตรฐานสากล ISO 9001:2008 และมีการปรับปรุงห้องปฏิบัติการเพื่อรองรับการขอรับรองมาตรฐานห้องปฏิบัติการ ISO/IEC 17025 ในปี พ.ศ. 2555

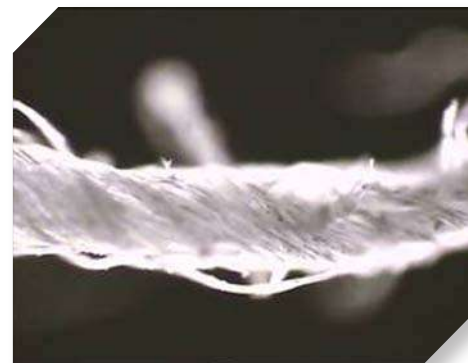
ภารกิจ

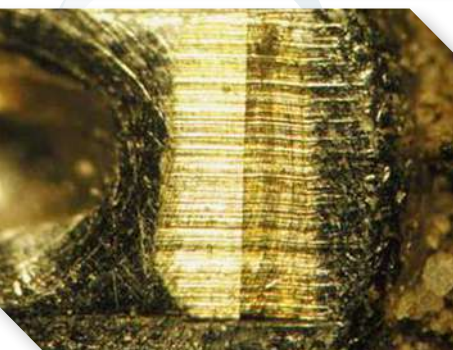
1. การตรวจพิสูจน์อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน

- อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเป็นชนิดใดและขนาดใด
- อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนมีกลไกและการปฏิบัติงานอย่างไร
- ตรวจพิสูจน์ว่าอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนผ่านการยิงมาแล้วหรือไม่
- วัตถุพยานหรือสิ่งส่งตรวจเป็นอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนตาม พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ หรือไม่
- วัตถุพยานหรือสิ่งส่งตรวจเป็นอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเป็นแบบที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้หรือไม่
- เปรียบเทียบตำหนิบนลูกกระสุนปืนและปลอกกระสุนปืนที่พบในที่เกิดเหตุ เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์และพิสูจน์ว่าใช้ยิงมาจากปืนกระบอกเดียวกันหรือใช้ยิงมาจากปืนต้องสงสัยหรือไม่
- ตรวจหาร่องรอยการซูดลบแก้ไขเครื่องหมายทะเบียนและเลขหมายประจำปืนที่ปืนวัตถุพยาน

2. การตรวจพิสูจน์เขม่าปืน

เป็นการตรวจวิเคราะห์หาธาตุสำคัญที่เกิดขึ้นจากการยิงปืน จากมือและเสื้อผ้าของผู้ต้องสงสัยเปรียบเทียบกับผู้ตาย ด้วยเครื่อง Scanning electron Microscope (SEM) หรือเครื่อง Inductively Couple Plasma Mass Spectrometer

3. การตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบรอยตัดของเครื่องมือ

- ▶ เปรียบเทียบร่องรอยการตัด การจัดแงะ การขูดขีด ในที่เกิดเหตุจากเครื่องมือต้องสงสัยที่ใช้ในการก่อเหตุ
- ▶ เปรียบเทียบรอยตัดของเครื่องมือจากเหล็กเส้นตัดที่ใช้ทำเป็นสะเก็ดระเบิดในพื้นที่ภาคใต้
- ▶ เปรียบเทียบร่องรอยลายพื้นรองเท้าในที่เกิดเหตุ กับรองเท้าต้องสงสัย
- ▶ เปรียบเทียบร่องรอยดอกยางรถยนต์ รถจักรยานยนต์ จากที่เกิดเหตุ กับลายดอกของยางรถยนต์ รถจักรยานยนต์ต้องสงสัย

4. การตรวจวิเคราะห์หาธาตุและโครงสร้างทางเคมีของวัตถุพยานด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์

- ▶ การตรวจพิสูจน์หาธาตุในวัตถุพยาน
- ▶ การตรวจพิสูจน์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างทางเคมีของสารในวัตถุพยาน

นอกจากนี้ยังมีหน้าที่พัฒนาการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานประเภทต่างๆ ที่มีความหลากหลายให้สามารถตรวจพิสูจน์ได้ครอบคลุมขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ และยังมีหน้าที่ให้ความรู้แก่บุคคลภายนอกที่มีความสนใจและต้องการทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตรวจพิสูจน์โดยใช้กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ในการคลี่คลายคดีเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

สำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมี

คดีแก๊สน้ำตา

จากเหตุการณ์เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสลายการชุมนุมของประชาชนที่บริเวณหน้าอาคารรัฐสภาและลานพระบรมรูปทรงม้า ในครั้งนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ใช้แก๊สน้ำตาเป็นอาวุธที่ใช้ในการสลายการชุมนุมซึ่งทำให้มีผู้เสียชีวิตและผู้ได้รับบาดเจ็บ ดังนั้นจึงเป็นข้อสงสัยและข้อถกเถียงในสังคมว่าแก๊สน้ำตาที่ใช้ในการสลายการชุมนุมมีองค์ประกอบใดที่สามารถก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือไม่ ห้องปฏิบัติการสำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมีได้เข้ามามีบทบาทในการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานจากสถานที่เกิดเหตุเพื่อระบุชนิดองค์ประกอบของแก๊สน้ำตา ซึ่งพบว่ามีส่วนประกอบของสารที่สำคัญได้แก่ CN, CS, CN, CR และพบว่าแก๊สน้ำตาบางชนิดมีสารระเบิด RDX เป็นองค์ประกอบ

การตรวจสอบเสกติดบนธนบัตร

สำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมี ได้รับการประสานงานจากพนักงานสอบสวน ให้ทำการตรวจพิสูจน์ธนบัตรของกลางจากผู้ต้องหาในคดีมียาเสพติดในครอบครองเพื่อจำหน่าย การตรวจพิสูจน์ยาเสพติดที่อาจปนเปื้อนบนธนบัตร นับเป็นงานที่มีความท้าทาย เนื่องจากการตรวจพิสูจน์สารปริมาณน้อย (Trace analysis) ต้องอาศัยเครื่องมือที่มีสภาพไวสูง เช่น เครื่อง GC/MS

การปฏิบัติงานสนับสนุนการกักภาคใต้

สืบเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มักเกี่ยวข้องกับการลอบวางระเบิดตามสถานที่ต่างๆ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชน รวมถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งนับเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศทั้งสิ้น ทางห้องปฏิบัติการของสำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมีได้ดำเนินการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานต่างๆ ที่ตรวจพบในสถานที่เกิดเหตุ อาทิ วัตถุต้องสงสัย และผ้าเช็ดตัวอย่างที่ใช้จากบุคคล หรือวัตถุพยานที่ต้องสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบวัตถุระเบิด หรือยาเสพติด เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษผลการดำเนินงานที่ผ่านมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ถึง 2554 สามารถตรวจพบสารระเบิดหรือสารต้องสงสัยที่อาจนำมาใช้ประกอบระเบิดสำหรับก่อเหตุรุนแรงจำนวน 953 รายการ และสารเสพติดจำนวน 23 รายการ

การยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานสู่มาตรฐานสากล

สำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมีไม่เพียงปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น แต่ยังตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยนำแนวทางและระบบมาตรฐานสากล มาใช้ในองค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน

ในการดำเนินการภายใต้ระบบมาตรฐาน ห้องปฏิบัติการของสำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมีได้รับการรับรองระบบคุณภาพห้องปฏิบัติการด้านนิติวิทยาศาสตร์ตามระบบ ISO/IEC 17025 ในขอบข่ายการตรวจวิเคราะห์หาปริมาณแอลกอฮอล์ในชีววัตถุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 จนถึงปัจจุบันและมีแผนที่จะขยายขอบข่ายการรับรองให้ครอบคลุมงานตรวจพิสูจน์ทุกรายการภายในปี พ.ศ. 2558 การได้รับรองมาตรฐานนี้ จะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือแก่ผู้ที่นำผลการตรวจพิสูจน์ไปใช้ หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ นอกจากนี้ ISO/IEC 17025 เป็นการยกระดับมาตรฐานห้องปฏิบัติการให้ทัดเทียมระดับสากล และยังเป็นบันไดขั้นแรกในการก้าวไปสู่การรับรองมาตรฐาน ASCLD/LAB ซึ่งเป็นมาตรฐานเฉพาะด้านนิติวิทยาศาสตร์อีกด้วย

การวิจัยและพัฒนากระบวนการตรวจพิสูจน์

การวิจัยและพัฒนากระบวนการตรวจพิสูจน์เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของห้องปฏิบัติการ ให้สามารถรองรับงานตรวจพิสูจน์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่มีความหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมีได้ดำเนินการพัฒนาวิธีการตรวจพิสูจน์หลายประเภท โดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่มีความถูกต้อง แม่นยำสูง และเป็นที่ยอมรับในระดับสากลอย่างเทคนิค GC/MS และ LC/MS ได้แก่ การตรวจพิสูจน์น้ำมันเชื้อเพลิง การตรวจพิสูจน์สารระเบิดทั้งในวัตถุต้องสงสัยและจากผ้าเก็บตัวอย่าง การตรวจพิสูจน์สารเสพติด การตรวจพิสูจน์ยาและสารเสพติดในเส้นผม ซึ่งที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ได้นำเทคโนโลยีที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนาไปเผยแพร่ผลงานวิจัยในเวทีการประชุมวิชาการต่างๆ ทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ โดยมีการนำเสนอภาคบรรยายจำนวน 9 เรื่อง และภาคโปสเตอร์จำนวน 4 เรื่อง โดยได้รับการสนับสนุนทุนจากหน่วยงานต่างประเทศที่มีชื่อเสียง อาทิ The International Association of Forensic Toxicologists (TIAFT) , The Specialist Advisory Group (SAG) และ The International Symposium on Analysis and Detection of Explosives (ISADE)

นอกจากนี้ สำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมียังให้การสนับสนุน และดำเนินการวิจัยร่วมกับสถาบันการศึกษาต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยนเรศวร ในการผลิตบัณฑิตทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านนิติวิทยาศาสตร์

การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับชาติ และนานาชาติ

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในปฏิบัติงาน ในปี พ.ศ. 2551 สำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมีได้ร่วมจัดตั้ง **เครือข่ายนิติพิษวิทยาแห่งประเทศไทย** และผลักดันให้มีการจัดตั้ง **Toxicology Working group ของเครือข่ายนิติวิทยาศาสตร์แห่งภูมิภาคเอเชีย (Asian Forensic Science Network)** ปี พ.ศ. 2552 นอกจากนี้ สำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมียังได้ทำหน้าที่ประสานงานให้มีการเชื่อมต่อความร่วมมือระหว่างเครือข่ายในประเทศกับเครือข่ายระดับนานาชาติอย่าง The International Association of Forensic Toxicologists (TIAFT) ซึ่งนับเป็นการยกระดับการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยให้ทัดเทียมสากล

การดำเนินการพัฒนาในรูปแบบเครือข่ายนี้ นำไปสู่ความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในงานตรวจพิสูจน์ทางนิติพิษวิทยา จัดทำแนวทางปฏิบัติงานร่วมกันในหลายๆ ด้าน เพื่อให้เกิดมาตรฐานในการปฏิบัติงานไปในแนวทางเดียวกัน ได้แก่ การจัดทำ “แนวทางปฏิบัติการตรวจแอลกอฮอล์ในสิ่งส่งตรวจทางนิติเวชและคลินิกด้วยวิธีแก๊สโครมาโตกราฟี/เฮดสเปซ” และ “Guideline for Alcohol Analysis in Forensic Specimens by Gas Chromatography-Headspace for Asian Forensic Science Network/ Toxicology working group”

ก้าวที่ผ่านมา และก้าวต่อไป...

ตลอดหนึ่งทศวรรษกับการมุ่งมั่นในการดำเนินงานตรวจพิสูจน์หลักฐานให้ได้มาตรฐาน มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และพัฒนาศักยภาพของการปฏิบัติงานมาอย่างต่อเนื่อง สำหรับก้าวต่อไป สำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมีจะยังคงดำเนินงานวิจัย และพัฒนากระบวนการตรวจพิสูจน์โดยใช้เทคนิคใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพสูง ให้สามารถรองรับงานที่หลากหลาย ตลอดจนเผยแพร่ และถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยที่พัฒนาขึ้นแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อันจะเป็นการยกระดับมาตรฐานงานตรวจพิสูจน์ของประเทศไทย ให้มีศักยภาพ และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน

กลุ่มงานตรวจสอบพยานเอกสาร

ในระหว่างยุคการปฏิรูประบบราชการ กระทรวงยุติธรรมได้จัดเตรียมความพร้อมการปรับโครงสร้างองค์กร เพื่อรองรับ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 นั้น ด้วยการขอยืมตัวข้าราชการนอกหน่วยงานในสังกัดเพื่อเตรียมความพร้อมการสร้างสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ โดยมีข้าราชการตำรวจ 8 ราย นายแพทย์ 2 ราย และพยาบาล 1 ราย ตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร 0114/สน/27506 ลงวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2545 จนเกิดการก่อตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 สำเร็จ ณ วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2545 โดยมี ร.ต.อ. ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ รมต.ว่าการกระทรวงยุติธรรมลงนาม และมีนโยบายให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ดำเนินการผลักดันภารกิจของส่วนราชการให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมภายใน 3 เดือน ดังนั้นคณะทำงานเตรียมความพร้อมในการจัดตั้ง สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ครั้งที่ 4/2545 วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ที่มีนายมานิตย์ สุธาพร รองปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานได้ประชุมเห็นพ้องถึงความพร้อม การให้บริการชั้นสูงตรศพ และการตรวจพิสูจน์พยานเอกสารในขณะนั้นได้ โดยคณะทำงานด้านตรวจสอบพยานเอกสารประกอบด้วย พ.ต.อ. สมชาย ศิริพันธ์ พ.ต.อ.กิจจา สุนทร และ พ.ต.ท.สมชาย อมรสุนทรสิริ ได้จัดการประชุมเชิญผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารยุติธรรม เช่น นายกสภานายความ อธิบดีศาลต่างๆ อัยการสูงสุด ป.ป.ช. กรมสอบสวนคดีพิเศษ และท่านจรัล ภัคดีธนากุล เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 เพื่อนำเสนอเหตุผลความจำเป็นและการให้บริการตรวจพิสูจน์พยานเอกสารพร้อมรับฟังปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อการปรับปรุง รูปแบบ และวิธีการทำงานให้สอดคล้องตามความต้องการได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นการสนับสนุนการอำนวยความยุติธรรมอย่างเหมาะสม จึงเป็นที่มาของการมีคำสั่งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ที่ 4/2546 เรื่องตรวจพิสูจน์หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ สาขาเอกสาร สั่ง ณ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 เพื่อรองรับการให้บริการตรวจพิสูจน์พยานเอกสารตั้งแต่นั้นมา

งานตรวจพิสูจน์เอกสาร สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้กำหนดให้กลุ่มตรวจสอบพยานเอกสาร มีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุม พัฒนาและบริหารงานตรวจพิสูจน์ประเภท เอกสาร วัตถุ ร่องรอย และเงินตราปลอมแปลงที่เป็นคดี ที่จัดส่งตรวจพิสูจน์จากศาลต่างๆ ทั่วประเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือหน่วยงานของราชการต่างๆ รวมทั้งงานที่ได้รับ มอบหมายตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ดังนี้

▶ งานตรวจพิสูจน์ลายมือเขียนและลายมือชื่อ บนเอกสารปัญหาเปรียบเทียบกับเอกสาร ตัวอย่างของผู้ต้องสงสัย ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย โจทก์ จำเลย ว่าเป็นลายมือเขียนหรือลายมือชื่อ ของบุคคลคนเดียวกันใช้หรือไม่

▶ งานตรวจพิสูจน์เอกสารทางเคมีและฟิสิกส์ เช่น การตรวจพิสูจน์ชนิดของหมึก กระดาษว่าเป็นชนิดเดียวกันใช้หรือไม่ การตรวจหาข้อความที่เกิดจากรอยกดของการเขียน ร่องรอย การขูดลบ เปลี่ยนแปลง แก้ไข ว่าข้อความที่ปรากฏคือข้อความใด อ่านว่าอย่างไร เป็นต้น

▶ งานตรวจพิสูจน์เอกสารปลอมแปลง และร่องรอยต่างๆ ของเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น รอยดัด รอยฉีก รอยเจาะ รอยตราประทับต่างๆ รวมถึงแม่พิมพ์ เครื่องหมายการค้า ธนบัตร หนังสือเดินทาง และเอกสารสำคัญต่างๆ เป็นต้น

นอกจากนี้งานตรวจสอบพยานเอกสารได้วางแผนการพัฒนาประสิทธิภาพในการพัฒนา สมรรถนะบุคลากร โดยการสร้างบุคลากรให้มีความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพ และควบคู่กับคุณธรรม การสร้างที่น่าเชื่อถือ มีความมุ่งมั่นสร้างสรรค์คุณภาพของงานทางวิชาการ งานบริการ ให้เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ และได้ผ่านการรับรองระบบคุณภาพมาตรฐาน ISO 9001:2000 และในอนาคต มีแนวทางการพัฒนานำไปสู่ระบบมาตรฐานสากล (ASCLD/LAB) ต่อไป

คดีด้านความมั่นคง

กลุ่มตรวจสอบพยานเอกสารได้ตอบสนองมิติด้านความมั่นคงของรัฐ โดยมีการตรวจพิสูจน์คดีด้านความมั่นคง ซึ่งถูกจัดส่งมาจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งล้วนแต่เป็นคดีที่มีความร้ายแรงต่อทั้งชีวิตและทรัพย์สิน วัตถุของกลางที่ถูกจัดส่งมาตรวจพิสูจน์มีทั้งเป็นคดีที่มีความรุนแรง ต่อชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ส่วนประกอบวงจรระเบิด รวมทั้งเอกสารการวางแผนก่อการร้าย เป็นต้น วัตถุของกลางที่เกี่ยวข้องกับการชวนเชื่อด้านจิตวิทยามวลชน เช่นป้ายผ้าโจมตีสร้างความเกลียดชังต่อเจ้าหน้าที่รัฐ แบ่งแยกศาสนา ซึ่งผลการตรวจพิสูจน์จะสามารถเชื่อมโยงบุคคลในองค์กรได้

นับว่าเป็นอีกบทบาทหนึ่งของการใช้นิติวิทยาศาสตร์สาขาการตรวจพิสูจน์พยานเอกสาร ช่วยสนับสนุนในกระบวนการยุติธรรม เพื่อพิสูจน์บุคคลผู้กระทำผิด ป้องกันการกระทำผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีที่มีความร้ายแรงต่อชีวิต ทรัพย์สิน และความมั่นคงของรัฐ

คดีส่งตรวจพิสูจน์จากกรมสอบสวนคดีพิเศษ

คดีที่ส่งตรวจพิสูจน์พยานเอกสารนั้นนอกจากจะส่งมาจากศาลต่างๆ ทั่วประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานราชการต่างๆ แล้ว กลุ่มตรวจสอบพยานเอกสารยังดำเนินการตรวจพิสูจน์คดีพิเศษจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งเป็นหน่วยงานสังกัดภายใต้กลุ่มภารกิจเดียวกันในกระทรวงยุติธรรม คดีต่างๆ เหล่านั้นได้แก่คดีละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เช่น การจัดพิมพ์หนังสือแบบเรียนของสำนักพิมพ์คุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ และการผลิตซองบุหรีและกระดาดมวนบุหรีโดยไม่ได้รับอนุญาต นอกจากนั้นยังมีการตรวจพิสูจน์ข้อความตัวอักษรพิมพ์ดีดจากคดีการฮั้วประมูลนมโรงเรียน เป็นต้น

คดีจากหน่วยงานของรัฐ

หน่วยงานของรัฐที่ส่งคดีมาตรวจพิสูจน์ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ป.ป.ช., ก.ก.ต., ที่ว่าการจังหวัด, กรมคุมประพฤติ, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, การรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นต้น ซึ่งคดีที่ส่งมาตรวจพิสูจน์เป็นคดีอาญา และคดีที่เกี่ยวข้องกับระบบการสืบสวนสอบสวนของหน่วยงานราชการ มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ซึ่งนับว่าการตรวจพิสูจน์พยานเอกสารที่ส่งมาจากหน่วยงานของรัฐ จะเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนและช่วยอำนวยความสะดวกให้กับภาครัฐได้ ตัวอย่างคดีที่ส่งมาตรวจพิสูจน์จากหน่วยงานของรัฐ เช่น การตรวจพิสูจน์รอยตราประทับไม้ เป็นคดีที่มีความสำคัญเพราะในปัจจุบันมีการลักลอบตัดไม้พยูงซึ่งเป็นไม้หวงห้ามหายากและมีราคาสูง, คดีการกระทำผิดทางจราจร เช่น การปลอมแปลงแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์ แผ่นป้ายแสดงการเสียภาษีรถยนต์ ประจำปีฯ, คดีทางการปกครอง เช่น การปลอมแปลงบัตรประจำตัวประชาชน รอยตราประทับตรวจคนเข้าเมืองฯ เพื่อใช้กระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ

คดีจากศาลยุติธรรม

กลุ่มตรวจสอบพยานเอกสาร ให้บริการตรวจพิสูจน์พยานเอกสารและการปลอมแปลงในคดีอาญาส่วนตัว คดีแพ่ง คดีคุ้มครองผู้บริโภค ฯลฯ จากศาลยุติธรรมทั่วประเทศ ซึ่งเป็นทางเลือกอีกช่องทางหนึ่งของประชาชนที่มีความประสงค์จะฟ้องร้องคดีต่อศาลยุติธรรม นอกเหนือจากส่งตรวจพิสูจน์กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่ถูกปลอมแปลงลายมือชื่อ ลายมือเขียน รอยตราประทับ หรือถูกปลอมแปลงเอกสารสำคัญต่างๆ ฯลฯ โดยดำเนินการตรวจพิสูจน์อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนงานในกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยา

ศูนย์ตรวจสอบสารพันธุกรรมทางนิติวิทยาศาสตร์ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงยุติธรรม ดำเนินการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมทางนิติวิทยาศาสตร์โดยนักนิติวิทยาศาสตร์ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคโนโลยีการตรวจสอบสารพันธุกรรมที่ทันสมัยมีมาตรฐานเทียบเท่าสากล ได้เปิดให้บริการตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ด้วยการให้บริการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมเพื่อป้องกันตัวบุคคลในคดีอาญาในพื้นที่รับผิดชอบ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครนายก และพระนครศรีอยุธยา และตามที่มีการร้องขอจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น ศาลยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมการปกครอง ฯลฯ

สำนักตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยาได้รับรองมาตรฐานสากล ISO/IEC 17025 ซึ่งเป็นการรับรองวิธีการตรวจของสำนักเป็นไปตามหลักมาตรฐานสากลและเป็นที่เชื่อถือระดับนานาชาติ งานด้านการตรวจพิสูจน์พื้นฐาน ได้พัฒนาขีดความสามารถให้ทำการตรวจครอบคลุมด้านต่างๆ ทางนิติวิทยาศาสตร์ เช่น การตรวจพิสูจน์ความสัมพันธ์ทางครอบครัว ทางสำนักได้พัฒนาวิธีการตรวจที่มากกว่าห้องปฏิบัติการอื่นๆ โดยเพิ่มตำแหน่งในการตรวจ เป็น 21 ตำแหน่ง ในโครโมโซมปกติ 12 ตำแหน่ง ในโครโมโซม X 16 ตำแหน่งในโครโมโซม Y รวมถึงไมโทคอนเดรียล ดีเอ็นเอ ทำให้การระบุความสัมพันธ์ ชัดชัดจำกัดที่จำเป็นต้องเอาญาติสายตรงเท่านั้นเข้ามาตรวจ การตรวจสามารถเปรียบเทียบได้ทั้งในรุ่น ปู่ ย่า ตา ยาย หลาน พี่น้อง ร่วมสายโลหิต พี่น้องต่างบิดา หรือต่างมารดา การตรวจพิสูจน์วัตถุพยานได้พัฒนาวิธีการตรวจเพื่อลดขีดจำกัด ในกรณีที่มีสารพันธุกรรมจำนวนน้อย เช่น Pouch dna หรือการตรวจสอบสารพันธุกรรมจากการสัมผัสสิ่งของ ทำให้สามารถใช้การตรวจระบุตัวผู้ต้องหาหรือผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตรวจในคดีความผิดทางเพศ ได้พัฒนาวิธีการตรวจ เพื่อแยกตัวอสุจิ ของผู้กระทำผิดออกจากวัตถุพยานอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ระบุตัวผู้กระทำผิดได้อย่างชัดเจน แม่นยำ การตรวจพิสูจน์จากกระดูก ในกรณีบุคคลสูญหาย ได้พัฒนาวิธีการตรวจให้ทะลุข้อจำกัด ในเรื่องการเสื่อมสภาพของกระดูก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไกล่เคียง ร้อยเปอร์เซ็นต์

สำนักได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารพันธุกรรม และระบบการสืบค้น โดยเริ่มต้นจากการสืบค้นแบบโดยตรง หรือไต่เร็กแมท และประยุกต์เพิ่มศักยภาพในการสืบค้นแบบแฟมิเรย์ลแมท หรือสืบค้นจากญาติสายตรง โดยนำมาใช้แก้ไข และค้นหา ผู้กระทำผิดในคดีความมั่นคงสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ยังได้พัฒนาระบบสารพันธุกรรมผู้ต้องขัง ด้วยความร่วมมือของกรมราชทัณฑ์ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องหาที่ได้รับโทษครบแล้วและถูกปล่อยตัวออกสู่สังคม ในทางกลับกันฐานข้อมูลนี้ก็จะมิประโยชน์ในการแสดงความบริสุทธิ์ของบุคคลนั้นๆ เมื่อตกเป็นผู้ต้องสงสัยในคดีต่างๆ โดยสามารถเอารูปแบบสารพันธุกรรมที่เก็บไว้ในฐานข้อมูลมายืนยันความบริสุทธิ์ ในคดีได้

ในด้านวิชาการสำนักตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยา ได้ทำการวิจัย และตีพิมพ์ลงในวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติ เช่น เรื่องการวิจัยค่าทางสถิติ ในการระบุความเชื่อมั่นความเป็นพี่น้อง การวิเคราะห์สารพันธุกรรมจากน้ำลูกตา การนำเสนอเคสที่ดี ในกรณีต่างๆ การตีพิมพ์ข้อมูลความถี่ ของลักษณะสารพันธุกรรมในรูปแบบต่างๆ จากประชากรไทย การวิจัยศึกษาวิธีการตรวจสอบสารพันธุกรรมในโดอะตอม เพื่อนำมาวินิจฉัยการตายจากการตกน้ำ การวิจัยความยาวเทโลเมียร์ในประชากรไทย เพื่อนำมาใช้ในการบอกอายุของเจ้าของวัตถุพยานทางชีวภาพต่างๆ

ทางสำนักยังได้มีความร่วมมือในการขยายขอบเขตการตรวจ และความรู้ โดยร่วมมือกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชกับพัฒนาการตรวจพิสูจน์ที่มาของสัตว์ป่า เช่น เสือ และช้าง เป็นต้น

ได้ร่วมมือพัฒนาระบบการสืบค้นข้อมูลทางพันธุกรรม ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ เพื่อนำมาใช้ในคดีความมั่นคงสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้มีการพัฒนาระบบวิธีการตรวจ จัดทำมาตรฐานการเปรียบเทียบผลการตรวจระหว่างห้องปฏิบัติการ (Interlaboratory Comparison) ในประเทศไทย และงานด้านวิชาการร่วมกับเครือข่ายนิติพันธุศาสตร์ (FDNT)

สำนักตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยา พร้อมทั้งจะก้าวไปสู่ห้องปฏิบัติการชั้นนำของประเทศ และระดับนานาชาติ ภายใต้แนวคิดที่ว่า “เราคือของจริง” we are the real

สำนักพิสูจน์บุคคลสุญหาย

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 มาตรา 21 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีศูนย์พิสูจน์บุคคลสุญหายเพื่อดำเนินการพิสูจน์บุคคลสุญหาย เพื่อพิสูจน์ทราบว่าบุคคลที่สุญหายหรือร่างนิรนามนั้นเป็นใคร ซึ่งตรงตามยุทธศาสตร์สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ คืออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนอย่างเสมอภาคเกิดความเชื่อมั่น เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 คณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2548 ให้มีการส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาธิปไตย โดยให้มีการจัดตั้งศูนย์ติดตามคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนาม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม และมอบหมายให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ดำเนินการ ซึ่งได้รับงบประมาณการจัดตั้งโครงการฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ภารกิจ

สำนักพิสูจน์บุคคลสุญหาย มีภาระหน้าที่ในการตรวจพิสูจน์บุคคลในกรณีศพนิรนามการรับเรื่องราวร้องทุกข์ การสุญหายของบุคคล และดำเนินการตรวจสอบกับข้อมูลศพ นิรนามที่มีอยู่ ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกสถาบันในส่วนที่ตรวจพิสูจน์เพิ่มเติมเกี่ยวกับบุคคลสุญหาย รวมทั้งการให้บริการในการเปลี่ยนชื่อ - สกุลศพ และการขอรับศพผู้เสียชีวิต ซึ่งแบ่งกระบวนการเป็น 2 กระบวนการ

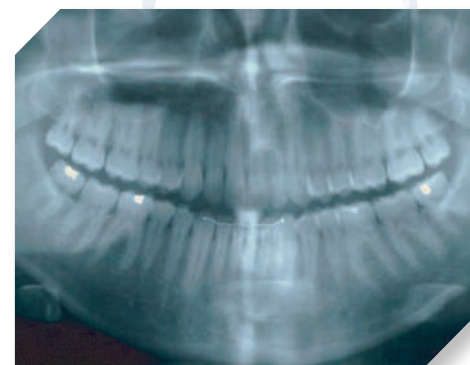
1. การตรวจพิสูจน์บุคคลสุญหาย ญาติหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ แจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ เจ้าหน้าที่สอบถามประวัติบุคคลสุญหาย เช่น ช่วงวันเวลา สถานที่ ที่บุคคลนั้นหายสาบสูญและรูปถ่ายปัจจุบันที่สุดของบุคคลสุญหาย รายละเอียดเอกลักษณ์ของบุคคล เช่น ตำหนิ รูปพรรณสัณฐาน ประวัติทางการแพทย์ เช่น การผ่าตัด การพิมพ์ฟัน และเครื่องประดับ เครื่องแต่งกาย ฯลฯ และเก็บรายละเอียดลงฐานข้อมูลบุคคลสุญหาย ข้อมูลนี้เรียกว่าข้อมูล (Anti Mortem)

2. การตรวจสอบศพนิรนาม สอบถามข้อมูลศพนิรนามจากห้องศพที่โรงพยาบาลธรรมศาสตร์ ทุกวันและการตรวจสอบที่เกิดเหตุในกรณีพบศพนิรนาม หรือ ศพโครงกระดูก ฯลฯ จัดเก็บข้อมูลรูปพรรณสัณฐานจากศพ อีกทั้งแพทย์ ต้องผ่าชันสูตรศพเพื่อหาสาเหตุการเสียชีวิต ร่องรอยการผ่าตัด ตำหนิรูปพรรณ ฯลฯ และเก็บรายละเอียดลงฐานข้อมูลศพนิรนาม ข้อมูลนี้เรียกว่า (Post Mortem)

กรณีศพสมบูรณ์ ตรวจสอบข้อมูลบุคคลสุญหาย และข้อมูลศพนิรนาม เพื่อดูความเชื่อมโยงของข้อมูลทั้ง 2 ส่วน ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ (Matching) ซึ่งอาจขอข้อมูลเอกลักษณ์บุคคลเพิ่มเติม จากญาติและหน่วยงานต้นเรื่องเพิ่มเติมตรวจสอบข้อมูลร่วมกับแพทย์ ถ้าข้อมูลเพียงพอ ถูกต้องสมบูรณ์ ดำเนินการเปลี่ยนชื่อสกุลศพและปล่อยศพ

กรณีศพ ชิ้นส่วน กระดูก ศพเน่า ฯลฯ การจัดเก็บข้อมูลศพนิรนามต้องมีการตรวจพิสูจน์ด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การตรวจทางสารพันธุกรรม การตรวจลายพิมพ์นิ้วมือ การใช้เทคนิคภาพเชิงซ้อน การตรวจวิเคราะห์ฟัน ในกรณีที่สามารถดำเนินการได้ และลงรายละเอียดการดำเนินการลงฐานข้อมูลศพนิรนาม (P.M.) ตรวจสอบข้อมูล (A.M.) และ (P.M.) เพื่อดูความเชื่อมโยงของข้อมูล Matching กัน ตรวจสอบข้อมูลร่วมกับแพทย์ ถ้าข้อมูลเพียงพอ ถูกต้องสมบูรณ์ ดำเนินการเปลี่ยนชื่อสกุลศพและปล่อยศพ ในกรณีข้อมูลบุคคลสุญหาย ไม่ตรงกับข้อมูลศพนิรนาม ดำเนินการนำข้อมูลและภาพถ่ายลงฐานข้อมูลบุคคลสุญหาย และฐานข้อมูลศพนิรนามเพื่อตรวจสอบต่อไป

สำหรับในส่วนภาพถ่ายบุคคลสุญหาย และภาพถ่ายศพนิรนามที่สามารถเผยแพร่ได้จะดำเนินการส่งศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ดำเนินการเผยแพร่ทางระบบอินเทอร์เน็ตต่อไป

ผลสำเร็จการพิสูจน์ศพนิรนามเพื่อระบุบุคคล

การเก็บข้อมูลเอกลักษณ์บุคคลศพนิรนามเพิ่มเติม จากการที่มูลนิธิสว่างอรังธรรมสถาน จ.นครนายก ขอดำเนินการล้างป่าช้าในปี พ.ศ. 2552 เนื่องจากสถานที่ฝังศพเต็มไม่เพียงพอกับปริมาณศพ ในการเก็บข้อมูลศพนิรนามเพิ่มเติม นั้น มีข้อมูลศพนิรนามที่มีสาเหตุการเสียชีวิตหลากหลายประเภท เช่น ถูกทำร้ายร่างกาย, อุบัติเหตุ, ป่วยตาย, ไม่ทราบสาเหตุ เป็นต้น ต่อมาสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ได้มีการคัดเลือกข้อมูลคดีผู้เสียชีวิตจากการถูกยิงและถูกทำร้ายร่างกาย จำนวน 6 คดี เนื่องจากเป็นคดีอุกฉกรรจ์ในช่วงเวลาดังกล่าว (ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2546) แล้วนำข้อมูลและภาพศพนิรนามออกเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ ซึ่ง จากการรวบรวมข้อมูลคดี ข้อมูลรายงานผลการตรวจพิสูจน์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ทำให้สามารถพิสูจน์ศพนิรนามเพื่อระบุบุคคลได้

1. การดำเนินการนำข้อมูลและภาพศพนิรนามออกเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผ่านรายการข่าว 3 มิติสามารถพิสูจน์ศพนิรนามเพื่อระบุบุคคล
2. ดำเนินการเก็บข้อมูลเอกลักษณ์บุคคลศพนิรนามเพิ่มเติมและต้องดำเนินการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม รวมทั้งสิ้น 5 ครั้งจึงสามารถพิสูจน์บุคคลได้
3. คดีศพโครงกระดูกจากสถานีตำรวจภูธร บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยาได้ทำการส่งโครงกระดูกมาตรวจวิเคราะห์พร้อมวัตถุพยาน คือโทรศัพท์มือถือภายในมีการ์ดหน่วยความจำ (Mini SD Card) และซิมการ์ดเพื่อระบุบุคคล คดีนี้ได้นำเอานิติวิทยาศาสตร์หลายสาขามาช่วยในการระบุบุคคลในด้านของ นิติมานุษยวิทยาได้ทำการวิเคราะห์โครงกระดูกพบว่าเป็นเพศชาย อายุประมาณ 16-20 ปี

หลังจากนั้นทางด้าน Digital Forensic ได้กู้ข้อมูลจากซิมการ์ด และ การ์ดหน่วยความจำ ได้พบภาพเด็กชายวัยรุ่น ลักษณะเหมือนถ่ายรูปรูปตัวเองจากโทรศัพท์มือถือ

ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการตรวจวิเคราะห์โครงกระดูกเบื้องต้น จึงได้นำภาพและข้อมูลเผยแพร่ผ่านสื่อโทรทัศน์ ข่าวสามมิติ ทางช่อง 3 เพื่อให้ญาติหรือบุคคลที่รู้จักมาติดต่อ เพื่อตรวจพิสูจน์ยืนยันบุคคล จากการเผยแพร่ได้มีญาติที่เห็นภาพและข้อมูลทางโทรทัศน์มาติดต่อได้ให้ข้อมูลว่าเป็นบุตรชายของตนเองอายุ 16 ปี ซึ่งได้เดินทางโดยรถไฟจากจังหวัดอุดรธานีมายังกรุงเทพมหานคร โดยลำพังไปตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ. 2554 แล้วได้หายตัวไปและขาดการติดต่อตั้งแต่นั้นมา จึงขอรับการตรวจเพื่อยืนยันบุคคล ได้ทำการตรวจสอบสารพันธุกรรมเปรียบเทียบระหว่างโครงกระดูกกับผู้ที่อ้างว่าเป็นมารดา ผลการตรวจพิสูจน์พบว่าเป็นมารดาและบุตรกันจริง

บันทึกความเข้าใจ (MOU) ระหว่างสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม แห่งราชอาณาจักรไทยและ ทีมนักนิติมานุษยวิทยา ประเทศอาร์เจนตินา

โดย แพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ และ
Licenciado Luis Fondebrider ประธานองค์กร ทีมนักนิติมานุษยวิทยา ประเทศอาร์เจนตินา
(Argentine Forensic Anthropology Team) ในงาน The 1st International Forensic Science
Conference on Human Rights in Thailand

โดยขอบเขตของความร่วมมือหลักๆ ประกอบด้วย

1. ความร่วมมือในการเสริมสร้างศักยภาพด้านการฝึกอบรมและการตรวจพิสูจน์ศพและ
ชิ้นส่วนศพ และพัฒนา หลักสูตรการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์
2. ความร่วมมือในการปฏิบัติงานทางนิติมานุษยวิทยาทางด้านการตรวจพิสูจน์ศพและ
ชิ้นส่วนศพ ความร่วมมือในการปฏิบัติงานทางนิติวิทยาศาสตร์ ด้านต่างๆ
3. ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยให้ความสำคัญในการพัฒนาความสามารถ
ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางนิติวิทยาศาสตร์และนิติมานุษยวิทยาซึ่งจะก่อให้เกิดโอกาสให้ทำวิจัย
ทางนิติวิทยาศาสตร์และสาขาอื่นๆ ร่วมกัน

ความร่วมมือในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์กับ EAAF

Argentine Forensic Anthropology Team (EAAF) เป็นองค์กรเอกชนทางด้านสิทธิมนุษยชนที่ถูกก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1984 โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเทคนิคด้านนิติมานุษยวิทยาเพื่อช่วยค้นหาและพิสูจน์บุคคล ของประชาชนที่สูญหาย ไปในช่วง “Dirty War” ระหว่างปี ค.ศ. 1976 - 1983 ในประเทศอาร์เจนตินา หน่วยงานนี้มีการรวมนักนิติมานุษยวิทยาของประเทศอาร์เจนตินาและแถบลาตินอเมริกา เพื่องานด้านการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล โดยเฉพาะกรณีการพบศพโครงกระดูกจำนวนมาก

เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2555 ที่ผ่านมามาสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้รับเกียรติจาก ประธานขององค์กร นิติมานุษยวิทยา ของประเทศอาร์เจนตินา Lic., Luis Fordebrider เดินทางมาให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษา ในการเตรียมวางระบบมาตรฐานห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์กระดูกเพื่อเตรียมรองรับเข้าสู่ระบบมาตรฐานสากล และเดือนพฤษภาคม ที่ผ่านมามีทำให้เกิดโครงการอบรม Forensic Anthropology and Human Identification ซึ่งเป็นโครงการอบรมภาคสนาม การขุดค้นหา และเก็บกู้ศพสภาพโครงกระดูกอย่างมีระบบและเต็มประสิทธิภาพ การตรวจวิเคราะห์โครงกระดูกภายในห้องปฏิบัติการ ซึ่งความร่วมมือในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์กับ EAAF เริ่มมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เมื่อมีการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กับ EAAF โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการสร้างและพัฒนางานด้านนิติมานุษยวิทยาและงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ ทั้งในประเทศและแถบภูมิภาคอาเซียน ซึ่งจะเป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนสากลที่บุคคลมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะได้รับความคุ้มครองไม่ว่าบุคคลนั้นยังมีชีวิตหรือเสียชีวิตไปแล้วก็ตาม

สำนักตรวจสถานที่เกิดเหตุ

การจัดตั้งสำนักตรวจสถานที่เกิดเหตุ เป็นการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการภายในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อให้มีความยืดหยุ่น ปรับปรุงบทบาท ภารกิจ ให้เหมาะสมไปตามสถานการณ์ ทั้งการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ปกติ และการปฏิบัติราชการตามระเบียบวาระงานพิเศษ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับการบริการประชาชน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นไปตามนโยบายรัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันอังคารที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2554

สำนักตรวจสถานที่เกิดเหตุได้แบ่งหน่วยงานภายในออกเป็น 4 กลุ่มและ 1 ฝ่ายได้แก่ กลุ่มวิจัยและพัฒนา กลุ่มตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ กลุ่มถ่ายภาพทางนิติวิทยาศาสตร์ กลุ่มตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์นิ้วมือและฝ่ามืออัตโนมัติ และฝ่ายบริหารงานทั่วไป

ภารกิจ

สำนักตรวจสถานที่เกิดเหตุ ให้บริการตรวจสถานที่เกิดเหตุ และการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน เช่น ลายนิ้วมือ พยานหลักฐานดิจิทัล เป็นต้น ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งในการกิจหลักของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ซึ่งจะดำเนินการออกตรวจสถานที่เกิดเหตุ เมื่อได้รับการร้องขอจากพนักงานสอบสวน แล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสถานที่เกิดเหตุ สรุปผลเพื่อแสดงให้เห็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ว่ามีการกระทำความผิดอย่างไร และใครเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือร่วมในการกระทำความผิด เพื่อให้พนักงานสอบสวนนำไปใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบคดี และเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารราชการ สามารถแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการดำเนินงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และ/หรือสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้และประชาชนจะได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้น สำนักตรวจสถานที่เกิดเหตุ จึงดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงาน ให้มีลักษณะเป็นการบริการแบบเบ็ดเสร็จแก่ประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อรองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้น ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ระดับกรม กระทรวง และนโยบายของรัฐบาลที่สำคัญ การทำให้บทบาทและภารกิจของหน่วยงานมีความกระชับ มีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เหมาะสมกับสถานการณ์ เกิดประโยชน์สูงสุดกับการบริการประชาชน สร้างความมั่นใจในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นที่พึงของประชาชนอย่างแท้จริง และประชาชนทุกระดับได้รับการปฏิบัติด้วยความเสมอภาคเท่าเทียม และเป็นธรรม เพิ่มช่องทางการให้บริการแก่ประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ด้วยการให้ความช่วยเหลือในเรื่องการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาในการพิสูจน์ทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดี ด้วยมาตรการเชิงรุก ให้เข้าถึงความเป็นธรรมได้ง่ายรวดเร็วโดยสามารถติดต่อร้องขอได้โดยตรง ตลอดจนพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในด้านนิติวิทยาศาสตร์ พัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารราชการแนวใหม่และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ผลการปฏิบัติงานในช่วงที่ผ่านมา

ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพิสูจน์ทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในอดีต จนสามารถอำนวยความสะดวกให้ปรากฏออกมาอย่างเป็นรูปธรรม เช่น

1. คดี ด.ช.จักรพันธ์ ศรีสะอาด หรือน้องฟลุ๊ค ถูกยิงเป็นเหตุให้เสียชีวิตในช่วงปี พ.ศ. 2546
2. คดีเพลิงไหม้ ร้าน Zantika 235/11 ซอยสุขุมวิท 63 แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ปี พ.ศ. 2552
3. คดีฆาตกรรมชาวญี่ปุ่น
4. คดีอุบัติเหตุจากรถ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
5. คดีคนร้ายลักวัวถูกระเบิดจากคลังในค่ายอภัยบริรักษ์จังหวัดพัทลุง
6. การชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (คนเสื้อแดง)
7. คดีฆ่าข่มขืนเด็กหญิงต่อเนื่อง จังหวัดอุดรธานี

กลุ่มตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์นิ้วมือและฝ่ามืออัตโนมัติ

ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 มีวัตถุประสงค์ในการให้บริการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ สาขาการตรวจลายนิ้วมือ ซึ่งรวมลายฝ่ามือ และลายฝ่าเท้า เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการระบุตัวบุคคลในกระบวนการยุติธรรมให้กับพนักงานสอบสวน ศาล หน่วยงานรัฐที่ร้องขอ และภารกิจพิเศษ การจัดทำมาตรฐานด้านลายนิ้วมือโดยยึดแนวปฏิบัติตามหลักสากล การพัฒนางานตรวจพิสูจน์ลายนิ้วมือ การฝึกอบรมและเผยแพร่ความรู้ด้านลายนิ้วมือ

1. การปฏิบัติการทำงานตรวจลายนิ้วมือ ตั้งแต่ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2549 – มิถุนายน พ.ศ. 2555

- 1.1 การตรวจพิสูจน์หารอยลายนิ้วมือบนวัตถุพยานจำนวน 98 เรื่อง 436 รายการ
- 1.2 การตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือ และการตรวจพิสูจน์หารอยลายนิ้วมือบนวัตถุพยาน พร้อมการตรวจเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือ จำนวน 183 เรื่อง 2,100 รายการ
- 1.3 การบันทึกข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือ 10 นิ้ว พร้อมการตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบกับฐานข้อมูลจำนวน 1,847 เรื่อง 15,005 รายการ

โดยมีคดีเด่นคือคดีปลอมหนังสือเดินทางของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งจัดส่งมาให้ดำเนินการตรวจในปี พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2553 ผลการตรวจหาลายนิ้วมือบนพยานวัตถุและผลการตรวจเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือตามรายงานที่ 520402 ลงวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2552 และรายงานที่ 530563 ลงวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2553 นำไปใช้ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดและได้รับการตัดสินจากศาลให้จำคุกผู้กระทำความผิดใน ปี พ.ศ. 2552 จำนวน 10 ปี และในปี พ.ศ. 2553 จำนวน 10, 12 และ 15 ปี

The Uniqueness
of Fingerprints

2. การพัฒนาบุคลากรในการตรวจลายนิ้วมือ

เมื่อเริ่มจัดตั้งกลุ่มงานตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์นิ้วมือและฝ่ามืออัตโนมัติ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ยังไม่มีบุคลากรที่มีความสามารถในการตรวจลายนิ้วมือ จึงต้องมีการสร้างบุคลากรเพื่อปฏิบัติงาน ตรวจลายนิ้วมือให้มีความรู้ความชำนาญการ (Skill) ในด้านต่างๆ ของการตรวจลายนิ้วมือ เช่น การ ตรวจเปรียบเทียบลายนิ้วมือสองลายนิ้วมือว่าเป็นของบุคคลคนเดียวกันหรือไม่ การตรวจหารอยลายนิ้วมือ บนพยานวัตถุ การตรวจลายนิ้วมือด้วยระบบคอมพิวเตอร์ฯ โดยการอบรมให้ความรู้เรื่องต่างๆ ของ ลายนิ้วมือ การฝึกฝนการตรวจในช่วงระยะเวลาหนึ่งในระดับผู้ช่วยผู้ตรวจพิสูจน์ (Trainee) จนมีสมรรถนะ และทักษะเพียงพอที่จะทดสอบเพื่อเป็นผู้ตรวจพิสูจน์ (Examiner) ที่มีศักยภาพและสามารถลงความ เห็นการตรวจลายนิ้วมือด้วยตนเองโดยต้องผ่านการทดสอบขั้นเป็นผู้ตรวจพิสูจน์ (Competency Test) ตามแนวทางของ AFFSAB (Australasian Forensic Field Sciences Accreditation Board) และ เมื่อเป็นผู้ตรวจพิสูจน์ลายนิ้วมือแล้วจะต้องรับการทดสอบการรักษาระดับความชำนาญการ (Proficiency Test) ประจำปีจาก Collaborative Testing Services, INC. (CTS) ประเทศสหรัฐอเมริกา

3. การพัฒนางานด้านมาตรฐาน

กลุ่มตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์นิ้วมือและฝ่ามืออัตโนมัติเข้าร่วมรับการตรวจประเมิน ISO 9001:2008 หรือการตรวจประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพของ URS (United Registrar of Systems (Thailand) Limited ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ และผ่านการประเมิน ในวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 และการประเมินในปีต่อๆ มา ผู้ปฏิบัติงานของกลุ่มงานฯ ได้เข้าร่วมใน การอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวกับมาตรฐานต่างๆ เช่น ISO 9001 : 2008 และ IQA, ASCLD/LAB, Internal Quality Audit ISO 9001 : 2008, Auditor ISO 9001 : 2008 และได้เป็นผู้ตรวจประเมิน ภายใน (Internal Auditor) ระบบบริหารจัดการคุณภาพตามมาตรฐานสากล ISO 9001 : 2008 ของกลุ่มงานในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2555

4. การพัฒนางานด้านวิชาการ

จัดการอบรมให้กับบุคลากรของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์และหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความรู้เรื่องลายนิ้วมือ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูง และระดับมาตรฐานสากล เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยวิทยาการภายในประเทศและต่างประเทศ และการศึกษาทดลองการพัฒนาเทคนิคการตรวจหาลายนิ้วมือที่เป็นรอยเก่าด้วยวิธีทางฟิสิกส์, เคมี และ เครื่องมือ ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2554 - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

5. การให้ความรู้ ความร่วมมือและการส่งเสริมในเรื่องลายนิ้วมือ

กลุ่มตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์นิ้วมือและฝ่ามืออัตโนมัติ ได้ทำหน้าที่เป็นวิทยากรให้ความรู้และฝึกอบรม เพื่อให้เกิดทักษะในการตรวจเก็บลายนิ้วมือและการพิมพ์ลายนิ้วมือให้กับหน่วยงานและโครงการต่างๆ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา เช่น วิทยากรให้หน่วยเฉพาะกิจทหารพราน, ตำรวจตระเวนชายแดน ณ กองอำนวยการสร้างเสริมสันติสุข จังหวัดชายแดนใต้ ณ ค่ายสิรินธร จังหวัดปัตตานี, โครงการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อสนับสนุนด้านการข่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้, โครงการพิสูจน์เอกลักษณ์ศพนิรนามในจังหวัดชายแดนใต้, โครงการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้และทักษะในการเก็บและพิมพ์ลายนิ้วมือ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ฯลฯ จัดให้มีการแข่งขันการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์พิมพ์ลายนิ้วมือที่มีคุณภาพดีต่อการใช้ตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบ ในปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2555

สำนักนิติเวชศาสตร์

กลุ่มนิติพยาธิวิทยา

กลุ่มนิติพยาธิวิทยา สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์บริการ ประกอบด้วยแพทย์, นักนิติวิทยาศาสตร์ เจ้าพนักงานวิทยาศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ธุรการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการชันสูตรพลิกศพ,ผ่าศพ, และใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ในสาขาต่างๆ เพื่อหาสาเหตุการตาย และพฤติการณ์การตาย รายงานส่งพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีหรือญาติผู้ตาย เป็นกระบวนการหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนในการพิสูจน์ความจริงทางคดีอาญา

ภารกิจ

กลุ่มนิติพยาธิวิทยา ให้บริการทางนิติเวชศาสตร์ ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2545 โดยแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ และพยาธิวิทยากายวิภาค ได้ให้บริการชันสูตรพลิกศพ ณ ที่เกิดเหตุตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 ตามที่พนักงานสอบสวนในท้องที่จังหวัดนนทบุรีและบางส่วนของจังหวัดปทุมธานีร้องขอ ในกรณีที่มีการตายผิดธรรมชาติ 5 ประการ ได้แก่กรณีตายจากอุบัติเหตุ, ถูกฆ่าตาย, ฆ่าตัวตาย, ถูกสัตว์ทำร้าย, ตายไม่ทราบสาเหตุ หรือกรณีตายในระหว่างการควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148 โดยออกไปตรวจพร้อมกับทีมนักนิติวิทยาศาสตร์ไปร่วมเก็บพยานหลักฐานจากที่เกิดเหตุมาตรวจพิสูจน์ประกอบคดีอาญานอกจากนี้กลุ่มนิติพยาธิวิทยาให้บริการด้านการชันสูตรผ่าศพเพื่อหาสาเหตุการเสียชีวิตตามที่พนักงานสอบสวนหรือญาติร้องขอในเขต 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี, จังหวัดปทุมธานี, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดนครนายก เพื่อพิสูจน์ความจริงและความยุติธรรมอันจะนำซึ่งข้อมูลตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 มาตรา 151 และมาตรา 152 ของการชันสูตรพลิกศพ เพื่อทราบว่าผู้เสียชีวิตนั้นเป็นใคร

การปฏิบัติงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

มีแพทย์ นักนิติวิทยาศาสตร์ และเจ้าพนักงานวิทยาศาสตร์ ลงไปปฏิบัติหน้าที่สำคัญตามที่พนักงานสอบสวนและศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจของหน่วยงานรัฐบาร้องขอ

การสร้างเครือข่ายการทำงาน

กลุ่มนิติพยาธิวิทยา ได้ทำการสร้างเครือข่ายกับมูลนิธิร่วมกตัญญู และปอเต็กตึ๊ง เพื่อประโยชน์ในการชันสูตรพลิกศพ ณ ที่เกิดเหตุ โดยมีการทำความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิช่วยกันสถานที่เกิดเหตุ ช่วยในการพลิกศพ ณ ที่เกิดเหตุ และในกรณีที่เป็นศพไม่ทราบชื่อหรือศพเน่าก็ให้ช่วยในการพิมพ์ลายนิ้วมือให้ด้วย เพื่อประโยชน์และความสะดวกในการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์

การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

ได้จัดทำเอกสารเผยแพร่การชันสูตรพลิกศพและการรับศพแจกให้ญาติผู้เสียชีวิต ณ ที่เกิดเหตุ และห้องศพ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติศูนย์รังสิต

การกำกับดูแลที่ดีขององค์กร

กลุ่มนิติพยาธิวิทยา ได้มีการวางระบบบริหารงาน และระบบการตรวจสอบแนวทางในการกำกับดูแลองค์กรที่ดี โดยมีการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ การควบคุมภายใน การประเมินความเสี่ยง การจัดทำระบบมาตรฐาน เป็นต้น

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการนิติวิทยาศาสตร์

ระบบสารสนเทศในงานนิติวิทยาศาสตร์ ได้นำระบบ LIMS และ MIS เข้ามาช่วยในการทำงาน ตัวอย่างเช่น การแจ้งเหตุจากพนักงานสอบสวน การส่ง Lab ผ่านระบบสารสนเทศ การจัดบันทึก รายงาน และการจัดพิมพ์รายงานการชันสูตรศพ เป็นต้น ช่วยในการทำงานมีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การชันสูตรศพในคดีสำคัญ

1. ปี พ.ศ. 2546 ทำการผ่าชันสูตรศพนายห้างทอง ธรรมวัฒน์ ในครั้งที่ 2
2. ปี พ.ศ. 2547 ทำการผ่าชันสูตรศพนายเกียรติศักดิ์ ถิตย์บุญครอง ที่ถูกฆ่ารัดคอก่อน อำพรคดียด้วยการนำไปแขวนคอ
3. ปี พ.ศ. 2548 ทำการผ่าชันสูตรศพนายสุนทร วงศ์ดาวในกรณีการเสียชีวิตจากอาวุธปืน ด้วยกระสุนปืน 5 นัด
4. ชันสูตรพลิกศพนิรนามที่เกี่ยวข้องกับการหายไปของนายสมชาย นีละไพจิตร

กลุ่มนิติเวชคลินิก

การตรวจทางนิติเวชคลินิก เป็นการรวบรวมวัตถุพยานที่ได้จากตัวบุคคล โดยการนำความรู้ทางการแพทย์ด้านนิติเวชศาสตร์ มาผสมผสานกับองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยการตรวจอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อเชื่อมโยงหรือยืนยันตัวผู้กระทำความผิด และนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มนิติเวชคลินิก มีภารกิจหน้าที่ในการตรวจเก็บหลักฐานทางวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์ เพื่อประกอบการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยคดี ทั้งผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหา ในด้านการตรวจประเมินบาดแผล การบาดเจ็บ คดีความผิดทางเพศ การทารุณกรรม การตรวจพิสูจน์บุคคล การตรวจพิสูจน์ความเป็นบิดา มารดาและบุตร ตลอดจนการจัดเก็บวัตถุพยานเพื่อนำไปตรวจพิสูจน์ทางห้องปฏิบัติการ และการให้ความเห็นทางการแพทย์ต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาลเพื่อนำไปประกอบการดำเนินคดี นอกจากนี้ยังปฏิบัติงานร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

ภารกิจ

1. การตรวจร่างกายและจัดเก็บวัตถุพยานประกอบการพิจารณาคดี

เป็นการตรวจทางนิติเวชคลินิก เช่น การชันสูตรกระทำการชันสูตร เพื่อตรวจหาร่องรอยการบาดเจ็บ และการจัดเก็บวัตถุพยานจากตัวบุคคลเพื่อการตรวจทางห้องปฏิบัติการอื่นๆ ประกอบการดำเนินคดีความทางอาญา อาทิเช่น

การตรวจสารพันธุกรรมซึ่งศาลสั่งให้ตรวจเพื่อพิสูจน์ความเป็น บิดา มารดาและบุตรระหว่างคู่ความ ในคดี การตรวจสอบความเป็นมารดาและบุตรกรณีการนำเด็กไปขอลา เพื่อการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและเด็ก จึงได้นำเด็กไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนและนำเด็กเข้ารับการตรวจสารพันธุกรรมเพื่อตรวจสอบความเป็นมารดาและเพื่อการวางแผนช่วยเหลือและแก้ไขต่อไป

2. การตรวจสอบพันธุกรรมเพื่อการพิสูจน์สัญชาติและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

กรณีที่ได้รับการร้องขอจากหน่วยงานทางปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น การตรวจสอบสารพันธุกรรมเพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการเพิ่มชื่อในทะเบียนราษฎร ทั้งกรณีที่ไม่ได้แจ้งเกิด กรณีการตกสำรวจ หรือกรณีที่เกิดความผิดพลาด จึงต้องตรวจสอบสารพันธุกรรมเพื่อยืนยันความเป็นบิดา มารดาและบุตร หรือความเป็นเครือญาติ เพื่อการรับรองสถานะความเป็นคนไทยและความถูกต้องของข้อมูลทางทะเบียนราษฎรต่อไป

นอกจากนี้การตรวจสอบสารพันธุกรรมถูกนำไปใช้พิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกรณีที่เกิดข้อร้องเรียนหรือประเด็นขัดแย้งต่างๆ ในสังคม

3. การตรวจสอบพันธุกรรมเมื่อเปรียบเทียบศพนิรนาม

เป็นการตรวจสอบสารพันธุกรรมซึ่งมักจะทำการตรวจในกรณีที่ไม่มีหลักฐานว่าศพที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นบุคคลที่สูญหายหรือไม่ เช่นกรณีที่ศพมีสภาพเน่า ศพมีลักษณะเป็นโครงกระดูก ไม่สามารถยืนยันชัดเจนหรือไม่มีหลักฐานยืนยันที่แน่นอน จึงจำเป็นต้องมีการตรวจเปรียบเทียบสารพันธุกรรมเพื่อพิสูจน์ความสัมพันธ์ หรือในกรณีที่มิใช่แจ้งการหายของบุคคลโดยไม่มีศพ เพื่อสืบหาญาติที่หายไป จะมีการตรวจสอบสารพันธุกรรมเพื่อเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลจากศพนิรนามต่อไป

4. การตรวจสอบพิษ/ยา และสารเสพติด

การจัดเก็บวัตถุพยานเพื่อตรวจหาสารพิษ/ยา และสารเสพติด ในผู้ที่มีชีวิต ตามที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้องขอ ด้วยกระบวนการจัดเก็บและรักษาวัตถุพยานอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เนื่องจากวัตถุพยานประเภทนี้มีความเฉพาะ และมีการเปลี่ยนแปลงของวัตถุพยานได้ง่าย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมต่อไป

ภารกิจพิเศษ

1. โครงการพัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาสารเสพติดจากการตรวจหาสารเสพติดจากชีววัตถุทางนิติเวชศาสตร์/นิติวิทยาศาสตร์
2. การตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมเพื่อประกอบการรับรองสถานะทางทะเบียนราษฎร ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. การจัดทำฐานข้อมูลผู้เข้ารับบริการกลุ่มนิติเวชคลินิก ด้วยระบบ Microsoft Access ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ก่อนการจัดทำระบบ MIS
4. การบริการสังคม อาทิเช่น การตรวจร่างกาย การตรวจประเมินความดันโลหิตให้กับประชาชนในเขตคลองเตยตามโครงการยุทธธรรมเคลื่อนที่ งานเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคมหาราช การประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับการตรวจทางนิติเวชคลินิก โครงการสร้างเสริมสุขภาพแก่เจ้าหน้าที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

กลุ่มนิติจิตเวช

กลุ่มนิติจิตเวช เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักนิติวิทยาศาสตร์บริการ (สำนักนิติเวชศาสตร์) สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ มีภารกิจหน้าที่ในการตรวจประเมินสุขภาพจิต และให้การวินิจฉัยว่า ผู้รับการตรวจมีอาการทางจิตหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และเป็นอาการประเภทใด เพื่อประกอบการพิจารณาคดี

ภารกิจ

การให้บริการตรวจวินิจฉัยและบำบัดรักษาเบื้องต้นทางนิติจิตเวช ของกลุ่มนิติจิตเวช สำนักนิติวิทยาศาสตร์บริการ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ครอบคลุมขอบเขตบริการดังนี้

1. การประเมินวินิจฉัย

1.1 ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกส่งประเมินสภาพจิตในคดีอาญา

- ภาวะโรคจิต จิตบกพร่อง จิตฟั่นเฟือนในขณะประกอบคดี
- การประเมินสภาพจิตก่อนปล่อยจากเรือนจำ
- การประเมินสภาพจิตนักโทษประหาร
- การประเมินการรับโทษของเด็กและเยาวชนเทียบเท่าผู้ใหญ่

1.2 การประเมินความสามารถ

- ความสามารถในการต่อสู้คดีอาญา
- ความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญาในคดีแพ่ง เช่น การประเมินความเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถของบุคคล ความสามารถในการทำพินัยกรรม ความสามารถในการขณะ ทำนิติกรรมสัญญา เป็นต้น

1.3 การประเมินภาวะอันตราย

- การประเมินภาวะอันตรายตามคำสั่งศาล และ/หรือคำร้องขอของเจ้าพนักงาน
- การหย่อนประสิทธิภาพในการทำงาน
- ความเหมาะสมกับหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย

1.4 ความสามารถในการคุ้มครองบุคคล (สิทธิของเด็ก)

- ความสามารถในการดูแลเลี้ยงดูบุตร
- ความต้องการของเด็กในการได้รับการดูแลจากบุคคลอื่น

2. การบำบัดรักษาเบื้องต้น

2.1 การให้ความรู้ (Psycho education)

2.2 การให้คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้น (Counseling)

2.3 การทำจิตบำบัดแบบประคับประคอง (Supportive psychotherapy)

โครงการต่างๆ

1. M.O.U. กับศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ปี พ.ศ. 2549
2. M.O.U. กับศูนย์ประชาบดี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี พ.ศ. 2550
3. โครงการตรวจวินิจฉัยและบำบัดรักษาทางด้านจิตวิทยาคลินิกในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2551 ถึงปัจจุบัน
4. โครงการศึกษาดูงานด้านนิติจิตเวช ณ สถาบันกัลยาธนาครินทร์ ดำเนินการช่วงเดือนสิงหาคม - กันยายน พ.ศ. 2551
5. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2552 ถึงปัจจุบัน
6. โครงการศูนย์บริการคลายเครียดและให้คำปรึกษา ประจำสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2552 ถึงปัจจุบัน

ร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

- ออกหน่วยเคลื่อนที่ร่วมกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ช่วงปีงบประมาณ 2552

ก้าวผ่าน 1 ทศวรรษ

จัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2545

วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้กำเนิดขึ้นภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรม ดำเนินงานโดยกฎกระทรวง และได้กำหนดภารกิจหลักๆ ไว้ หลายประการ คือ

1. ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลและพัฒนาฐานข้อมูลในการสนับสนุนการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมคดีพิเศษ
2. การสร้างระบบการตรวจพิสูจน์หลักฐานให้เป็นมาตรฐานสากลและเป็นมาตรฐานกลาง
3. เปิดให้บริการตรวจสถานที่เกิดเหตุและการชันสูตรพลิกศพใน 4 พื้นที่คือ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดนครนายก
4. การส่งเสริมและประสานความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจกระบวนการยุติธรรม

ปี พ.ศ. 2541 คดี “เจนจิรา” นักศึกษาแพทย์ฝึกหัดฆ่านักศึกษาแพทย์รุ่นน้อง ได้เผยแพร่สู่สาธารณชน ทำให้ชื่อเสียงของ คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ เป็นที่รู้จักทั่วไปในสังคมไทย ในฐานะเป็นผู้คลี่คลายคดีด้วยการพิสูจน์หลักฐาน โดยใช้หลักการทางนิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) และศัพทวิทยาการ “พิสูจน์ดีเอ็นเอ” ก็เริ่มมีการนำมาใช้หลังจากนั้นการพิสูจน์หลักฐานในคดีอาชญากรรมสำคัญหลายคดีก็เริ่มใช้วิธีการนี้มากขึ้น ดังนั้น ปี พ.ศ. 2545 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้กำเนิดขึ้น โดยมี คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ เป็นรองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ การร้องทุกข์ของประชาชนทางจดหมายก็เริ่มทยอยเข้าสู่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์มากขึ้น ซึ่งภารกิจดังกล่าว สถาบันฯ ไม่ได้จัดไว้ในโครงสร้างของสถาบันฯ แต่รองผู้อำนวยการสถาบันฯ มีความเห็นใจในความทุกข์ของประชาชน จึงได้ให้ดำเนินการช่วยเหลือประชาชนที่ต้องการความเป็นธรรม เพื่อจะได้มีแนวทางในการหาความยุติธรรมต่อไป

การที่สถาบันฯ เป็นกรมใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นนั้น ทำให้การดำเนินงานทุกด้านเป็นไปด้วยความสะดุดเล็ก สะดุดน้อย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่จะมาร่วมปฏิบัติงานนั้น ได้โอนมาจากหน่วยงานต่างๆ เพียงไม่กี่ท่าน และกลุ่มสนับสนุนหรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า กลุ่มสำนักงานเลขานุการ สถาบันฯ ไม่ได้ตั้งเป็นภารกิจ โดยจะให้หน่วยกลางของกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ดำเนินการ ดังนั้นตำแหน่งต่างๆของกลุ่มสนับสนุนจึงไม่มี เจ้าหน้าที่ทุกคนที่มีต้องช่วยกันแบ่งเบาภาระทางด้านนี้ งานใดที่ไม่เคยทำมาก่อนก็ต้องไปศึกษาจากหน่วยกลางเพื่อให้งานดำเนินไปได้ เช่น การจัดจ้างลูกจ้างชั่วคราว พร้อมทั้งทำการเบิกเงินเดือน, เงินนอกเวลาจากกรมบัญชีกลางแม้งานจะมากแต่ก็สนุกทุกคนทำงานกันจนถึง 2-3 ทุ่ม อาจจะเป็นเพราะว่าปัญหายังไม่ค่อยจะมี

เป็นสิ่งที่น่าภูมิใจมาก เมื่อสถาบันฯ เริ่มเปิดดำเนินการปีแรก (2545) ก็มีผู้มาร้องทุกข์เป็นจำนวนถึง 7 รายส่วนมากจะเป็นการขอตรวจพิสูจน์ศพและสารพันธุกรรม (DNA) ปีต่อมาก็มีการร้องทุกข์เพิ่มขึ้น ไม่เฉพาะเพียง 2 เรื่องดังกล่าว มีการขอตรวจบุคคลสูญหาย, ลายพิมพ์นิ้วมือ, ลายมือในเอกสาร, สถานที่เกิดเหตุ, ตรวจร่างกายจากการถูกทำร้าย, อาวุธปืน ฯลฯ หากเรื่องร้องทุกข์ใดที่สถาบันฯ ดำเนินการได้ก็จะทำการดำเนินตามขั้นตอน ส่วนเกี่ยวกับทางกฎหมายสถาบันฯ ก็จะส่งเรื่องและชี้แนะให้ผู้ร้องทุกข์ไปยังหน่วยงานที่ตรงกับผู้ร้องทุกข์ได้ร้องขอมา

เรื่องร้องทุกข์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 - 2555 มีเรื่องร้องทุกข์อยู่ 1 เรื่อง ที่สำเร็จลุล่วงได้อย่างดีเป็นที่น่าภูมิใจสำหรับสถาบันฯ ที่สามารถช่วยประชาชนให้ได้รับความเป็นธรรม เรื่องดังกล่าวก่อนจะยุติก็ต้องผ่าน ความยากลำบาก อุปสรรคมากมายและต้องใช้เวลาจนถึงหลายปี

เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 สถาบันฯ ได้รับเรื่องราวร้องทุกข์จากนักโทษชาย บุญชู ด้วงพิบูลย์ อายุ 62 ปี สังกัดทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง แดน 10 บางเขน กรุงเทพฯ คดีพยายามฆ่าเจ้าหน้าที่ตำรวจและจำหน่ายยาเสพติด มีความประสงค์ให้สถาบันฯ ผ่าตัดเอากระสุนที่อยู่ในตัวของผู้ร้องนำมาพิสูจน์ขนาดของหัวกระสุนว่าเป็นขนาดใด เพื่อจะได้นำผลไปเป็นหลักฐานยืนยันต่อศาล ซึ่งจะเป็นตามที่พยานโจทก์ได้เบิกความไว้หรือไม่

ปี พ.ศ. 2547 สถาบันฯ ได้ส่งนายแพทย์ของสถาบันฯ พร้อมคณะ เข้าเรือนจำคลองเปรม เพื่อสัมภาษณ์ผู้ต้องขังชาย บุญชู เกี่ยวกับข้อมูลการถูกยิงเบื้องต้น เพื่อนำมาประกอบการร้องขอความเป็นธรรม แต่ปรากฏว่าผู้ต้องขังถูกย้ายไปยังเรือนจำกลางบางขวาง จึงต้องเลื่อนการสัมภาษณ์

ปี พ.ศ. 2548 สถาบันฯ พยายามติดต่อโรงพยาบาลของรัฐต่างๆ เช่น สถาบันโรคทรวงอก, รพ.รามาริบัติ เพื่อนำผู้ป่วยเข้ารับการผ่าตัดนำกระสุนปืนออกมาพิสูจน์, แต่เนื่องจากกระสุนปืนอยู่ใกล้กับปอด ดังนั้นการดำเนินการจะต้องคิดให้รอบคอบก่อนที่จะลงมือตัดสินใจทำการผ่าตัด

ปี พ.ศ. 2549 คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ พร้อมคณะได้เข้าพบผู้ร้องที่เรือนจำกลาง บางขวาง เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติมและตรวจดูสภาพร่างกายของผู้ร้องว่า พร้อมที่จะรับการ ผ่าตัดหรือไม่ ต่อมาสถาบันโรคทรวงอกได้ติดต่อว่าพร้อมที่จะทำการผ่าตัด สถาบันฯ จึงแจ้งให้ ผู้ร้องทราบ แต่ผู้ร้องประสงค์ให้เลื่อนการผ่าตัด เนื่องจากศาลอุทธรณ์ยกฟ้องให้สามารถประกันตัวได้ และผู้ร้องต้องการดูว่าอาการจะทำการยื่นฟ้องศาลฎีกาหรือไม่ หลังจากผู้ร้องได้รับการประกันตัว คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ได้นำผู้ร้องเข้าพบปลัดกระทรวงยุติธรรมและรองปลัดกระทรวง กลุ่มภารกิจด้านอำนวยการยุติธรรม เพื่อขอความช่วยเหลือด้านการคุ้มครองพยาน เนื่องจาก ผู้ร้องถูกฝ่ายตรงข้ามข่มขู่และคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ยังขอให้สืบเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวน 300,000 เม็ด ที่ถูกกล่าวว่านำมาจำหน่ายนั้นมิจริงหรือไม่

ปี พ.ศ. 2554 ผู้ร้องแจ้งมาว่าศาลฎีกาได้ยกฟ้องคดีแล้ว

ปี พ.ศ. 2555 สถาบันฯ ได้นำผู้ร้องไปที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เพื่อขอเงินค่าทดแทน แก่จำเลยในคดีอาญาจากการถูกระงับของผู้อื่น

นับเป็นความโชคดีของผู้ร้องทุกขั้ยนี้ ที่คดีเกิดขึ้นเมื่อสถาบันฯ ได้กำเนิดขึ้น ทำให้สามารถ ได้รับความเป็นธรรม ได้รับอิสระไม่ต้องทนทุกข์อยู่ที่เรือนจำ มิเช่นนั้นผู้ร้องทุกขั้ยนี้อาจจะต้อง เสียชีวิตในเรือนจำเนื่องจากมีอายุมากแล้ว และคดียาเสพติดจะต้องติดคุกไปตลอดชีวิต

เจ้าหน้าที่สถาบันฯ ทุกคนมีความสามารถทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ทุกคนพร้อมที่จะ ดำเนินการได้ตลอดเวลาตามคำร้องขอจากประชาชนที่ต้องการความเป็นธรรม แต่ติดเรื่องอำนาจ ในการดำเนินการทุกเรื่องทุกคดีต้องขึ้นอยู่กับพนักงานสอบสวน จึงทำให้การดำเนินการเรื่องร้องทุกข์ ทุกเรื่องเป็นไปด้วยความล่าช้า แต่ก็มีหวังว่าอนาคตข้างหน้าสถาบันฯ คงจะมีอำนาจในการ ดำเนินการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้รวดเร็วกว่านี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชน

นอกจากนี้สถาบันฯ ยังมีความมุ่งมั่นที่จะขยายความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนทั่วประเทศ โดยได้มีการสร้างเครือข่ายร่วมกับสำนักงานยุติธรรมจังหวัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งสำนักงานยุติธรรม จังหวัดดังกล่าวจะมีอยู่ทุกจังหวัด สถาบันฯ ได้ดำเนินการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ของสำนักงานยุติธรรม จังหวัดโดยกลุ่มรับแจ้งบุคคลสูญหาย สำนักพิสูจน์บุคคลสูญหาย เพื่อให้ทราบถึงการกรอกข้อมูล ลงในแบบฟอร์มการรับแจ้งบุคคลสูญหายให้ถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อสถาบันฯ จะได้ดำเนินการต่อไป ได้อย่างรวดเร็ว พร้อมกันนี้ได้บอกรายละเอียดเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สำนัก ยุติธรรมจังหวัด นำไปเผยแพร่ต่อประชาชนที่จังหวัดของตนให้รับทราบ ซึ่งจะได้เป็นแนวทางให้ ประชาชนที่ต้องการขอความเป็นธรรม ได้รับความยุติธรรมอย่างแท้จริงและทั่วถึง

ภารกิจใต้ ปังบประมาณ พ.ศ. 2547

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์กับการนำนิติวิทยาศาสตร์ใช้แก้ไข ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะของการกระทำ ความผิดในลักษณะเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีขบวนการวางแผนและ ดำเนินการในการก่อเหตุเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบในลักษณะอาชญากรรมองค์กร (Organized Crime) มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลและเครือข่ายขบวนการผิดกฎหมาย เช่น การค้ำน้ำมันเถื่อน การค้ายาเสพติด ฯลฯ ยากต่อการสืบสวนสอบสวนและการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการกระทำความผิด เพื่อพิสูจน์ทราบพฤติกรรมการก่อเหตุและจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้เริ่มนำกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์มาสนับสนุนการทำความ คิด ความมั่นคงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยปฏิบัติการกิจสนับสนุนร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคง ตำรวจ และพลเรือนในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามกฎอัยการศึกและพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ จุกเงิน ภารกิจโดยรวมได้แก่ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐานเหตุระเบิด ยิง ปะทะ ตัดคอ การวางเพลิง เพื่อพิสูจน์ทราบเหตุการณ์และยืนยันตัวผู้กระทำผิด ทำการตรวจ เก็บข้อมูลบุคคลทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นฐานข้อมูลใช้ในการเชื่อมโยงเครือข่าย การขยายผล คัดจากข้อมูลในฐานข้อมูล การตรวจค้นพิสูจน์ทราบเหตุการณ์ความไม่สงบและพื้นที่หรือวัตถุ ต้องสงสัย งานทางด้าน การข่าวโดยวิเคราะห์ข้อมูลทางนิติวิทยาศาสตร์เชื่อมโยงจากการทำงานเชิงรุก การนำเทคนิค เทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจพิสูจน์ เช่น เทคนิคการตรวจพิสูจน์การ ปนเปื้อนสารระเบิด สารเสพติด และประสานข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ การให้ความ เป็นธรรมในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เกิดเหตุความไม่สงบ การบูรณาการ การนำข้อมูลทางนิติวิทยาศาสตร์ ข้อมูลทางการข่าวและความมั่นคงมาทำการวิเคราะห์ เชื่อมโยง ทำให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาใช้นำนายเหตุการณ์ได้ อย่างแม่นยำ เพื่อการเฝ้าระวังและป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในอนาคต ยิ่งไปกว่านั้น ผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์สามารถนำมาวิเคราะห์แนวโน้มของการก่อเหตุ ทำให้สามารถ แจ้งเตือนเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ให้เกิดความระมัดระวังในการปฏิบัติงานและช่วยติดตามหาตัวผู้กระทำผิด นอกจากนั้นสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ยังมีโครงการอบรมให้องค์ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถพิสูจน์ความจริงให้ปรากฏด้วยหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

การปฏิบัติงานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น การนำผลการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ตรวจพบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลคดี ข้อมูลพฤติกรรมของผู้ต้องสงสัยในคดี และผลการตรวจสอบสารพันธุกรรมของญาติสายตรงของบุคคลที่สงสัยซึ่งมีความถูกต้องแม่นยำ สามารถนำมาใช้ในการดำเนินการขยายผลพิสูจน์ทราบบุคคลผู้กระทำความผิดจึงเป็นการทำงานในเชิงรุก ปัจจุบันสามารถพิสูจน์ได้ชัดเจนแล้วว่ากลุ่มผู้ก่อเหตุมีความเชื่อมโยงกันในพื้นที่ชายแดนภาคใต้จากการวิเคราะห์ข้อมูลการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ การนำกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์มาช่วยในการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น สามารถนำมาใช้เพื่อการสนับสนุนการทำความดีของพนักงานสอบสวนในการช่วยแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อประกอบสำนวนฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ก่อเหตุ ช่วยคัดแยกบุคคลผู้บริสุทธิ์ และนำตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษ โดยใช้เป็นหลักฐานในชั้นพิจารณาของศาล และใช้ในการป้องกันการกลับคำให้การในคดี สนับสนุนภารกิจของทหารในการพิสูจน์ทราบเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นและขยายผลคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันการสูญเสียทรัพย์สินชีวิตผู้บริสุทธิ์ และสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้น ในกระบวนการยุติธรรม ได้มากขึ้น

โครงการพัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาสารเสพติด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547

โครงการพัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาสารเสพติดจากการตรวจหาสารเสพติดจากชีววัตถุทางนิติเวชศาสตร์/นิติวิทยาศาสตร์ (Networking of drug abuse monitoring from forensic laboratory information)

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับ ศูนย์วิชาการสารเสพติดภาคเหนือ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ องค์การภาคีเครือข่ายอาทิจชน ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักยาและวัตถุเสพติด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล, ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี, ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, หน่วยนิติเวชศาสตร์ และพิษวิทยา ภาควิชาพยาธิวิทยา คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข, ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์, กองกำกับการวิทยาการเขต/วิทยาการจังหวัดต่างๆ เป็นต้น

ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมโครงการพัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาสารเสพติดจากการตรวจหาสารเสพติดจากชีววัตถุทางนิติเวชศาสตร์/นิติวิทยาศาสตร์ (Networking of drug abuse monitoring from forensic laboratory information) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบเฝ้าระวังสถานการณ์ปัญหาสารเสพติดของประเทศจากข้อมูลการตรวจสารเสพติดจากชีววัตถุ พัฒนาการจัดเก็บ การดูแลรักษา การบันทึกผลการตรวจ การตรวจทางห้องปฏิบัติการ และระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสารเสพติดจากชีววัตถุของประเทศให้มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานเดียวกัน พัฒนาเครือข่ายห้องปฏิบัติการของประเทศ และพัฒนาศักยภาพและมาตรฐานการเก็บข้อมูลและการตรวจทางห้องปฏิบัติการสารเสพติดจากชีววัตถุของประเทศ

ผลการดำเนินงานของโครงการจากการประชุมร่วมกันของสมาชิกเครือข่ายก่อให้เกิดความร่วมมือในการลงบันทึกข้อมูลในระบบการตรวจสารเสพติดจากชีววัตถุในผู้เสียชีวิต ซึ่งเป็นระบบข้อมูล Online ได้จัดทำคู่มือการบันทึกข้อมูลการตรวจสารเสพติดจากชีววัตถุ นอกจากนี้การดำเนินงานของเครือข่ายได้ร่วมกันพิจารณาแนวทางปฏิบัติสำหรับการตรวจวิเคราะห์สารเสพติดให้เป็นไปในมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ โดยดำเนินการจัดทำร่างแนวปฏิบัติทางห้องปฏิบัติการตรวจสารเสพติดจากชีววัตถุขึ้น และในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินโครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเห็นความมุ่งมั่นของสมาชิกเครือข่าย จึงเข้ามาเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนงบประมาณให้กับเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาสารเสพติดต่อเนื่องจากสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ต่อไป เพื่อให้ได้ข้อมูลและการบริหารจัดการที่เป็นภาพรวมของสารเสพติดที่สมบูรณ์และเป็นแนวทางเฝ้าระวังปัญหาสารเสพติดของประเทศต่อไปในอนาคต

โครงการสืบสานพันธุกรรมเพื่อประกอบการรับรองสถานะทางทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2547

การตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมเพื่อประกอบการรับรองสถานะทางทะเบียนราษฎร ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ร่วมกับ “กลุ่มสิทธิชุมชนอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่” ตรวจสอบพันธุกรรมในกรณีราษฎรสูญเสียสัญชาติไทย จากการจำหน่ายรายชื่อออกจากทะเบียนราษฎร (ท.ร.14) อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 13 ครอบครัว รวม 60 ราย

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ร่วมกับ “กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ” ตรวจสอบพันธุกรรมใน “โครงการคนไทยไม่ตกหล่น” อำเภอไทรน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 13 ครอบครัว รวม 29 ราย

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 - 2551 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ร่วมกับ “The Asia Foundation หรือมูลนิธิเอเชีย (ประเทศไทย)” ตรวจสอบพันธุกรรมให้กับประชาชนใน “โครงการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา” ณ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวน 985 ราย

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 - 2551 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ตรวจสอบพันธุกรรมให้กับประชาชน อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด จำนวน 35 ราย

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 - 2554 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เข้าร่วมโครงการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมเฉลิมพระเกียรติ เพื่อรับรองสถานะทางทะเบียนแก่คนไทยผู้ยากไร้ 984 ราย เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 84 พรรษา 5 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ร่วมกับวุฒิสภา และองค์กรภาคีเครือข่าย 9 องค์กร โดยสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ดำเนินการโครงการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม ให้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดตราด รวมทั้งสิ้น 320 ราย

Tsunami “เราจะพาเขากลับบ้าน” 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547

เหตุการณ์แผ่นดินไหวเมื่อเวลา 07:58:53 น. เวลาท้องถิ่นของวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ตามรายงานของกรมธรณีวิทยาของสหรัฐอเมริกา (USGS) มีขนาด 9.0 ริคเตอร์ (Moment Magnitude) ที่ระดับความลึกจากพื้นท้องทะเล 28.6 กิโลเมตร มีศูนย์กลางในทะเลนอกชายฝั่งด้านทิศตะวันตกของตอนเหนือเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย ก่อให้เกิดการสั่นไหวที่รุนแรงของแผ่นดิน และเกิดสึนามิตามมาในมหาสมุทรอินเดีย โดยเข้าถล่มชายฝั่งประเทศต่างๆ ที่อยู่โดยรอบ ได้แก่ประเทศอินโดนีเซีย ศรีลังกา อินเดีย ไทย โซมาเลีย มัลดีฟส์ พม่า แทนซาเนีย บังคลาเทศ และเคนยา มีผู้เสียชีวิตมากกว่า 230,000 คน และสูญหายอีกหลายหมื่นคน สำหรับประเทศไทยมี 6 จังหวัดในฝั่งทะเลอันดามันที่ได้รับผลกระทบ คือ จังหวัดระนอง พังงา กระบี่ ภูเก็ต ตรัง และสตูล มีผู้เสียชีวิตทั้งคนไทย และต่างชาติมากกว่า 5,395 คน และสูญหายมากกว่า 2,000 คน บาดเจ็บประมาณ 8,000 คน ส่วนอาคารบ้านเรือน โรงแรมที่พักเสียหายอย่างยับเยิน และพื้นที่ชายฝั่งทะเลไทยได้รับผลกระทบมากกว่า 475,000 ไร่ ทางสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เข้าดำเนินการตรวจพิสูจน์ศพนิรนามทั้งชาวไทยและต่างชาติที่ประสบภัยพิบัติ ไม่น้อยกว่า 3,000 ศพ ที่จังหวัดพังงา

เรื่องเล่าจากสึนามิ

คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์

ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

ทันทีที่ทราบว่าคลื่นยักษ์สึนามิเข้าถล่มชายฝั่งด้านตะวันตกของประเทศไทยในวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ส่งทีมงานลงไปทันทีในเย็นวันที่เกิดเหตุการณ์ ซึ่งก็ได้แบ่งเป็นสองทีม ทีมหนึ่งอยู่ปฏิบัติงานที่ภูเก็ต อีกทีมหนึ่งแยกไปยังจังหวัดพังงา ซึ่งในขณะนั้นไม่มีใครทราบว่ากลายเป็นพื้นที่ที่มีความสูญเสียสูงสุดถึงกว่าสี่พันศพ และยังกลายเป็นประวัติศาสตร์ของการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลที่มากที่สุดในโลก โดยได้เริ่มปฏิบัติงานโดยการบันทึกข้อมูลศพคร่าวๆ ที่วัดลำแก่นและในวันต่อมาได้รับแจ้งจากผู้ว่าราชการจังหวัดว่าให้ไปดูที่วัดย่านยาวของอำเภอตะกั่วป่า ซึ่งที่นี่มีการนำศพมารวมไว้กว่าห้าร้อยศพ หน่วยงานในประเทศไทยไม่เคยเตรียมแผนงานรองรับภัยพิบัติขนาดใหญ่มาก่อน โดยเฉพาะการบริหารจัดการศพที่มีเป็นจำนวนมาก ประกอบกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีสำนักพิสูจน์รณามอยู่ภายใต้สำนักนิติวิทยาศาสตร์บริการจึงได้จัดส่งทีมงานลงไปบริหารจัดการในเบื้องต้นสำหรับศพจำนวนมากที่วัดย่านยาว

ในการปฏิบัติงานพบว่าที่จังหวัดพังงาผู้เสียชีวิตจำนวนมากเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวยุโรปจึงได้พยายามติดต่อสถานทูตต่างๆ ที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้เคยประสานงานออสเตรเลีย เป็นประเทศแรกที่ตอบรับในทันทีเนื่องจากเคยบริหารจัดการเหตุการณ์ระเบิดที่บาห์ลี อินโดนีเซีย ซึ่งในระบบตำรวจสากลได้กำหนดให้แต่ละประเทศจัดตั้งหน่วย DVI หรือ Disaster Victim Identification ในขณะนั้นประเทศไทยยังไม่ได้เตรียมพร้อมมาก่อน

เหตุการณ์สึนามิมีผู้เสียชีวิตจำนวนมากถึงหกพันรายนับเป็นเหตุการณ์ที่คนไทยได้มีจิตอาสา
เข้าช่วยเหลือกันอย่างเต็มที่ แพทย์นิติเวชทั่วประเทศไทยได้ระดมกันมาตรวจบันทึกและแยกศพ
ในเบื้องต้นก่อนนำเข้าเก็บรักษาไว้ในตู้เย็น จากนั้นจึงส่งต่อไปให้ทีมดีไวโอจากทุกชาติได้ดำเนินการตาม
ข้อกำหนด ซึ่งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ปฏิบัติงานอยู่ที่วัดยานนาวาเป็นเวลา 40 วัน ก่อนส่งงานต่อ
ให้กับทีมดีไวโอที่ภูเก็ต

แม้จะมีความไม่พร้อมในเชิงระบบแต่คนไทยก็ได้ช่วยเหลือกันอย่างเต็มที่กำลังความสามารถ
ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้นานาชาติชื่นชมในน้ำใจของคนไทยและหลังเหตุการณ์สึนามิคนไทยเริ่มรู้จัก
กับคำว่าพิสูจน์เอกลักษณ์และให้ความสำคัญกับการจัดการศพนิรนามที่ทางสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
พยายามพัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์และการจัดการศพนิรนามของประเทศไทย

แพทย์หญิงปานใจ โวหารดี

นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ

“เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ตอนสายๆ หมอกำลังขับรถอยู่แถวบ้าน ได้รับแจ้งทางโทรศัพท์จากทางสถาบันว่ามีเหตุแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ที่ภาคใต้มี ผู้เสียชีวิตประมาณ 700-800 ราย ให้เตรียมตัวเดินทางไปที่เกิดเหตุเพื่อร่วมทีมแพทย์ในการชันสูตรพลิกศพ ตอนบ่ายของวันนั้น ทีมของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย คุณหญิงพรทิพย์ คุณหมอสุพีไชย ร้อยตำรวจเอกวรพงศ์ ทีมเจ้าหน้าที่ศูนย์พิสูจน์บุคคลสสอหาย ทีมเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และหมอได้เดินทางด้วยเครื่องบิน ซี 130 ของกองทัพอากาศจากกรุงเทพฯ สู่จังหวัดภูเก็ต

เมื่อถึงสนามบินที่จังหวัดภูเก็ตคุณหญิงพรทิพย์ได้แยกกับทีมแล้วเดินทางไปพังกาตันที่ส่วนที่เหลื่อเดินทางไปเก็บตัวอย่าง DNA และถ่ายรูปศพตามโรงพยาบาลต่างๆ ในจังหวัดภูเก็ต เพราะ 24 ชั่วโมงแรกถือว่าสำคัญที่สุด โดยศพส่วนใหญ่ที่พบที่ภูเก็ตเป็นนักท่องเที่ยวชาวฝรั่ง สภาพศพมีแผลลอกจากการถูกน้ำซัด ตอนเช้าวันรุ่งขึ้นก็ตามชันสูตรต่อจนหมดแต่ก็ยังไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรต่อไป พอที่คุณหญิงโทรมาบอกมาให้รีบตามไปพังกาด่วนเพราะความเสียหายที่พังกาหนักสุด ระหว่างทางไปพังกามีศพจำนวนมากกองอยู่สองข้างทางห่อผ้าขาวไว้ บางศพอยู่ในอาคารที่ถล่ม บางส่วนจมอยู่ในน้ำและยังเก็บมาไม่ได้

เมื่อเดินทางไปพบกับคุณหญิงที่วัดย่านยาว เขาหลัก จ.พังงา ได้พักที่โรงแรมใกล้วัด คุณหญิงได้ตั้งทีมอยู่ที่วัด ศพผู้เสียชีวิตที่ถูกเก็บกู้มาถูกวางไว้เต็มศาลาและลานวัด วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการชันสูตรช่วง 2-3 วันแรกมีน้อยมาก มีรองเท้าบูต ถุงมือ ผ้ากันเปื้อน หน้ากากแบบธรรมดา ก็เดินกันชันสูตรศพที่วางไว้บนพื้นกัน บริเวณที่เหลื่อต่อมามีการแบ่งเป็นสัดส่วน หน้าวัดเป็นส่วนประกอบและแจกอาหาร มีบริเวณที่เป็นส่วนเก็บล้างและทำความสะอาดของที่ติดมากับศพเพื่อนำมาถ่ายรูป และส่วนที่ให้ญาติมาติดต่อ มีเจ้าหน้าที่ซักประวัติจากญาติและเก็บตัวอย่าง DNA เพื่อนำไปเทียบกับศพ

เนื่องจากอากาศร้อนและความชื้น ศพเน่าเร็วมาก คุณหญิงให้อาศพไปฝังก่อนเพราะไม่มีตู้เย็น ศพที่ฝังดินจะคงสภาพอยู่ได้นานกว่าบนดินช่วยให้ศพเน่าช้าลง หมอที่ชันสูตรได้ติดป้ายหมายเลขศพโดยผูกไว้ที่ข้อมือหรือข้อเท้า ใช้ปากกาเมจิกเท่าที่มีในขณะนั้นเขียนหมายเลขที่ถุงเก็บศพก่อนนำไปฝัง หลังจากนั้นพอชุดศพขึ้นมาดูปรากฏว่ามีน้ำเหลืองไหลออกมามาก ปากกาที่เขียนไว้จางหายไปจึงต้องเริ่มชันสูตรใหม่หมด มีคนเสนอให้ใช้ไมโครชิพ (Microchip) ยิงไปที่กะโหลกบริเวณ Frontal sinus (โพรงอากาศในกะโหลกศีรษะ) แต่พอลองใช้เครื่องสแกนดูก็ไม่พบ อาจจะเกิดจากการฝังลึกเกินไปหรือหล่นลงไปตามร่องในกะโหลก จึงลองเปลี่ยนไปใช้ Dog tag (แผ่นโลหะติดตัวอักษรลงไป) ผู้ที่ค่อศพก็หลุดออกจากศพ เนื่องจากศพที่เน่าผิวหนังจะหลุดลอกออกทำให้เส้นสุดท้ายใช้วิธีติดป้ายเหมือนเดิมแต่ทำจากกระดาษเคลือบพลาสติกใช้เชือกมัดให้แน่นๆ ช่วงหลังสามารถมัดได้แน่นเพราะศพแห้งลง เพื่อชะลอการเน่าของศพคุณหญิงได้ขอบริจาคน้ำแข็งแห้งทางโทรทัศน์ วันต่อมาได้มาเป็นตันและมีเข้ามาทุกวัน หมอไม่แน่ใจว่าน้ำแข็งแห้งช่วยชะลอการเน่าของศพได้จริงหรือเปล่าแต่เวลาชันสูตรแล้วมีน้ำแข็งแห้งวางรอบๆ มันเย็นดี ประมาณสัปดาห์ที่สองเริ่มมี DVI หรือ ทีมพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลกรณีภัยพิบัติจากต่างประเทศเข้ามาช่วย รมต.กระทรวงสาธารณสุข (คุณหญิงสุดารัตน์) ก็ได้ส่งตู้ Container มาด้วย มีการเก็บศพในตู้ที่มีเครื่องทำความเย็นมีชั้นเก็บเรียงเรียบร้อย

การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลวันแรกๆ เก็บตัวอย่าง DNA จาก Buccal swab แต่หลังจากผ่านไปประมาณ 24 ชั่วโมงช่องปากเน่า Buccal swab ใช้ไม่ได้ ต่อมาจึงเก็บผมเพื่อเอารากผมไปตรวจ DNA แต่ไม่กี่วันหนังศีรษะก็เน่าเยอะมากจนรากผมใช้ไม่ได้ ต่อมาใช้การเก็บกล้ามเนื้อต้นขา ซึ่งลึกซึ่งก็ใช้ได้เพียงไม่กี่วัน พอกล้ามเนื้อเน่ามากก็เลยเก็บกระดูกซี่โครง ซึ่งเก็บได้ง่าย หมอมีทีมผู้ช่วยชันสูตรของสถาบันฯ ทำงานกันเร็วมาก ใช้อุปกรณ์เท่าที่หาได้ เช่น เอาโลงศพมาทำเป็นโต๊ะสำหรับทำความสะอาดกระดูก, ใช้กระโถนของวัดใส่แอลกอฮอล์เพื่อทำความสะอาดเครื่องมือจริงๆ แล้วใบมีดที่ใช้หรือ Scalpel ควรเป็นแบบใช้แล้วทิ้ง แต่สภาพตอนนั้นมีไม่พอเนื่องจากมีศพจำนวนมากจึงใช้คัตเตอร์แทน และมีการนำไปล้างด้วย 80% Alcohol แล้วนำมาใช้ใหม่ มีหนอนที่ศพเยอะมาก (หมอเกลียดหนอนมาก) ต่อมาใช้ protocol ของ DVI ระบุให้ใช้การเก็บกระดูกต้นขา (Femur) ซึ่งเก็บยาก ต้องใช้เลื่อยไฟฟ้าตัดกระดูกออกไปตรวจ ภายหลังเมื่อหมอได้ไปเรียนต่อที่ประเทศอังกฤษและมีโอกาสเข้าไปฝึกงานในบริษัท Orchid Cellmark ที่เมือง Oxford ทีมของบริษัทได้รับวิทยุยานจากเหตุการณ์สึนามิด้วย เขาก็บอกว่าตอนแรกบริษัทได้รับตัวอย่างมาเป็นกระดูกซี่โครงซึ่งสกัดง่าย เขาจึงสงสัยว่าทำไมตอนหลังถึงส่งกระดูกต้นขามา หมอก็บอกเขาว่าเป็น Protocol ของ DVI ต่างประเทศ หมอเข้าใจว่า Protocol ที่ DVI ใช้มาจากเหตุระเบิดที่บาห์ลี ซึ่งชิ้นส่วนที่เก็บได้ในที่เกิดเหตุจะเป็นชิ้นส่วนกระดูกที่กระจัดกระจายเนื่องจากแรงระเบิด ทำให้ต้องใช้กระดูกชิ้นใหญ่ อันนี้ยังไม่เคยมีโอกาสดูตามคนเขียน Protocol ด้วยตัวเอง

ระหว่างที่ทำงานมีอาสาสมัครทั้งคนไทยและคนต่างประเทศเยอะมาก บางคนมาอยู่เป็นเดือนๆ มาช่วยส่งอุปกรณ์ ติดป้ายข้อ่มือศพ ช่วยพลิกศพ มีทีมทำความสะอาดของที่พบในศพ นอกจากนี้ก็มีทีมช่างภาพมืออาชีพของสถาบันฯ ทีมทหารคอยยกศพเก็บเข้าตู้ ยกศพออกมาชันสูตร มีโลศศพบริจาคเยอะมาก มีทีมมาฉีดยาป้องกันกาติดเชื้อ ฉีดจุลินทรีย์ ช่วยฆ่าเชื้อ มาช่วยกันมากมาย มีการบริจาคชุดหมั (ชุดป้องกันการปนเปื้อน) หน้ากากที่มีมาตรฐาน (3M) ถุงมือเกรดดี ของบริจาคต่างๆ เยอะมาก มีหม้อจากโรงพยาบาลอื่น เช่น เชียงใหม่ รามา จุฬา ตำรวจ แยกย้ายกันไปชันสูตรตามวัดต่างๆ แต่หลังจากนั้นศพถูกส่งมารวมที่วัดยานนาวาทั้งหมด มีทีมหมอพินร่วมกันทำงานดีมาก มีการแบ่งทีม เอาโลศมาต่อเป็นโต๊ะ มีเครื่องเอ็กซเรย์เคลื่อนที่ ทำ Dental record ได้เยอะมาก แต่คนไทยไม่ค่อยมีประวัติการทำฟันเก็บไว้จึงต้องใช้ DNA เป็นส่วนใหญ่

ปัญหาที่พบคือคนไทยไม่มีการเก็บประวัติก่อนเสียชีวิตไว้อย่างเป็นระบบ ทำให้ไม่มีประวัติมาเทียบกับผลการชันสูตรหลังเสียชีวิต เช่น ไม่มีการเก็บลายนิ้วมือหรือ Dental record หรือบางทีเสียชีวิตพร้อมกันทั้งครอบครัว ทำให้ไม่มีบุคคลมาตรวจ DNA เปรียบเทียบกับศพได้ และยังมีพวกแรงงานหลบหนีเข้าเมืองที่ไม่สามารถหาประวัติมาเทียบได้หมดคิดว่าควรมีนโยบายระดับประเทศที่กำหนดชัดเจน เช่น ใครจะเป็นเป็นเจ้าภาพเมื่อเกิดเหตุการณ์อีก ทั้งด้านการชันสูตร ด้านผู้บาดเจ็บ ด้านการพิสูจน์เอกลักษณ์ แนวทางปฏิบัติที่มีอยู่ในปัจจุบันก็ยังไม่ชัดเจนแต่ประสบการณ์ครั้งใหญ่ที่ได้ร่วมปฏิบัติงานในครั้งนี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และทำให้รู้ว่าถ้าหากมีความตั้งใจและเสียสละ งานใหญ่แค่ไหนก็ทำสำเร็จ และเหตุการณ์ครั้งนี้ยังเป็นเครื่องพิสูจน์ความมีน้ำใจของคน ทั้งคนไทยและต่างประเทศ

นางสาวกรรณิการ์ สุทรพจนารักษ์

นักนิเวศวิทยาาสตร์ชำนาญการ

โศกนาฏกรรมแห่งการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่อันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ “สึนามิ 2547”

วลีแห่งพลังน้ำใจ กับ โศกนาฏกรรม

“เราจะพาเขากลับบ้าน”

“สึนามิ” “การสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ ทั้งชีวิต ทรัพย์สิน ที่เกิดขึ้นในประเทศ เหตุการณ์ภัยธรรมชาติ ครั้งนี้ให้แก่มุมหลายอย่างในชีวิต ความสูญเสีย น้ำตา ความทุกข์ และการพลัดพราก สุดท้ายคำตอบของ เหตุการณ์ครั้งนี้ คือ สัจธรรม

ในช่วงแรกๆ ของเหตุการณ์ ระบบการบริหารจัดการที่ไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับ สถานการณ์ฉุกเฉินขนาดใหญ่ ระบบการคมนาคม การติดต่อสื่อสาร สาธารณูปโภค ชัดข้องทั้งระบบ ทำให้การทำงานในเชิงการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ ศพผู้เสียชีวิตจำนวนมากกว่า 5,000 ศพ เกิดความโกลาหลกันอย่างมาก

ทีมงานของสถาบันนิเวศวิทยาาสตร์ กระทรวงยุติธรรม เริ่มเข้าไปปฏิบัติงานงาน ตั้งแต่วันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2547 เรียกว่าเป็นการปฏิบัติการกิจที่ทางสถาบันนิเวศวิทยาาสตร์และเจ้าหน้าที่พร้อมใจกัน ระดมทีมงานเกือบหมดสถาบันนิเวศวิทยาาสตร์ลงไปปฏิบัติงานในส่วนงานทางนิเวศวิทยาาสตร์ ใน “การพิสูจน์ เอกลักษณ์บุคคล” ตาม วลีแห่งพลังน้ำใจ “เราจะพาเขากลับบ้าน” โดยเป็นการทำงานร่วมกันกับจิตอาสาที่ ลงมาให้ความช่วยเหลือจากทั่วประเทศ ภาพที่เห็น ความประทับใจที่เกิดไปกับการทำงานบนความสูญเสีย ความทุกข์ คือพลังแห่งน้ำใจของคนไทยยิ่งใหญ่จริงๆ ตลอดการทำงานกว่า 40 วัน มีอาสาสมัครหมุนเวียน มาช่วยเหลือคิดว่าไม่ต่ำกว่าหนึ่งหมื่นคน แต่ละคนช่วยเหลือ ท่วมเท ร่วมใจกันทำงานเป็นอย่างดี มาช่วยเหลือ กันด้วยหัวใจที่ไม่อาจดูดาวยในความสูญเสียครั้งนี้ ต้องบอกว่า ยอมรับนับถือน้ำใจของคนไทยจริงๆ

ทีมงานของสถาบันนิเวศวิทยาาสตร์ ที่ระดมทีมงานเกือบหมดสถาบันนิเวศวิทยาาสตร์ ทุกคน ต่างทุ่มเทกันทำงานกันอย่างเต็มที่ ชนิดที่เรียกได้ว่าแทบไม่ได้หลับไม่ได้นอนกันเลย เนื่องจากต้องทำงาน แข่งกับเวลากับปริมาณศพที่มีจำนวนมาก อีกทั้งกระบวนการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลที่มีขั้นตอนการ ดำเนินการหลายขั้นตอน แต่ทุกคนต่างก็ทุ่มเททำงานกันอย่างเต็มที่ด้วยความเต็มใจ นึกถึงก็ภูมิใจกับความ เป็นจิตอาสาของทีมงานสถาบันนิเวศวิทยาาสตร์ ทุกส่วนงานไม่ว่าจะเป็นส่วนงานปฏิบัติ หรือส่วนงานสนับสนุน

การทำงานที่เต็มไปด้วยความไม่พร้อม ความขัดแย้ง ความสูญเสีย ความกดดันทุกรูปแบบ เกิดขึ้นพร้อมกันในการทำงานครั้งนี้ สิ่งที่ทำให้ทีมงานสามารถผ่านภวะนั้นมาได้ คือ ความอดทน ความตั้งใจ ความมุ่งมั่น สติ ในการแก้ปัญหาต่างๆที่เข้ามาตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบริหารจัดการ เรื่องคน สิ่งของ ระบบการทำงาน แต่ด้วยความตั้งใจ น้ำใจอันดีงาน ความร่วมมือร่วมใจกัน ทำให้สามารถ ผ่านพ้นสถานการณ์วิกฤติเหล่านั้นมาได้ พร้อมกับเก็บความภูมิใจและพลังใจอันมุ่งมั่น ในการทำงานเพื่อ สนับสนุนภารกิจชาติต่อไป

นางสาวแพรว ศุภจริยาวัตร

นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

วันอาทิตย์ที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ตื่นนอนแต่เช้าเพื่อมาเข้าร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ มาถึงที่ทำงานด้วยบรรยากาศเดิมๆ เยียบๆ เหงาๆ เริ่มต้นด้วยการเปิดทีวีเพื่อดูการตุน ซึ่งหวังว่า จะช่วยสร้างบรรยากาศสนุกสนานให้การทำงานสดชื่นแจ่มใส แต่วันนั้นมีอะไรที่แปลกไปจากเดิม เมื่อเปิดทีวีแล้วไม่มีการตุนเรื่องโปรด กลับกลายเป็นข่าวด่วนที่จับใจความได้นิดๆ หน่อยๆ เนื่องด้วย ผู้ประกาศข่าวเองก็ยังไม่ค่อยจะได้รายละเอียดชัดเจนเท่าใดนัก โดยในข่าวพูดถึง “คลื่นยักษ์ ภูเขาเกิด ทำให้น้ำท่วม และระบบสัญญาณต่างๆ ล่ม นั่งฟังข่าวต่อไป สัญญาณภาพก็ยังไม่มา ลักพัก ผู้ประกาศข่าวคนเดิมแจ้งว่ามีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ ยังไม่ทราบจำนวน ก็ให้สงสัยว่าพายุลูกนี้รุนแรง ไม่ใช่เล่น มีคนตายด้วย แต่ก็ยังไม่ภาพไม่ออก คลื่นยักษ์แบบไหนหนอที่ทำให้เกิดความเสียหาย รุนแรงได้เพียงนี้

ความสงสัยจากเรื่องคลื่นยังไม่ถูกทำให้กระจ่าง เสียงโทรศัพท์แจ้งเหตุก็ดังขึ้นให้ได้ละจาก เรื่องหนึ่งมาสนใจอีกเรื่องหนึ่งแทน เรื่องใหม่ที่ได้รับแจ้งคือ แพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ขณะนั้น ประสงค์ขอให้เจ้าหน้าที่แพทย์ และนักนิติวิทยาศาสตร์เดินทางไปช่วยชันสูตรศพผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าว โดยเดินทางเข้าตรู วันรุ่งขึ้น ด้วยเครื่องบินโดยสารการบินไทย กำหนดการเดินทาง 2 วัน ที่หมายคือจังหวัดภูเก็ต เป็น ที่แน่แท้ว่าหนึ่งในทีมผู้ไปปฏิบัติครั้งนั้นมีผู้เขียนรวมอยู่ด้วย

วันจันทร์ที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2547 การเดินทางไปภูเก็ตครั้งนั้น เป็นครั้งแรกในชีวิตของผู้เขียนที่ได้เดินทางไปภาคใต้ ภาคที่ขึ้นชื่อว่าทะเลสวยและน้ำใสที่สุดของประเทศไทย เมื่อเครื่องบิน กำลังลดระดับเพื่อลงสู่สนามบินนานาชาติภูเก็ต พลันสายตาก็เลื้อยไปเห็นสีฟ้าของน้ำทะเลอันดามัน สวยและใสสมคำร่ำลือ ไม่มีคลื่นยักษ์เหมือนที่ในข่าวกล่าวถึงเลย ผู้เขียนลืมไปชั่วขณะว่ามาปฏิบัติงาน มัวแต่เพลิดเพลินกับความสวยงามของทะเลอยู่ แต่เมื่อเครื่องจอดนิ่งในสนามบิน สติก็กลับมา ผู้เขียน หยิบสัมภาระและค่อยๆ เดินตามเพื่อนๆ ในทีมออกจากเครื่องบินไป บรรยากาศในสนามบินดูโกส่าหล คนพลุกพล่าน แต่ก็ไม่ได้ใครสนใจ จนกระทั่งมาถึงรถตู้ที่มาจอดรอรับ รถตู้เคลื่อนตัวออกไปจาก สนามบินอย่างช้าๆ มุ่งหน้าโรงแรมที่พักแห่งหนึ่ง ในจังหวัดภูเก็ต ทางไปโรงแรมไม่น่าจะไกล แต่ เพราะคนขับ ไม่ได้เร่งความเร็วเท่าใดนัก อาจเป็นเพราะมีผู้คนอยู่สองข้างถนนเต็มไปหมด แต่ละคน สีหน้าไม่สู้ดี ทำท่าเครียดเห็นได้ชัดเจน

รถตู้เลี้ยวเข้าโรงแรมที่พัก เพิ่งสังเกตว่าโทรศัพท์ไม่มีสัญญาณ คิดตกตกไปว่าโรงแรมคงอยู่ไกล สัญญาณเลยอ่อน ระหว่างนั่งรอประสานงาน ได้รับการติดต่อจากทางทีมอาจารย์พรทิพย์ ซึ่งขณะนั้นอยู่ อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา ว่าให้เข้าไปดูพื้นที่บริเวณหาดป่าตอง เพื่อเข้าช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานในพื้นที่ ทางทีมเดินทางออกจากโรงแรมเพื่อไปยังโรงพยาบาลป่าตอง คุณหมอในทีมเข้าไปประสานงาน แต่ได้รับแจ้งกลับมว่าทางหน่วยงานในพื้นที่ดังกล่าวสามารถดูแลและรับผิดชอบกันเองได้ ศพผู้เสียชีวิตได้รับการตรวจชันสูตรเรียบร้อยแล้ว ทางทีมของผู้เขียนจึงประสานกลับไปยังอาจารย์พรทิพย์ อีกครั้งเพื่อหาข้อสรุป ได้ความว่าให้เดินทางมุ่งหน้าไปยัง อ.ตะกั่วป่า จ.พังงาทันที เนื่องจากพบศพผู้เสียชีวิตหลายร้อยคน ด้วยการเดินทางเป็นไปอย่างกะทันหัน กระเป๋าสื่อผ้าของทุกคนจึงถูกทิ้งไว้ที่โรงแรม โดยได้รับแจ้งว่าจะมีคนตามเอาไปให้ทีหลัง จะได้ไม่เสียเวลากลับไปที่โรงแรมอีก

การเดินทางจากภูเก็ตไปพังงา เส้นทางไม่น่าจะยาก เพราะเป็นถนนที่เชื่อมระหว่างจังหวัดสู่จังหวัด หากแต่ไม่เป็นอย่างที่คิด เพราะทางที่รถวิ่งอยู่นั้นกลายเป็นสภาพจากถนนลาดยางเป็นทรายหนาๆ ผู้เขียนไม่สามารถบังคับทิศทางของตัวเองได้ว่าอยู่ ณ ที่แห่งหนตำบลใด ด้วยไม่มีป้ายบอกทางและหลักกิโล มองไม่เห็นเส้นแบ่งช่องทางจราจร ผู้เขียนคิดเสมือนหนึ่งว่ารถตู้วิ่งอยู่บนหาดทราย

ตลอดเส้นทางที่รถตู้วิ่งอยู่บนทราย และซากปรักหักพังต่างๆ ทุกครั้งที่ผ่านแหล่งชุมชนสองข้างทางจะมีร่างของผู้เสียชีวิตถูกห่อด้วยผ้าดิบสีขาววางเรียงรายรอการขนย้ายเพื่อไปพิสูจน์เอกลักษณ์ กลิ่นที่คุ้นเคยแต่ผ่านจมูกตลอดทาง พิกัดที่หมายของทีมผู้เขียนอยู่ไม่ไกลแล้ว สองร้อยกว่าศพ หากช่วยกันน่าจะเสร็จทันกำหนดเดินทางกลับแน่นอน ผู้เขียนคิดอย่างนั้น

ราวๆ เกือบ 5 ชั่วโมง ที่นั่งอยู่บนรถตู้เป็นอันหมดลงเมื่อรถตู้เลี้ยวเข้าไปยังวัดบางม่วง อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา ได้เจอกับอาจารย์พรทิพย์ และทีมเพื่อนๆ ที่เดินทางมาถึงก่อนหน้านี้ สภาพทุกคนดูเหนื่อยล้า แต่กำลังใจยังดีอยู่ อาจารย์พรทิพย์ บอกว่าที่วัดบางม่วงดำเนินการเสร็จหมดแล้ว ค่อยไปช่วยกันที่วัดย่านยาวแทน ให้ทางทีมผู้เขียนไปพักผ่อนก่อน รุ่งขึ้นค่อยมาช่วยกันทำใหม่ พร้อมบอกให้เอาถุงวัดอุทยานต่างๆ กลับไปตรวจสอบด้วย มีอยู่หลายถุงทีเดียวเชียว

เนื่องจากกระเป๋าสื่อผ้ายังอยู่ที่ภูเก็ต จึงตัดสินใจไปหาซื้อของใช้ส่วนตัวใหม่ที่ร้านสะดวกซื้อ 7-11 แต่ได้หารู้ไม่ว่าบนชั้นวางสินค้าไม่มีสินค้าอะไรเหลืออยู่เลย หายไปไหนหมด...? หรือว่าโดนปล้น? ไม่เป็นไร...คือคำที่ผู้เขียนพูดปลอบใจตัวเอง พรุ่งนี้กระเป๋าก็มาแล้ว ว่าแต่คืนนี้จะไปนอนที่ไหนดี? ไม่ได้จองโรงแรมไว้ก่อนเพราะมาแบบกะทันหัน ทุกคนในทีมมองหน้ากันเล็กน้อย ทำยังไงต่อไป? ทันใดนั้นเหมือนสวรรค์มาโปรด มีคนใจดีแบ่งพื้นที่บ้านชั้นล่างให้นอน เนื่องด้วยรู้ว่าเป็นทีมงานของอาจารย์พรทิพย์ นั่นเอง อานิสงค์โดยแท้ และแล้วคืนแรกก็ผ่านไปแบบทุลักทุเล

วันอังคารที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ตื่นเช้ามา ผู้เขียนและเพื่อนเอาวัตถุดิบในถุงออกมาตรวจสอบ ส่วนใหญ่เป็นหนังสือเดินทาง ทรัพย์สิน ที่เจ้าหน้าที่เก็บได้จากสถานที่ใกล้กับศพผู้เสียชีวิต ระหว่างนั่งล้างคราบดินโคลนต่างๆ ออกอยู่นั้น มีคุณป้าแก่ๆ คนหนึ่งยื่นขนมตัวส้อมมาให้ 3 กล่อง บอกว่าให้เอาไว้กินกัน จะได้มีแรงทำงานต่อไป นี่คือ **“น้ำใจคนตะกั่วป่าโดยแท้”** ชาวซึ่งใจเป็นยิ่งนัก หลังจากตรวจสอบวัตถุดิบเสร็จแล้ว ผู้เขียนและเพื่อนๆ ได้เข้าไปช่วยอาจารย์พรทิพย์ฯ ที่วัดย่านยาว มีศพรอชันสูตรอยู่ร่วมร้อยกว่าศพ สภาพเริ่มเน่า บวม อืด และมีกลิ่นเหม็น ทุกคนต้องทำงานแข่งกับเวลาด้วยความที่สภาพอากาศร้อนชื้น และศพจมน้ำทะเลที่มีความเค็ม ทำให้ศพเน่าเร็วกว่าปกติ ยิ่งเน่ายิ่งพิสูจน์เอกลักษณ์ยาก

ด้วยที่อาจารย์พรทิพย์ฯ เล็งเห็นแล้วว่าลำพังแค่เจ้าหน้าที่ในสังกัด และอุปกรณ์ที่มีอยู่คงไม่เพียงพอต่อการตรวจชันสูตรศพปริมาณมากขนาดนี้เป็นแน่ จึงได้ขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็น อาหารแห้ง และเครื่องใช้อุปโภคบริโภคต่างๆ ซึ่งค่อนข้างขาดแคลนอย่างมากในพื้นที่ โดยอาศัยการออกข่าวผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ จากปากต่อปาก ไม่เชื่อก็ต้องเชื่อ ความเป็นบุคคลสาธารณะของอาจารย์พรทิพย์ฯ ทำให้ประชาชนจากทั่วทุกสารทิศหลั่งไหลเข้าร่วมช่วยเหลือทั้งภาครัฐ ทหาร และประชาชน หน่วยงานและมูลนิธิต่างๆ บริจาคสิ่งของเข้ามาให้อย่างล้นหลาม และต่อเนื่อง จนวัดย่านยาวแปรเปลี่ยนเป็นศูนย์พิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและติดตามคนหาย พื้นที่ทุกตารางนิ้วของวัดย่านยาวแออัดและเต็มไปด้วยศพนับร้อย และเจ้าหน้าที่นับพันคน

จากกำหนดการเดิมของภารกิจที่กำหนดไว้ว่า 2 วัน ถูกเลื่อนออกไปอย่างไม่มีกำหนด และแน่นอนผู้เขียนไม่ได้กลับบ้านเลย เนื่องด้วยปริมาณศพที่ทยอยส่งเข้ามาให้พิสูจน์ทราบจากร้อยเป็นสองร้อย เป็นพัน สองพัน จนกระทั่งห้าพันราย ผู้เขียนยังจำบรรยากาศวันสิ้นปีได้ไม่เคยลืม คืนวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ผู้เขียนกับเพื่อนๆ นั่งนับจำนวนศพผู้เสียชีวิตที่ทยอยขนส่งมาจากรถบรรทุกที่ละศพได้เป็นอย่างดี เป็นการนับจำนวนศพไปพร้อมๆ กับการนับถอยหลัง Count Down เพื่อเข้าสู่ปีใหม่ พ.ศ. 2548!!!

การทำงานเพื่อพิสูจน์เอกลักษณ์ศพดำเนินการไปอย่างไม่ค่อยเป็นระบบในระยะแรกๆ เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานใดเลยในประเทศไทยที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการกรณีเสียชีวิตหมู่ ปริมาณศพเยอะ คนก็เยอะ ระบบก็ไม่มี ปัญหาที่มีเข้ามาทุกวัน ก็แก้ๆ กันไปตามสภาพ จากปัญหาเล็กกลายเป็นปัญหาใหญ่ มากคนก็มากความทั้งคนไทยและต่างชาติ คนนั้นจะเอาแบบนั้น คนนี้จะเอาแบบนี้ เมื่อเหตุการณ์เริ่มบานปลาย อาจารย์พรทิพย์ฯ จึงเรียกประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไข การได้ประชุมเสนอความคิดเห็น ถกปัญหาในประเด็นต่างๆ ทำให้แต่ละฝ่ายพูดคุยกันด้วยเหตุผลมากขึ้น เริ่มมองไปในทิศทางเดียวกัน และช่วยกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง จังๆ ตามความสามารถและความถนัดที่ตนเองมีอยู่ระบบต่างๆ ถูกนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม เจ้าหน้าที่ทุกคนจากทุกหน่วยงานทุ่มเทและพยายามอย่างสุดความสามารถ เพื่อให้บริการประชาชนอย่าง เป็นธรรม และถูกต้องที่สุด

ผู้เขียนเลือกที่จะทำงานด้านการจัดการข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่มีอยู่ยังน่าสับสนและชวนให้งุนงงอยู่มาก อาจก่อให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยแก่ผู้ให้บริการได้ ข้อมูลที่ว่ามาคือ รายละเอียดต่างๆ ของศพ ทั้งก่อนและหลังเสียชีวิต ข้อมูลเอกสารแสดงตน ทรัพย์สินมีค่าต่างๆ ที่พบเจอในสถานที่เกิดเหตุ เหล่านี้ล้วนได้มาจากหยาดเหงื่อและแรงกายแรงใจของเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วน ทั้งแพทย์ ผู้ชันสูตรศพ ทันตแพทย์ เจ้าหน้าที่ตรวจวิเคราะห์หลักฐาน เจ้าหน้าที่รับแจ้งและติดตามคนหาย ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลดิบ ที่ยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบคัดกรอง เป็นข้อมูลที่ได้รับการจัดบันทึกและ/หรือถ่ายภาพ ปริมาณข้อมูลในแต่ละวันจึงมีมากมายมหาศาล และมาจากหลากหลายทิศทาง ทั้งนี้ผู้สนับสนุนหลักอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลดังกล่าว คือ ทีม IT จาก ปตท. ผู้ซึ่งใครๆ ก็รู้ว่าเป็นกูรูในเรื่องนี้ ในขณะนั้นผู้เขียนค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้ไม่น่ายาก เพราะใช้โปรแกรมพื้นฐานคอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดี แต่เหมือนโชคจะไม่เข้าข้าง เสมือนฟ้าผ่าลงกลางกบาล ผู้เขียนหารู้ไม่ว่าการจัดการข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์เพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นข้อมูลต้องใช้โปรแกรม ACCESS ไหนยังต้องมีการทำ DATA CLEANSING เพื่อรับประกันความถูกต้องและชัดเจนของข้อมูลอีก ซึ่งผู้เขียนไม่มีความรู้ด้านดังกล่าวเลยแม้แต่น้อย โชคดีที่ทางทีม IT ของ ปตท. ยินดีที่จะช่วยสอนให้ ผู้เขียนทุ่มเทเวลากับการจัดการข้อมูล นั่งเบียดเสียดกับเจ้าหน้าที่ทีม IT ปตท. ภายในตู้คอนเทนเนอร์เล็กๆ ที่จอดเป็นแถวอยู่หน้าวัดย่านยาว อยู่ประมาณเกือบ 2 สัปดาห์ จนแน่ใจแล้วว่าข้อมูลพร้อมสำหรับการนำเข้าสู่ ระบบฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น ซึ่งก็ทีม IT ของ ปตท. อีกนั่นแหละที่มาช่วยสร้างระบบให้ เมื่อข้อมูลศพผู้เสียชีวิต และข้อมูลสิ่งของ และเอกลักษณ์อื่นๆ ถูกนำเข้าสู่ฐานข้อมูล อัตราความสำเร็จในการตรวจติดตามศพคืนญาติก็สูงขึ้นเป็นลำดับ ความรวดเร็วเพิ่มมากขึ้น ผู้ใช้บริการพอใจมากขึ้น ความตึงเครียดก็ลดน้อยลง รอยยิ้มบนใบหน้าทั้งของเจ้าหน้าที่และญาติก็มีเพิ่มขึ้น บรรยากาศเริ่มเข้าสู่ภาวะผ่อนคลายไปในทางที่ดี

การจัดการข้อมูลดำเนินต่อไปเรื่อยๆ มีการอัปเดตข้อมูลรายวัน ตรวจสอบความถูกต้องแทบจะทุกชั่วโมง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผิดพลาด สโลแกน “เราจะพาเขากลับบ้าน” ที่อาจารย์พรทิพย์ฯ ตั้งให้ได้ผลนักแล ร่างของผู้เสียชีวิตถูกนำกลับคืนสู่ครอบครัวได้ศพแล้วศพเล่า จากหลักพันเหลือเพียงหลักร้อย เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วจนล่วงเลยเข้าสู่ต้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ภารกิจของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ก็สิ้นสุดลง พร้อมกับการส่งมอบต่องานให้กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อดำเนินการนำศพที่เหลืออยู่กลับคืนให้ญาติต่อไป

ตลอดระยะเวลาร่วม 40 วัน ที่วัดย่านยาว อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา ทำงานอยู่กินกับศพผู้เสียชีวิตตั้งแต่วันแรกที่ยังมีเนื้อหนัง จนกระทั่งกลายเป็นกระดูก และได้พาร่างเหล่านั้นกลับบ้าน รวมทั้งได้ทำงานกับผู้คนจากหลากหลายหน่วยงาน ได้ความรู้ใหม่ๆ มากมาย ได้เข้าใจถึงการทำงานภายใต้ความกดดัน เรียนรู้การปรับตัวเพื่อเข้าสังคม ฝึกความอดทน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และการทำงานเป็น TEAM WORK

ประสบการณ์ครั้งนี้สอนให้รู้ว่า

“ความสามัคคีคือพลังอันยิ่งใหญ่ ความร่วมแรงร่วมใจคือหนทางแห่งความสำเร็จ”

นางสาวอมรรัตน์ เล็กวิชัย

นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

“ม่อน ตอนนี่เกิดสึนามิ เราต้องไปตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลนะ”

วินาทีแรกที่ได้ยินประโยคนั้นจากแอนท์ ความคิดแรกที่แวบเข้ามาคือ “เอ๊ะ! นี่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์เราต้องไปทำงานไกลถึงญี่ปุ่นเลยหรือนี่” เพราะถ้าพูดถึงคำว่า “สึนามิ” เป็นใครก็ต้องนึกถึงแต่คลื่นยักษ์ที่เกิดที่ประเทศญี่ปุ่น ใครเลยจะคิดว่ามันจะเกิดในประเทศไทยของเรา โดยเฉพาะทางฝั่งทะเลอันดามันที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของบ้านเรา แต่มันก็เกิดขึ้นแล้ว หลังจากนั้นความโกลาหลเล็กๆ ก็บังเกิดขึ้นกับพวกเราที่อยู่แคว้นที่สถาบันฯ เพราะต้องจัดเตรียมของให้กับทีมชุดแรกที่จะเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุในปลายวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 เมื่อเพื่อนชุดแรกออกเดินทางไปแล้ว พวกเราที่อยู่สถาบันฯ ก็เฝ้าคอยฟังข่าวและเอาใจช่วยพวกเพื่อนๆ ชุดแรกให้เดินทางได้อย่างปลอดภัย โดยตัวข้าพเจ้าเองก็ได้โทรศัพท์รายงานความคืบหน้าพร้อมอธิบายภารกิจที่ทางสถาบันฯ จะต้องทำในครั้งนี้อย่างถี่ถ้วน โดยแม่ข้าพเจ้ายังได้ถามไถ่แล้วว่าแล้วไม่ต้องไปช่วยเค้าหรือจำได้ว่าตอบแม่ไปว่า “ไม่ต้องไปหรอก เค้ามีชุดปฏิบัติงานไปแล้ว แค่อัดเตรียมของให้ก็พอ” ใครจะรู้ได้หลังจากพูดประโยคนั้นกับแม่ไม่กี่ชั่วโมง ข้าพเจ้าพร้อมทีมเจ้าหน้าที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ชุดที่สองก็ได้ออกเดินทางไปสนามบินภูเก็ตในวันรุ่งขึ้น ด้วยเสื้อผ้าที่มีติดตัวมาเพียง แค่น้ำดื่มและขนม “สามชุด” ที่สามารถอยู่ปฏิบัติงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้ถึง “40 วัน”

ความโกลาหลวุ่นวายมิให้เห็นตั้งแต่ลงเครื่องบินที่สนามบินภูเก็ต ไม่สามารถติดต่อคนขับรถตู้ได้ โดยตรง ต้องใช้การโทรผ่านเข้ามาที่สถาบันฯ แทน กว่าจะเดินทางถึงวัดย่านยาวก็เลยต้องใช้เวลานานพอสมควร ตลอดทางที่ผ่านมาได้เห็นสภาพของร้านสะดวกซื้อหน้าวัดย่านยาวที่ยิ่งประหลาดใจ “ไอ้แม่เจ้าที่เกิดสงครามกลางเมืองกันหรือนี่” ของกินอื่นๆ หรือแม้กระทั่งน้ำซักขวดก็ไม่มีให้ซื้อ แต่ยังไงเราก็ยังต้องปฏิบัติงานกันต่อไปโดยชุดข้าพเจ้า (ประมาณ 4-5 คน) ไปเริ่มทำงานตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลกันที่วัดบางม่วงเป็นที่แรกโดยประสานงานกับทางพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยในท้องถิ่น โดยตั้งใจจะให้เสร็จให้เร็วที่สุด เพราะอยากให้ญาติผู้เสียชีวิตสามารถรับศพกลับไปให้ได้เร็วที่สุด จนกระทั่งตีสองก็เสร็จ ณ เวลานั้นทั่วทั้งวัดก็มีแต่ทีมงาน (ผู้หญิงล้วน) จากสถาบันฯ เท่านั้น กับศพนับหลายสิบ มันก็เป็นอะไรที่สุดๆ อย่างหนึ่งในชีวิตเหมือนกันนะ

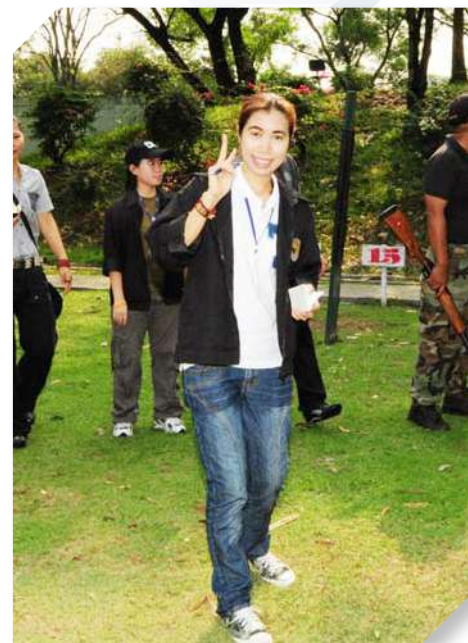
หลังจากนั้นก็ย้ายมาปฏิบัติงานกันที่วัดย่านยาว ซึ่งได้มีศพเข้ามาอีกจำนวนมากมายมหาศาลอย่างที่ไม่เคยได้นึกถึงมาก่อนว่าจะมากมายได้ขนาดนั้น จนบางครั้งก็แอบท้อว่าจะสามารถทำได้เสร็จมั๊ยเนี่ย แต่ในที่สุดมันก็สามารถผ่านไปได้ ด้วยทีมงานที่มีกำลังใจที่เข้มแข็ง ผู้นำทีมที่คอยให้กำลังใจอยู่เสมอ รวมถึงอาสาสมัครที่หลั่งไหลมาจากทั่วทุกภาคของประเทศ หรือแม้กระทั่งเหล่าอาสาสมัครจากหลายประเทศที่ได้ร่วมกันปฏิบัติงาน จนเราสามารถ “พาพวกเขาเหล่านั้นกลับบ้านได้” ในที่สุด

สุดท้ายนี้ขอให้เหล่าดวงวิญญาณของผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าวจงไปสู่สุคติด้วยเถิด

นางสาวรสสุคนธ์ กลิ่นหอม

นักนิเวศวิทยาาสตร์ชำนาญการ

“วันที่เกิดชีนามีดลล์มชายฝั่งทะเลอันดามันขึ้นในภาคใต้ของประเทศไทย ยังจำได้ว่าวันนั้นกำลังปฏิบัติหน้าที่เก็บหลักฐานทางนิเวศวิทยาาสตร์อยู่ในเหตุความไม่สงบในพื้นที่ทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานีพอทราบข่าว ก็ติดต่อกับทีมงานที่ส่วนกลางกันวันววย ตกใจมาก ปนกับความตื่นเต้นไม่รู้วเราจะช่วยคนผู้ประสบภัยพิบัติเหล่านั้นได้อย่างไรบวกกับได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ไปรวมตัวกับเจ้าหน้าที่ส่วนกลางยังพื้นที่ประสบภัย สีนามืออย่างเร็วที่สุด จึงรีบเดินทางออกจากพื้นที่ทุ่งยางแดงกลับมายังฐานที่มั่นของเราที่ รพ.ค่ายอิงคยุทธ บริหาร เมื่อมาถึงก็ราวบ่ายแก่ๆ ของวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 รับเก็บข้าวของ เสื้อผ้าและของใช้ที่จำเป็นในการทำงานอย่างเร่งรีบ หน่วยทหารส่งรถตู้ 1 คันพร้อมพลขับพาไปส่งทีมงานของสถาบันออกเดินทางทันที โดยมีจุดหมายอยู่ที่วัดแห่งหนึ่งในตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ระหว่างทางที่อยู่บนรถตู้ที่อัดแน่นไปด้วยสิ่งของและทีมงานเต็มคัน ใจก็จืดจ่ออยู่ที่จุดหมายที่ไม่รู้วจะเจอกับอะไรบ้าง จากปัตตานีไปพังงาระยะทางเกือบ 600 กิโลเมตร รถวิ่งไปจนมืดดูเวลาประมาณตีหนึ่งของอีกวัน ระหว่างทางที่รถตู้ขับผ่านไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่ถูกคลื่นชีนามีดลล์มชนั้น รู้สึกเหมือนอยู่ในหนังภัยพิบัติที่ต่างเคยดูกัน คือสองข้างทางมืดสนิทไม่มีไฟฟ้าติดสักดวง มีเพียงแสงไฟหน้ารถตู้ที่คอยนำทาง ถนนก็มองไม่เห็นทางเพราะเต็มไปด้วยดินทราย เศษกระเบื้อง ซากต้นไม้ล้มเสาไฟฟ้าหักโค่น และซากปรักหักพังของอาคารบ้านเรือน ยิ่งไปกว่านั้น ได้เลื้อบมองไปเห็นรถเก๋ง รถตู้ ล้มตะแคงอยู่ เห็นเรือใหญ่เกยอยู่บนฝั่งห่างจากทะเลเป็นกิโล ตลอดทาง ได้แต่คิดในใจวภัยธรรมชาตินี้มันช่างโหดร้ายจริงว สามารถสร้างความเสียหายได้ถึงเพียงนี้ ภายในรถหรือซากปรักหักพังตลอดข้างทางนั้นคงจะมีใครเสียชีวิตติดอยู่บ้าง จะมีใครรู้ไหมวเค้าอยู่ที่นี่คงต้องค้นหากันด้วยความยากลำบากที่เดียวระหว่างที่รถแล่นไปก็ภาวนาอย่าให้ยางรถแตกหรือเครื่องยนต์เสียกะทันหันเลย เพราะคงไม่มีใครมาให้ความช่วยเหลือกันได้ ในยามนี้ และเราก้จะไปไม่ถึงจุดหมาย ทหารซึ่งเป็นพลขับก็พยายามขับรถอย่างสุดความสามารถหยุดหลุมซ้ายขวา ไม่ให้กระแทกล้ออย่าง กว่าจะไปถึงที่นัดหมายก็พบว่าอาจารย์พรทิพย์และทีมงานที่มาจากส่วนกลางได้เริ่มทำงานกันแล้ว คือวัดแห่งหนึ่ง วินาทีแรกที่ลงจากรถเห็นศพจำนวนมากนอนเรียงรายอยู่ที่พื้นของศาลาวัด และทีมงานก็กำลังทำงานพิสูจน์บุคคลถ่ายภาพเก็บหลักฐานจดบันทึกรูปพรรณสัณฐานศพ กันอย่างชะมัดเข้มข้นแม้เวลาจะล่วงเข้าวันใหม่ไปแล้วก็ตาม แล้วทีมงานที่มาสมทบจากปัตตานีก็เข้าวนิกกำลังลุยทำงานกันจนจำไม่ได้วคั่นนั้นได้นอนรีเปลาริวานอนที่ไหนก็ไม่วรู้.....วันต่อมาเราก้ลุยกันต่อ จนเวลาผ่านไปเกือบสองเดือนที่เรายู่กันที่นั่นเพื่อที่จะพาผู้ประสบภัยเค้ากลับบ้านอย่างถูกฝาถูกตัวและรวดเร็วที่สุด”

โคลนถล่มจังหวัดอุดรดิตถ์ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ปฏิบัติงานกรณีโคลนถล่ม จังหวัดอุดรดิตถ์ 25-27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549

เนื่องจากฝนตกหนักตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 ที่บ้านผามอบ หมู่ 7 และบ้านมหาราช หมู่ 11 ต.แม่พูล อ.ลับแล จ.อุดรดิตถ์ ทำให้ดินจากภูเขาที่ล้อมรอบหมู่บ้าน ถล่มลงมาทับบ้านเรือน 2 หมู่บ้านกว่า 90 หลัง และในพื้นที่ต่างๆ มีน้ำท่วมสูงและมีรายงานว่าในเขต เทศบาลตำบลหัวดง อ.ลับแล มีผู้สูญหายประมาณ 200 คนและมีเหตุโคลนถล่มที่บ้านผาโมก และบ้านห้วยใต้ ต.แม่พูล อ.ลับแล พบแล้ว 8 ศพ แต่ไม่สามารถนำออกมาได้ เนื่องจากดินโคลน หนามาก ส่วนที่บ้านน้ำเต้ น้ำรี ต.น้ำหมัน อ.ท่าปลา เกิดโคลนถล่มทับหมู่บ้าน มีผู้เสียชีวิต 10 ศพ ทางสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้นำทีมลงพื้นที่ปฏิบัติงาน รับแจ้งบุคคลสูญหาย ชันสูตรศพ และ ตรวจพิสูจน์บุคคล ณ วัดหมอนไม้ ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นเวลา 3 วัน

เพลิงไหม้ Zantika พับ มกราคม พ.ศ. 2552

คดีเพลิงไหม้ซานติกาผ้า

เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2552 เกิดเพลิงไหม้ ร้าน Zantika235/11 ซอยสุขุมวิท 63 (เอกมัย) แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ และมีผู้เสียชีวิตจำนวนหลายราย

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้เดินทางไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ตรวจสอบระบบตรวจจับความร้อนและควัน ระบบแจ้งเหตุเพลิงไหม้ ป้ายทางหนีไฟ แผนผังทางหนีไฟ ระบบดับเพลิงอัตโนมัติทางเข้า-ออกอาคาร จัดเก็บวัตถุพยานจากสถานที่เกิดเหตุ เช่น วัสดุที่ใช้ตกแต่งภายในสถานบริการ และตรวจพบพยานหลักฐานสำคัญคือ กล้องวิดีโอซึ่งภายในพบภาพที่ถูกบันทึกได้ขณะเกิดเพลิงไหม้ พบขัดแย้งกับสำนวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ระบุว่ามิพยานเห็นนายสราวุธ อะริยะ นักร้องนำวงเบิร์น เป็นผู้ก้มลงจุดพลุจนเป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้ จึงเป็นที่มาของเสียงวิจารณ์ว่าตำรวจจับ “แพะ”

ในคดีนี้พนักงานสอบสวนมีความเห็นพ้องนายวิสุข เสร็จสวัสดิ์ หรือเสี่ยขาว ผู้บริหาร ซานติกา้าดับ, บริษัท โทกัสไลท์ซาวนซิสเต็ม จำกัด ซึ่งรับจ้างติดตั้งการทำเอฟเฟค ซานติกา้าดับ, นายธวัชชัย ศรีทุมมา ผอ.ฝ่ายปฏิบัติการ, นายพงษ์เทพ จินดา ผจก.ฝ่ายบันเทิง, นายวุฒิพงศ์ ไวลย์ลิกรี ผจก.ฝ่ายการตลาด, นายสรารุธ อะริยะะ นักร้องวงเบิร์น ผู้จุดพลุไฟ, และนายบุญชู เหล่าสีนาท กรรมการผู้มีอำนาจบริษัท โทกัสไลท์ซาวนซิสเต็ม จำกัด ต่อมา วันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2554 ศาลอาญากรุงเทพใต้ อ่านคำพิพากษาโดยศาลอาญากรุงเทพใต้วิเคราะห์แล้วเห็นว่า นายวิสุข เสร็จสวัสดิ์ (เสี่ยขาว) ผู้บริหารซานติกา้าดับ จำเลยที่ 1, บริษัท โทกัสไลท์ซาวนซิสเต็ม จำกัด จำเลยที่ 6 ซึ่งรับจ้างติดตั้งการทำเอฟเฟค ซานติกา้าดับ และนายบุญชู เหล่าสีนาท กรรมการผู้มีอำนาจ บริษัท โทกัสไลท์ฯ จำเลยที่ 7 ได้ทำผิดตามฟ้องในข้อหาฐานกระทำการโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กาย บาดเจ็บสาหัส และเสียชีวิต, กระทำการโดยประมาทเป็นเหตุให้ทรัพย์สินผู้อื่นเสียหาย สั่งจำคุกนายวิสุข เสร็จสวัสดิ์ หรือเสี่ยขาว และนายบุญชู เหล่าสีนาท จำนวน 3 ปี และสั่งปรับบริษัท โทกัสไลท์ซาวนซิสเต็ม จำกัด ซึ่งรับจ้างติดตั้งการทำเอฟเฟค ซานติกา้าดับ จำนวน 2 หมื่นบาท โดยไม่รอลงอาญา และให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชดเชยค่าเสียหาย ส่วนจำเลยอื่นให้ยกฟ้อง

ย้ายสถานที่ทำการมา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550

ปี พ.ศ. 2553 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ทำการย้ายที่ทำการมายังศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดีชั้น 8 และ 9 ด้านทิศตะวันออก ซึ่งเป็นที่ทำการของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ จนถึงปัจจุบัน

นันทรรศนะ

นายกำชัย ศรีธรรม นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

ศูนย์ราชการฯ ให้ความรู้สึกที่เป็นสัดส่วน มั่นคง น่าเชื่อถือ แต่การจราจรจะติดขัดมากในช่วงเวลาเร่งด่วน อาหารที่ศูนย์ราชการมีราคาแพงมาก ทั้งที่เป็นส่วนงานราชการ ควรต้องมีการปรับปรุงให้มีสวัสดิการน้ำดื่มฟรีจะดีมาก สิ่งที่ต้องมีในอนาคตคือการสร้างรถไฟฟ้าใต้ดิน และให้มีรถประจำทางเข้าออกและรับส่งผู้โดยสารให้มากกว่านี้

นางสาวจิตนิกา ลำอาจศรี นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

บรรยากาศโดยทั่วไปของที่ทำงานเป็นแบบห้องเรียนตามเดิม แต่เนื่องด้วยได้พื้นที่ของกลุ่มสายนิ้วมือ ก็ทำให้มีพื้นที่ของห้องปฏิบัติการและห้องเก็บครุภัณฑ์ รวมถึงห้องตรวจพิสูจน์ Digital Forensic ห้องสถานการณ์จำลองส่วนแอร์ก็สามารถเปิด-ปิดได้เองตลอดเวลา การอยู่เวรและออกเคสนั้นสะดวกมาก แต่การเดินทางไปเคสจะไปเจอรถติดช่วงศูนย์ราชการ-เซ็นทรัลแจ้งวัฒนะ ซึ่งทำให้เสียเวลามาก ข้อดีคือธนาคารเยอะ มีหน่วยงานราชการมาอยู่รวมกันทำให้สะดวกเรื่องการติดต่องานราชการ

นางสาวนุชชนา สวัสดิ์ นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

ความกว้างใหญ่ ความโอ้โถง และจำนวนข้าราชการจากหลายหน่วยงานที่ประจำอยู่ในศูนย์ราชการนั้น ทำให้เกิดความแปลกใหม่อีกครั้งสำหรับการทำงาน จากคำร่ำลือถึงการจราจรที่แสนจะติดขัดก็ทำให้เกิดความกลัวกับการเดินทางเข้าออกสถานที่ทำงานบ้าง แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคกับการทำงานมากนัก จากการที่เรากลับมาอยู่ร่วมกัน ใกล้ชิดกันภายในหน่วยงานอีกครั้ง ก็ทำให้บรรยากาศแบบเดิมเช่นที่ตึกซอฟต์แวร์ปาร์คกลับมา

นางสาวสมรัthy เจริญสุข นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

บรรยากาศทั่วไปดีในแง่ของความเป็นสัดส่วนและไม่ปะปนกับหน่วยงานอื่น สถานที่ค่อนข้างกว้างขวางมากขึ้น การติดต่อประสานงานของบุคลากรภายในสถาบันถือว่าสะดวกมากขึ้น มีห้องประชุมหลายห้องทำให้สะดวกในการพบปะสื่อสารกันของบุคลากรภายในองค์กร ห้องพักรับรองกว้างขวางเป็นสัดส่วนดี ภายในตึกมีสิ่งอำนวยความสะดวกหลายอย่าง เช่น ธนาคาร โรงพยาบาล ร้านสะดวกซื้อ และร้านอาหารหลากหลายแต่ราคาค่อนข้างแพง

นายภาณุวัฒน์ นิธิศกุล นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

“ทุกอย่างดีหมดยกเว้นรถติด เข้าติด เย็นติดมาก กว่าจะออกจากศูนย์ได้ต้องติดอยู่ข้างในเป็นชั่วโมงเลยครับ พอรอ 6 โมงเย็นออกยังออกไปติดที่ถนนแจ้งวัฒนะอีก Oh my GOD... อนาคตอยากให้มียระบบรักษาความปลอดภัยให้ดีกว่านี้ครับเพราะตอนนี้ใครๆ ก็เข้าออกได้ง่าย”

นายสรศาสตร์ ปัญญาวุฒิประสิทธิ์ นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

ศูนย์ราชการฯ เป็นอาคารสำนักงานขนาดใหญ่ ทันสมัย รายล้อมไปด้วยหน่วยงานราชการหลายแห่ง ครคร่ำไปด้วยเพื่อนข้าราชการหลายหน่วยงาน ทำให้รู้สึกเกิดพลังในการทำงานเพิ่มขึ้น สถานที่แห่งใหม่ เพื่อนสมาชิกใหม่ ภารกิจงานใหม่ สร้างความรู้สึกให้บรรยากาศใหม่ๆ ในการทำงานได้เป็นอย่างดี

การตั้งศูนย์ติดตามคนหาย และระบบพิสูจน์ศพนิรนาม พ.ศ. 2553

ตามนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นให้เกิดระบบการติดตามบุคคลสูญหาย และระบบการพิสูจน์ศพนิรนาม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมไทย คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2553 ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ติดตามคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนามได้กำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ติดตามคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนามขึ้นในกระทรวงยุติธรรม ภายใต้สำนักพิสูจน์บุคคลสูญหาย สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ศูนย์ติดตามคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนาม เป็นศูนย์กลาง ในการรับแจ้ง และติดตามคนหาย การรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลบุคคลสูญหายและฐานข้อมูลศพนิรนามทั่วประเทศ อีกทั้งการตรวจสอบข้อมูลคนหายและการพิสูจน์ศพนิรนาม

ทั้งนี้เพื่อให้ศูนย์ติดตามคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนามมีระบบการติดตามคนหาย และระบบการตรวจพิสูจน์ศพนิรนาม ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและสร้างการยอมรับจากนานาชาติในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล และการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายหรือผู้ได้รับผลกระทบจากอาชญากรรม ซึ่งจะมีกระบวนการดำเนินงานทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือ 1. การรับแจ้งบุคคลสูญหายและศพนิรนามทั่วประเทศ 2. กระบวนการตรวจพิสูจน์ศพนิรนาม เพื่อพิสูจน์บุคคล รวมทั้งการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลบุคคลสูญหายและศพนิรนามทั่วประเทศ 3. การประสานงานเพื่อการติดตามบุคคลสูญหายและศพนิรนาม

การดำเนินการเพื่อรองรับการจัดตั้งศูนย์ติดตามคนหาย และระบบพิสูจน์ศพนิรนาม

1. การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร โดยการส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรม

1.1 ด้านการตรวจวิเคราะห์กระดูก ในหน่วยงานที่ได้รับรองมาตรฐานสากลคือ Central Identification Laboratory (CIL) มลรัฐฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา รวมทั้งการจัดทำระบบมาตรฐานห้องปฏิบัติงานตรวจวิเคราะห์โครงกระดูก ตามมาตรฐาน ISO21EC 17025:2005 โดยศึกษาจากหน่วยงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว คือ The Joint POW/MIA Accounting Command (JPAC) ภายใต้หน่วยงาน Central Identification Laboratory (CIL) ซึ่งมีห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์กระดูกที่ใหญ่ที่สุดในโลก

1.2 การจำลองใบหน้าบุคคลจากกะโหลกศีรษะ (Facial Reconstruction) ซึ่งเป็นเทคนิคการจำลองใบหน้าบุคคลจากกะโหลกศีรษะ โดยการวาดภาพจำลองใบหน้าบุคคลจากกะโหลกศีรษะแบบ 2 มิติ และการปั้นการจำลองใบหน้าบุคคลจากกะโหลกศีรษะ แบบ 3 มิติในกรณีศพที่พบเป็นโครงกระดูก ที่ไม่อาจจดจำ รูปร่างหน้าเดิมได้ การจำลองใบหน้าบุคคลจากกะโหลกศีรษะจะช่วยเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ภาพและข้อมูลภายหลังการจำลองใบหน้าบุคคลแล้ว ณ Oklahoma center for continuing education (OCCE) Norman, Oklahoma ประเทศ สหรัฐอเมริกา

2. การเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ

2.1 ในด้านเครื่องมือการตรวจพิสูจน์ มีการจัดทำระบบทะเบียน และการบำรุงรักษาเครื่องมือวิทยาศาสตร์ตามระยะเวลาที่กำหนด

2.2 การตรวจเฝ้าระวังการปนเปื้อนจากอนุภาคจุลินทรีย์ภายในห้องปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบ

2.3 การปนเปื้อนอนุภาคจุลินทรีย์ที่มาจากโครงกระดูก และวัตถุพยาน ลดความเสี่ยงในการแพร่เชื้อสู่สภาพแวดล้อมเช่น เชื้อราในอากาศ

3. การประชุมเพื่อวางแนวทางการจัดตั้งเครือข่าย ด้านนิติมนุษยวิทยาในประเทศไทย

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ นิติมนุษยวิทยา นิติเวชศาสตร์ กายวิภาศาสตร์ โบราณคดี และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกันหารือเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วัตถุประสงค์ที่เน้นความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานภาคสนามและการวิเคราะห์กระดูกในห้องปฏิบัติการระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ทั้งนี้ศาสตราจารย์ผาสุภมพร ขานูเคราะห์ หัวหน้าภาควิชากายวิภาคศาสตร์ และอาจารย์อภิชาติสินธุ์ อาจารย์ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ ตัวแทนจากคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พันตำรวจโทสุชาติ สืบพงษ์ศิริ อาจารย์ (สบ 2) คณะนิติวิทยาศาสตร์ ตัวแทนจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจและ ร.ศ.สุพลนาถะพินธุ ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี มีมติเป็นเอกฉันท์เห็นควรมีการจัดตั้งเครือข่ายทางด้านนิติมนุษยวิทยา โดยใช้ชื่อว่า “Forensic Anthropology”

4. การศึกษาและพัฒนากการประเมินค่าเฉลี่ยความหนาของเนื้อเยื่อบริเวณใบหน้าเพื่อการสร้างภาพจำลองใบหน้าและพิสูจน์บุคคลของประชากรไทย

การระบุรูปพรรณสัณฐานของศพนิรนามจากกะโหลกศีรษะ โดยวิธี Facial Reconstruction ซึ่งใช้การปั้น (3D Facial Reconstruction) หรือการวาดใบหน้า (2D Facial Reconstruction) จากกะโหลกศีรษะ ในปัจจุบันข้อมูลความหนาของเนื้อเยื่อบริเวณใบหน้า ใช้ข้อมูลจากต่างประเทศ เนื่องจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหนาของเนื้อเยื่อบริเวณใบหน้าที่เป็นเฉพาะของคนไทยยังไม่มีการศึกษา และวิเคราะห์อย่างจริงจัง มีเพียงข้อมูลที่เป็นของชาวเอเชียโดยรวมเท่านั้น ดังนั้นโครงการนี้ เพื่อรวบรวมข้อมูลความหนาของเนื้อเยื่อบริเวณใบหน้าที่เป็นข้อมูลของประชากรไทย ซึ่งจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการพิสูจน์บุคคลโดยใช้ข้อมูลของคนไทย

5. การเผยแพร่ข้อมูลบุคคลสูญหายและศพนิรนามผ่านเว็บไซต์และการจัดทำ ระบบสืบค้นเพื่อเปรียบเทียบ (Matching) ระหว่างข้อมูลบุคคลสูญหายและข้อมูลศพนิรนามอัตโนมัติ

การจัดทำเว็บไซต์ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลและภาพบุคคลสูญหาย ข้อมูลและภาพศพนิรนาม ที่ถูกคัดเลือก เพื่อเป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลบุคคลสูญหายและศพนิรนามให้แก่ประชาชนสามารถใช้ติดตามหาบุคคลอันเป็นที่รักได้และการจัดทำระบบฐานข้อมูลบุคคลสูญหาย ฐานข้อมูลศพนิรนาม ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น การจัดทำระบบสืบค้นเพื่อเปรียบเทียบ (Matching) ระหว่างข้อมูลบุคคลสูญหาย และข้อมูลศพนิรนามอัตโนมัติเพื่อพิสูจน์ศพนิรนาม

เฮลิคอปเตอร์ตก แก่งกระจาน 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2554

เป็นอุบัติเหตุครั้งสำคัญของประเทศไทย ที่เฮลิคอปเตอร์ตก 3 ลำต่อเนื่องกันในช่วงแก่งกระจานจังหวัดเพชรบุรีวันที่ **16 กรกฎาคม พ.ศ. 2554** ได้มีรายงานถึงอุบัติเหตุ ที่เฮลิคอปเตอร์แบบ **ฮิวอี้** ปฏิบัติหน้าที่จับกุมผู้บุกรุกป่าไม้ เนื่องด้วยสภาพอากาศปิด ได้ส่งผลให้เฮลิคอปเตอร์ดังกล่าวตกลงไปในบริเวณตะเข็บชายแดน ในวันที่ **17 กรกฎาคม** มีรายงานการพบศพผู้เสียชีวิต 5 นาย ซึ่งต่อมา ในวันที่ **18 กรกฎาคม** ทางกองทัพไทยได้ส่งทีมช่วยเหลือไปรับศพโดยใช้เฮลิคอปเตอร์แบบ **แบล็กฮอว์ก** เป็นพาหนะ และเนื่องด้วยสภาพอากาศปิด จึงเลื่อนภารกิจดังกล่าวออกไปหนึ่งวัน จนมาถึงในวันที่ **19 กรกฎาคม** ได้มีการสังหาร 8 นายและนักข่าว 1 นายเดินทางไปรับศพ ผลปรากฏว่าเฮลิคอปเตอร์ **แบล็กฮอว์ก** ได้ตกลงไปในป่า การกระแทกกับพื้นส่งผลให้เฮลิคอปเตอร์แตกกระจาย และผู้เดินทางโดยเฮลิคอปเตอร์ดังกล่าวเสียชีวิตทั้ง 9 รายในเบื้องต้นได้มีการลำเลียงศพมาบางส่วน และในวันที่ **24 กรกฎาคม** ทางหน่วยได้ส่งทีมไปรับศพผู้สูญเสียชีวิตรายที่เหลือ โดยได้ส่งเฮลิคอปเตอร์ใช้งานทั่วไปแบบ 212 (ฮ.ท.212) (เบลล์ 212) จำนวน 3 ลำ ปรากฏว่าลำสุดท้ายได้ตกลงไปในป่า และเพลิงลุกไหม้มีรายงานผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุดังกล่าวสามราย

ต่อมาได้มีการลำเลียงร่างทหารแบล็กฮอว์กตก ทั้ง 7 นายมายังกองพลทหารราบที่ 9 ค่ายสุรสีห์ จ.กาญจนบุรี โดยมีทหารกองเกียรติยศ รอรับอย่างสมเกียรติ ในวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้เดินทางไปยังค่ายสุรสีห์ วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 เพื่อตรวจพิสูจน์บุคคลให้กับทหารทั้ง 7 นาย โดยมีแพทย์ และนักนิติวิทยาศาสตร์ เมื่อเดินทางไปถึง ได้มีญาติพี่น้องของนายทหารทั้ง 7 นายมารับศพเนื่องจากศพทั้งหมดอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถบ่งบอก หน้าตาได้แล้วทางทีมงานจึงได้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคลเพื่อให้ญาติได้รับศพที่ถูกต้องกลับไป โดยได้ ทำการซักประวัติและเอกลักษณ์บุคคลของผู้เสียชีวิต หลังจากนั้นก็ได้ทำการเก็บสารพันธุกรรมญาติ ผู้เสียชีวิต เพื่อตรวจเปรียบเทียบกับผู้เสียชีวิตทางทีมแพทย์ก็ได้ทำการชันสูตรศพของทหารทั้ง 7 นาย เนื่องจากผู้เสียชีวิตใส่ชุดทหารและมีการปักชื่อ มีเครื่องประดับและสิ่งของที่ติดตัว จึงทำให้ การตรวจพิสูจน์ง่ายขึ้นมาอีกระดับหนึ่งเมื่อขั้นตอนการตรวจพิสูจน์เสร็จสิ้นลงจึงได้ทำการส่งศพคืน ให้กับญาติของนายทหารที่เสียชีวิตได้ทั้งหมด

“มหาอุทกภัย” ตุลาคม ปี พ.ศ. 2554 ... ห้วงเวลาที่น่าจดจำ

ดร.สุริดา สุวรรณรังษี

นักนิเวศวิทยาาสตร์ชำนาญการพิเศษ

สำนักตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

หากย้อนเหตุการณ์สำคัญประจำปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา คงจะลืมไม่ลงกับเหตุการณ์ “มหาอุทกภัย” หรือน้ำท่วมใหญ่ที่หลายคนอาจมีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งอาจจะเป็นผู้ประสบภัยโดยตรง หรือไม่ก็ประสบภัยทางอ้อมก็ตาม จากสถานการณ์ข่าวที่มีมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ช่วงต้นของเดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 มีสถานการณ์อุทกภัยอย่างหนัก เนื่องจากพายุฝนหลายลูกที่เริ่มบุกพื้นที่ภาคเหนือตั้งแต่เดือนกรกฎาคม จนเกิดปริมาณน้ำเหนือก้อนมหาศาล เข้าท่วมในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบนแล้วยังส่งผลกระทบทำให้น้ำในเขื่อนภูมิพลจังหวัดตากและเขื่อนสิริกิติ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ มีปริมาณมหาศาลเกินขีดความสามารถในการรองรับน้ำของเขื่อนไว้ได้ จึงต้องปล่อยออกมาทำให้มวลน้ำกว่า 1 หมื่นล้านลูกบาศก์เมตร ไหลเข้าท่วมพื้นที่ เกือบ 100 เพอร์เซ็นต์ และท่วมลูกหลานอีกหลายจังหวัดใกล้เคียงจนเคลื่อนเข้าสู่พื้นที่ปริมณฑล พระนครศรีอยุธยา นนทบุรี นครปฐม กระทั่งถึงปรางการด่านสุดท้ายที่อันน้ำไว้ที่จังหวัดปทุมธานี ก่อนทะลักเข้าท่วมเมืองกรุงไปโดยปริยาย หมู่บ้าน ชุมชน สถานที่ราชการ สถานที่สำคัญต่างๆ ได้รับการมาเยือนของ “น้องน้ำ” อย่างทั่วถึง จนเรียกได้ว่าเหตุดังกล่าว เป็นปฐมบทของมหาอุทกภัยครั้งประวัติศาสตร์ของประเทศไทยก็ว่าได้

นับตั้งแต่มีการประกาศภาวะฉุกเฉินและภาวะภัยพิบัติ จากพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ไหลลงมา ลพบุรี ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา จนถึงปทุมธานี นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร มีภาพข่าวการ ประท้วง การปะทะของประชาชนในเรื่องการรื้อคันกันน้ำเป็นเหตุการณ์รายวัน ความวุ่นวาย โกลาหล มีทั่วไป ทำให้ทุกวันเราต้องคอยติดตามสถานการณ์น้ำ ว่าได้เคลื่อนมาถึงไหนแล้ว ระดับน้ำเป็น อย่างไรแล้ว ซึ่งเป็นภาวะที่เครียดพอสมควร มีหลากหลายคำถามที่แปรเปลี่ยนเป็นคำทักทายใน ห้วงเวลานั้น เช่น ที่บ้านน้ำท่วมมีปลา....?, บ้านฉันน้ำจะท่วมมั๊ยน้ำ....., ศูนย์ราชการน้ำจะมาถึง ริป่าวนะ..., น้ำท่วมแล้วจะไปทำงานยังไงนะ... และอื่นๆ อีกมากมาย...ซึ่งจากประสบการณ์ตรง พบว่า ช่วงที่รอลุ้นว่าน้ำจะท่วมหรือไม่นั้น เครียดกว่าตอนที่น้ำท่วมบ้านแล้วซะอีก เพราะอย่างน้อยก็จะได้ว่า รู้ ว่าต้องทำอะไรต่อดี จะเริ่มต้นแก้ไขที่ตรงไหนดี....ภาพข่าวในช่วงนั้นจึงเป็นการรายงานสถานการณ์ น้ำท่วมในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนความช่วยเหลือที่ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่ร่วมมือร่วมใจ ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย และที่เห็นชินตาคือภาพของทหารจากกองทัพ ที่ออกมาช่วยผู้ประสบภัย อย่างน่าชื่นชม

สำหรับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ นำทีมโดยผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ แพทย์หญิง คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ มีการดำเนินการบริหารจัดการในสภาวะฉุกเฉินนี้เช่นกัน ซึ่งโดย หลักแล้ว เป็นการกำกับดูแลในการบริหารองค์กรให้ดำเนินต่อไปได้โดยไม่ติดขัด ซึ่งทำให้เห็นข้อดีของ การมีตึก ที่แยกกันอยู่ก็ตอนน้ำท่วมนี้เหมือนกัน เนื่องจากสถานที่ทำงานที่ศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ ถูกล้อมรอบด้วยน้ำเช่นเดียวกัน ทำให้ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ เดินทางมาทำงาน ไม่สะดวก สถาบันฯ จึงมีทางเลือกให้เจ้าหน้าที่ที่สามารถเดินทางไปทำงานที่อาคารสุขประพฤติ ถนนประชาชื่น ซึ่งเป็นพื้นที่ปลอดภัยจากน้ำท่วมครั้งนี้ เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในการทำงานดี เหมือนกัน

ห้องชันสูตรของสถาบันฯ อยู่ในพื้นที่ของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ซึ่งตั้งอยู่ ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง ที่เปิดศูนย์พักพิงผู้ประสบอุทกภัยมาตั้งแต่วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2554 ถูกผลกระทบจากน้ำท่วมเช่นเดียวกัน ทั้งที่มีการทำคันดินกันน้ำรอบบริเวณมหาวิทยาลัย แต่คันกันน้ำได้พังลงมาส่งผลให้น้ำทะลักจนท่วมเต็มพื้นที่ จนกระทั่งต้องประกาศปิดศูนย์พักพิงและ ย้ายผู้ประสบภัยไปยังศูนย์พักพิงอื่น ดังนั้น งานด้านการผ่าชันสูตรศพของสถาบันฯ ได้รับผลกระทบ ตามมาเช่นกัน ในที่สุดสถาบันฯ ประกาศปิดทำการด้านการชันสูตรศพ และมีการเคลื่อนย้ายศพ ที่เหลืออยู่ไปฝากฝังไว้ที่สว่างธรรมสถาน จังหวัดนครนายกอย่างเร่งด่วน ส่วนงานการตรวจสอบ สถานที่เกิดเหตุและการชันสูตรศพ ณ ที่เกิดเหตุในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถาบันฯ นั้น ในช่วงแรก ของสถานการณ์นั้น การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักตรวจสอบที่เกิดเหตุยังคงปฏิบัติตามภารกิจตามปกติ แต่เมื่อเวลาผ่านไประดับน้ำเข้าครอบคลุมหลายพื้นที่ และมีระดับน้ำที่ท่วมสูงขึ้น จนส่งผลกระทบต่อการเดินทางไปร่วมชันสูตรศพของทีมต้องหยุดลงเช่นกัน

การปฏิบัติงานของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ในช่วงสถานการณ์น้ำท่วม นับว่าเป็นอีกช่วงหนึ่งที่น่าจดจำมาก เราจะเห็นแฟชันชุดทำงานของเจ้าหน้าที่ในศูนย์ราชการเป็นไปตามสถานการณ์คือเป็นกางเกงขาสั้น รองเท้าแตะ หรือชุดที่ทะมัดทะแมง เตรียมพร้อมกับการที่จะปีนรถทหารคันสูง แทนชุดทำงานแสนสุภาพ รถรับ - ส่งภายในศูนย์เป็นรถลอยกสูงรุ่น ยูนิมอคของกองทัพบกทหารรถของไปรษณีย์ รถของ CAT, TOT เป็นต้น ถนนแจ้งวัฒนะตั้งแต่บริเวณแยกหลักสี่จนถึงถนนเลียบคลองประปา มีปริมาณน้ำท่วมสูง ใครจะคิดว่าบนถนนแจ้งวัฒนะที่ปกติ เราชินตากับสภาพรถติด จะกลายเป็นลำคลองขนาดใหญ่ และป้ายจอดรถเมล์กลายเป็นป้ายจอดเรือไปได้ เช่น ป้ายจอดเรือมกฏวัฒนะ ป้ายจอดเรือบิกซี ป้ายจอดเรือศูนย์ราชการ เป็นต้น การเดินทางมาทำงานของข้าราชการที่ทำงานในศูนย์ราชการนั้น ตามสภาพจนกลายเป็นภาพที่ค่อนข้างชินตาในห้วงเวลาดังกล่าว ที่เห็นข้าราชการ ประชาชน เกะ ปิน ปาย ห้อย โหน กับพาหนะที่สมบุกสมบัน ทุลักทุเล ความสนุกสนาน เฮฮาตามสภาพ...

นอกจากนี้ สถาบันฯ มีการมอบหมายให้จัดสรรเจ้าหน้าที่ เพื่อเข้าร่วมปฏิบัติงานฝ่ายสนับสนุนและประสานงานของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ไปประจำสำนักงานอำนวยการ และสนับสนุนการปฏิบัติงานศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (ศปภ.) ทุกวันตลอดห้วงเวลาที่ประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติ ซึ่ง ศปภ. นั้นมีผู้นำทัพ คือ พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้อำนวยการ ศปภ. นั้นเอง ภาครัฐมีคำสั่งให้มีบางสถานที่ของหน่วยงาน จัดที่พักชั่วคราวเพื่อเป็นที่พักพิงผู้ประสบภัย เช่น ที่บริเวณสนามกีฬา มหาวิทยาลัย โรงเรียน และอาคารรัฐบาลต่างๆ รวมถึงศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ แจ้งวัฒนะก็เป็นหนึ่งในศูนย์พักพิงสำหรับประชาชน ดังนั้นสถานที่ทำงานของเราจึงถือว่าเป็นศูนย์พักพิงของสมาชิกสถาบันนิติวิทยาศาสตร์เช่นเดียวกัน บรรยากาศของสถานที่ทำงานจึงเป็นทั้งที่ทำงาน ที่พักพิง โรงอาหารสำหรับผู้ประสบภัยเช่นพวกเรา ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประสบภัยน้ำท่วมที่บ้าน และ/หรือผู้ที่เดินทางมาทำงานลำบาก เป็นการชั่วคราว นับว่าเป็นช่วงเวลาแห่งความอบอุ่นเลยทีเดียว

แหล่งท่องเที่ยวสุดฮิปช่วงน้ำท่วมของชาวสถาบันฯ คงเป็นที่ไหนไปไม่ได้ นอกจาก พื้นที่หน้าแมคโคร แจ้างวัฒนะนั่นแหละ สถานการณ์ทำให้เกิดตลาดนัดขนาดย่อมๆ ตลอดแนวถนนด้านหน้าแมคโคร อีกทั้ง เป็นสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมการต่อเรือด้วย ตลอดเส้นทางมีทั้งของกินหลากหลาย ขนม อุปกรณ์ทำความสะอาดหลังน้ำท่วม ของใช้กระจุกกระจิก ไปจนถึงเรือขนาดต่างๆ และหลากหลายราคา ข้าวของที่ต้องใช้ช่วงน้ำท่วม เช่น รองเท้าบูท กางเกงกันน้ำ กระสอบทราย ซึ่งมีราคาเขยิบสูงขึ้นเป็นหลายราคาตามระดับน้ำที่ท่วมถึง นอกจากนี้ ยังมีของกินของใช้ที่เป็นของหายากช่วงนั้น น่าจะเป็นน้ำดื่ม น้ำอัดลม ประเภทน้ำดำหลายยี่ห้อไซโกมีราคาแพงมามา ปลากระป๋องขาดตลาด นับเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นผลพลวงมาจากน้ำท่วม อย่างแทบไม่น่าเชื่อไม่ทราบว่าอิทธิพลบวกกับความเข้มแข็งของประชาชนในพื้นที่อำเภอปากเกร็ด ที่ร่วมแรงร่วมใจจน **“เอาอยู่”** รักษาความเป็นพื้นที่แห่งใจสถานการณ์คลี่คลาย ขอปรบมือให้ดังๆ ...

นอกจากกิจกรรมตามภารกิจงานที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลแล้ว สถาบันฯ มีการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัย เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนเหมือนกัน โดยการรวบรวมกำลังทรัพย์ กำลังแรงใจ ของเจ้าหน้าที่สถาบันฯ ภายใต้แกนนำที่เข้มแข็งเป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ นั่นเอง เป็นผู้นำทีมเจ้าหน้าที่ร่วมทำกิจกรรมจิตอาสา เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน รวมถึงบรรดาสัตว์เลี้ยง หมา แมว ที่ประสบภัยเช่นเดียวกัน โดยมีการรวบรวมทุน เพื่อจัดหาสิ่งของบริจาค และสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ มีการทำอาหารกล่องปรุงสำเร็จ น้ำดื่ม ขนม ขนมปังปิ้ง น้ำพริกกระป๋อง นม ชุดยารักษาโรค ยาป้องกันน้ำกัดเท้า อาหารสุนัข อาหารแมว จุลินทรีย์ชีวภาพ ชุดถุงยังชีพ โดยนำไปบริจาคและแจกจ่ายกับประชาชนผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ใกล้เคียงที่เราสามารถจะช่วยเหลือได้ของจังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี เป็นต้น ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากกองทัพ ที่จัดส่งพาหนะ ในการนำพาทีมงานเราดำเนินกิจกรรมอย่างดีทุกครั้ง ขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

เวลาดำเนินไป... จนกระทั่งเมื่อหลังจากที่ระดับน้ำลดลงแล้ว สถานการณ์เริ่มเข้าสู่สภาวะปกติ เส้นทางถนนสามารถใช้สัญจรไปมาได้อย่างเดิม แต่ยังคงทิ้งร่องรอยแห่งความทรงจำไว้อย่างมากมาย สภาพถนนที่ภายหลังน้ำท่วมซึ่งเป็นเวลานาน สภาพต้นไม้ที่ยืนต้นตายบริเวณเกาะกลางถนน บางช่วงถนนเป็นหลุมกว้าง กองขยะขนาดมหึมา สภาพบ้านและข้าวของที่เสียหายจากการจมน้ำ เป็นเวลานาน คราบน้ำที่ทิ้งไว้เป็นที่เตือนความทรงจำว่าในแต่ละพื้นที่นั้นน้ำได้เข้ามาเยือนระดับสูงแค่ไหน อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ระดับน้ำจะเหือดแห้งหาย แต่น้ำใจของทีมงานสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ยังคงชุ่มชื้นเสมอ จึงเกิดกิจกรรมเล็กๆ แต่ยิ่งใหญ่...ที่เกิดขึ้นภายหลังจากน้ำท่วมใหญ่คือการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ การทำความสะอาดภายหลังน้ำลด จึงเกิดเป็นกิจกรรมจิตอาสาของพี่น้องชาวสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ที่ร่วมแรงร่วมใจกันในการไปช่วยกันทำความสะอาด และทาสีสันมาเด็กเล็กที่โรงเรียนเปรมประชากร จังหวัดปทุมธานี โดยท่านผู้อำนวยการสถาบันฯ ได้รวบรวมทุนในการจัดหาอุปกรณ์ในการทาสี สี ที่สำหรับใช้ในการซ่อมแซมสนามเด็กเล่นของเด็กๆ ให้กลับมาอยู่ในสภาพที่น่าเล่นอีกครั้ง ซึ่งพวกเราทุกคนยังคงจดจำแวตแห่งความสุขของเด็กๆ ตอนที่จ้องมองเครื่องเล่นที่พวกเราได้เปลี่ยนสีไว้อย่างสวยงาม ในขณะที่สียังไม่แห้งดี คงจะนึกในใจว่าเมื่อไหร่สีจะแห้งนี้...วันเวลาแห่งความสุขใจนี้ยังคงกรุ่นอยู่ในความทรงจำเสมอ...

บทเรียนจากเหตุการณ์น้ำท่วมปี พ.ศ. 2554 นี้ คงเป็นเหตุการณ์แห่งความทรงจำที่ติดใจหลายต่อหลายคน และเป็นเหตุการณ์ที่ต้องถูกจารึกเป็นประวัติศาสตร์ด้วย ความทรงจำกับภาพพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมสูงถึงชั้นมิดหลังคา น้ำท่วมขังกินพื้นที่กว้างขวาง มองไปเห็นแต่พื้นน้ำแทนพื้นหญ้า พื้นป่า ต้องปิดการจราจรกว่า 50 เส้นทาง ถนนสายหลักถูกตัดขาด การเดินทางเข้า-ออกกรุงเทพฯ เป็นอัมพาต ผู้คนแตกตื่น นำรถยนต์หนีน้ำมาจอดบนทางด่วน ทางยกระดับ สะพานลอยทุกพื้นที่ กระแสน้ำไหลผ่าน ได้ฉากรอยแผลความเสียหายไว้ทั้งชีวิต-ทรัพย์สิน และบาดแผลในใจผู้คน หมู่บ้านหรรหรรราคาแพงลี้วไปจนถึงชุมชนของผู้ด้อยฐานะในเมืองหลวง หรือชาวต่างจังหวัด วันนี้มีสภาพไม่แตกต่างกัน แม้แต่สนามบิวดอนเมือง กองทัพอากาศ หรือศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยยังถูกน้ำท่วมเราจะเห็นภาพผู้คนปรับสภาพใช้ชีวิตอยู่คู่กับน้ำ เห็นนวัตกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อการเอาตัวรอด เช่นการดัดแปลงภาชนะ อุปกรณ์หลายอย่างที่จะทดแทนลำเรือที่ราคาแสนแพง ในช่วงนั้น เห็นศูนย์อพยพ ศูนย์พักพิงชั่วคราวนับร้อยนับพัน เห็นการกักตุนอาหารสินค้า เห็นรอยยิ้มเห็นคราบน้ำตา เห็นความสามัคคี เห็นความทุ่มเทของผู้เสียสละ เหล่าทหารกองทัพบก ทหารของพระราชาทหารของประชาชน และท้ายที่สุด เห็นภาพแห่งความเสมอภาคภายใต้วิกฤติแห่งมหันตภัยน้ำ คนจนคนรวย ความรู้สูงหรือความรู้น้อยก็ต้องเดินลุยน้ำ ลงเรือ-ขึ้นรถบรรทุก ขอรับความช่วยเหลือเช่นเดียวกัน ภายใต้สัจธรรมที่ว่า “ทุกชีวิตมีค่าเท่าเทียมกัน”และทุกครั้งที่มิมหันตภัย เราเห็นน้ำใจที่แผ่กว้างของพี่น้องไทย ที่ท่วมท้นแข่งกับปริมาณน้ำที่ท่วมสูงเสมอ ทำให้เห็นชัดและตอกย้ำว่า ไม่ว่าจะเกิดเหตุร้ายแรงเพียงใด พี่น้องไทยไม่ทิ้งกัน....

และนี่เป็นอีกครั้งกับห้วงเวลาที่น้ำจดจำ... “มหาอุทกภัย” ปี พ.ศ. 2554...

ก้าวต่อไปในเส้นทางการพัฒนาสู่สากล

Next Step CIFS

AFSN 2011
Asian Forensic Sciences Network
3rd Annual Meeting & Symposium

DNA Workgroup

Next Step : สำนักตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมทางชีววิทยา

สำนักตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมทางชีววิทยามีภารกิจในการให้บริการการตรวจสารพันธุกรรม โดยแบ่งงานการตรวจสารพันธุกรรมออกเป็น 2 ส่วน คือ การตรวจสารพันธุกรรมในคดีและการตรวจสารพันธุกรรมผู้ต้องขัง เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลของสารพันธุกรรมสำหรับการเปรียบเทียบ ข้อมูลสารพันธุกรรม และ วิเคราะห์ฐานข้อมูลดังกล่าวเพื่อทำการวิจัยและพัฒนา ซึ่งก่อนหน้านี้ในการสกัดสารพันธุกรรมจะใช้วิธีการสกัดด้วยมือซึ่งใช้เวลาในการสกัดนาน ด้วยภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น ทางสำนักฯ จึงได้จัดหาเครื่องมืออัตโนมัติมาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และช่วยลดภาระงานของนักนิติวิทยาศาสตร์ โดยเครื่องมืออัตโนมัติดังกล่าว ได้แก่

1. เครื่อง QIAcube เป็นเครื่องสกัดสารพันธุกรรมอัตโนมัติ ใช้สำหรับงานการตรวจสารพันธุกรรม ในคดี ควบคุมการทำงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สามารถสกัดตัวอย่างได้ครั้งละ 12 ตัวอย่างโดยใช้เวลาประมาณ 30-45 นาที ทำให้เครื่อง QIAcube เป็นเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพมากเครื่องหนึ่งของสำนักตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยา

2. เครื่อง 3500xl Genetic Analyzer เป็นเครื่องแยกสารพันธุกรรมอัตโนมัติ ใช้สำหรับงานการตรวจสารพันธุกรรมผู้ต้องขัง ซึ่งมีลักษณะที่โดดเด่นคือ สามารถวิเคราะห์รูปแบบสารพันธุกรรมด้วยโปรแกรม GeneMapper®ID-X Software v1.2 ซึ่งเป็นโปรแกรมที่สามารถวิเคราะห์รูปแบบสารพันธุกรรมแบบผสม (Mixed Profile) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสามารถแยกสารพันธุกรรม 24 ตัวอย่างได้โดยใช้เวลาเพียง 40 นาที หรือประมาณ 800 ตัวอย่างต่อวัน ซึ่งเมื่อทำงานร่วมกับ 3130 Genetic Analyzer ซึ่งสามารถแยกสารพันธุกรรมได้ 576 ตัวอย่าง/วัน เมื่อรวมความสามารถในการทำงานของเครื่องทั้งสองจะสามารถแยกตัวอย่างได้มากถึง 1,400 ตัวอย่าง/วัน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วถึงภารกิจในการให้บริการการตรวจสารพันธุกรรมทั้งการตรวจสารพันธุกรรมในคดี และการตรวจสารพันธุกรรมผู้ต้องขัง นอกเหนือจากภาระงานดังกล่าว ทางสำนักตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมทางชีววิทยาได้คิดริเริ่มโครงการจัดตั้งศูนย์ตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมในคดีข้ามขึ้นโดยในประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เหตุการณ์ข้ามขึ้นกระทำซ้ำเรายังคงมีแนวโน้มที่จะเพิ่มปริมาณขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากสถิติคดีข้ามขึ้นจากเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 - เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554 พบว่า มีผู้เข้าแจ้งความว่าถูกข้ามขึ้น 2,609 คดี ทำให้ทางสำนักฯ เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้มีการจัดโครงการขึ้นเพื่อตรวจวิเคราะห์สารพันธุกรรมในกรณีข้ามขึ้น แม้ว่าสารพันธุกรรมในกรณีเหล่านี้จะตรวจพบได้ยากเนื่องจากตัวอย่างมักมีปริมาณน้อย แต่ทางสำนักฯ ได้เตรียมพร้อมอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยและได้มาตรฐาน ประกอบกับทางสำนักฯ มีฐานข้อมูลสารพันธุกรรมเพื่อการตรวจเปรียบเทียบและสืบค้นในกรณีมีการกระทำผิดซ้ำหรือมีการกระทำผิดแต่ยังไม่สามารถจับกุมตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนและป้องกันอาชญากรรม และทำให้เกิดประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรม

นอกจากนี้ ทางสำนักฯ ยังได้มีการจัดทำโครงการอีกหลายโครงการ เพื่อให้การบริการประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการเปรียบเทียบสารพันธุกรรม และ การวิจัย

สำนักตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมทางชีววิทยากับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ในด้านการเตรียมพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทางสำนักฯ ได้มีการจัดระเบียบการทำงานเป็นไปตามมาตรฐานสากล ทั้งด้านกระบวนการทำงานและเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งทางสำนักฯ ได้มีการรับรองคุณภาพโดยได้รับ มาตรฐาน ISO 17025 นอกจากนี้ ทางสำนักฯ ยังมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างมาตรฐานของการปฏิบัติงานให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านนิติพยาธิวิทยาและนิติวิทยาศาสตร์ในระดับอาเซียน อันได้แก่ Asian Forensic Science Network (AFSN) และ Asia-Pacific Medicolegal Agencies Network (APMLA) ซึ่งก้าวต่อไปคือการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในระดับสากลเช่น NAME (National Association of Medical Examiners)

Next Step : นิติวิทยาศาสตร์กับงานความมั่นคง

ปัจจุบันอาชญากรรมในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั้งทางด้าน ความรุนแรง และมีรูปแบบ การกระทำที่มีความหลากหลายสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นตามสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จะเห็นได้ ว่าสถานการณ์อาชญากรรมในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างมาก ดังเช่น ปัญหาสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมกับผู้กระทำผิดได้หรือไม่ ดำเนินการกับผู้บริสุทธิ์หรือผู้ต้องสงสัยเท่านั้น ส่งผลให้กลุ่มแนวร่วมก่อเหตุ มีความคิดความเชื่อ ต่อต้านอำนาจรัฐ ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม เกิดการแก้แค้นทดแทน ย้อนกลับมาก่อเหตุร้ายเพิ่มขึ้นกว่าเดิมกลายเป็นขบวนการที่มีความเข้มแข็ง เป็นอันตรายต่อความ มั่นคงทั้งของชาติและประชาคมโลก

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนภารกิจของภาครัฐ ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง ด้วยกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ ในงานความมั่นคง การนำกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์มา ใช้สนับสนุนงานความมั่นคง

กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์มีความสำคัญอย่างมากในการได้มาซึ่งพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ยืนยันตัวบุคคล และยืนยันพฤติกรรมการก่อเหตุที่มีประสิทธิภาพ การขาดการนำกระบวนการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์และการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาพิสูจน์ข้อเท็จจริง ทำให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรม พนักงานสอบสวนไม่มีพยานหลักฐานในการฟ้องร้องดำเนินคดี มีเพียงพยานบอกเล่าชัတ်ทอด ซึ่งเป็นสิ่งที่แสวงหาได้ยากในสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ผู้กระทำผิดที่เป็นตัวการใหญ่รอดพ้นจากการถูกดำเนินคดี ผู้ก่อเหตุในระดับล่างที่มีหลักฐานการกระทำผิดที่ชัดเจนเท่านั้นที่ถูกดำเนินคดี

ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์สามารถนำมาใช้เพื่อการสนับสนุนการทำความดีของพนักงานสอบสวนในการช่วยแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อประกอบสำนวนฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ก่อเหตุ สนับสนุนภารกิจของทหารในการพิสูจน์ทราบเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นและขยายผลคดี โดยการเข้าร่วมเก็บพยานหลักฐานด้วยวิธีนิติวิทยาศาสตร์จนสามารถพิสูจน์ทราบผู้เกี่ยวข้อง และความเกี่ยวข้องกันของขบวนการผิดกฎหมาย สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้เริ่มนำกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์มาสนับสนุนการทำความดีความมั่นคงที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยปฏิบัติการกิจสนับสนุนร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคง ตำรวจ และพลเรือนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามกฎอัยการศึกและพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ภารกิจโดยรวมได้แก่ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและการรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุความไม่สงบ กล่าวคือ เหตุระเบิด ยิง ปะทะ ตัดคอ การวางเพลิง เพื่อพิสูจน์ทราบเหตุการณ์และยืนยันตัวผู้กระทำผิด ทำการตรวจเก็บข้อมูลบุคคลทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นฐานข้อมูลใช้ในการยืนยันตัวบุคคล กลุ่มบุคคล และเชื่อมโยงเครือข่าย การขยายผลคดีจากข้อมูล จากการตรวจพิสูจน์พื้นที่เป้าหมายหรือวัตถุต้องสงสัย งานทางด้านข่าวโดยวิเคราะห์ข้อมูลทางนิติวิทยาศาสตร์เชื่อมโยง และประสานข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่, การให้ความเป็นธรรมในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เกิดเหตุความไม่สงบ ยิ่งกว่านี้การบูรณาการนำข้อมูลทางนิติวิทยาศาสตร์ข้อมูลทางการข่าวและความมั่นคงมาทำการวิเคราะห์เชื่อมโยงในมิติอื่นๆ ทำให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพสามารถนำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาใช้นำนายเหตุการณ์ได้อย่างแม่นยำ เพื่อการเฝ้าระวังและป้องกันไม่ให้เหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในอนาคต ยิ่งไปกว่านั้นผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์สามารถนำมาวิเคราะห์แนวโน้มของการก่อเหตุ ทำให้สามารถแจ้งเตือนเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ให้เกิดความระมัดระวังในการปฏิบัติงานและช่วยติดตามหาตัวผู้กระทำผิดได้

การปฏิบัติงานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น การนำผลการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ตรวจพบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลคดี ข้อมูลพฤติกรรมของผู้ต้องสงสัยในคดี และผลการตรวจสอบพยานหลักฐานของญาติสายตรงของบุคคลที่สงสัยซึ่งมีความถูกต้องแม่นยำ สามารถนำมาใช้ในการดำเนินการขยายผลพิสูจน์ทราบบุคคลผู้กระทำผิด กลุ่ม และเครือข่าย ซึ่งเป็นรูปแบบการทำงานในเชิงรุก จากการวิเคราะห์ข้อมูลการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ เชื่อได้ว่าผู้ก่อเหตุ/กลุ่มผู้ก่อเหตุมีความเชื่อมโยงกันในหลายเหตุการณ์หลายพื้นที่ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพบว่ามีการกระทำความผิดกฎหมายอื่นๆ สนับสนุนการก่อเหตุ เช่น ยาเสพติด การค้าของเถื่อน เป็นต้น

ทั้งนี้การดำเนินการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงด้วยกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ในงานความมั่นคง จำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ พยานหลักฐานจากตัวบุคคล และการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องแม่นยำโดยสมบูรณ์ เพื่อประโยชน์ในการนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เข้ามาใช้ในการกระบวนการยุติธรรม ช่วยคัดแยกบุคคลต้องสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด และช่วยให้นำตัวผู้กระทำผิดที่แท้จริงมาลงโทษ ป้องกันการกลับคำให้การของผู้ต้องหาหรือในคดีที่ไม่มีประจักษ์พยาน และที่สำคัญอย่างยิ่งคือสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้ ดังนั้นการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเหล่านี้ จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของภาครัฐและเกิดความร่วมมือกันในทุกภาคส่วน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรม และเพื่อความสงบสุขของประชาชนและสังคม

Next Step : สำนักพิสูจน์บุคคลสุญหาย

สำนักพิสูจน์บุคคลสุญหายมีภารกิจหลัก คือ การตรวจพิสูจน์ศพนิรนามเพื่อระบุบุคคล การรับแจ้งบุคคลสูญหาย ภารกิจการตรวจพิสูจน์บุคคล เป็นงานที่ยากและท้าทายต้องพบกับสถานการณ์ต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป การระบุตัวบุคคลแต่ละครั้งมีความยากง่ายไม่เท่ากัน เนื่องจากตามสภาพศพนิรนามที่พบ ตั้งแต่ศพที่มีสภาพสมบูรณ์ มองเห็นรูปร่างหน้าตาชัดเจน ศพเน่าที่สภาพร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงได้จนอาจจะจำรูปร่างหน้าเดิมไม่ได้แล้ว จนกระทั่งสภาพโครงกระดูกที่ไม่สามารถระบุเพศ ประเมินอายุ เชื้อชาติ ความสูงได้ จากบุคคลต่างๆ ได้ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้และผ่านการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ การตรวจพิสูจน์ ศพนิรนามนอกจากต้องตรวจพิสูจน์เพื่อระบุบุคคลแล้ว การหาสาเหตุของการเสียชีวิต ยังเป็นอีกหนึ่งภารกิจหลักสำคัญที่จะทำให้เกิดความยุติธรรมกับญาติพี่น้องของผู้เสียชีวิต ซึ่งเป็นไปตามเพื่อให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนที่ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันทั้งบุคคลที่มีชีวิตและเสียชีวิตโดยเฉพาะผู้เสียชีวิตเหล่านี้ควรได้รับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนสากลและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนั้น บางครั้งการตรวจพิสูจน์เพียงวิธีเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะยืนยันตัวบุคคลได้ การตรวจพิสูจน์บุคคลแต่ละครั้งเราต้องใช้วิธีและขั้นตอนมากมาย ต้องอาศัยการตรวจพิสูจน์ตามกระบวนการทางด้านการแพทย์ และนิติวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ การเปรียบเทียบจากข้อมูลการสูญหายของบุคคลกับข้อมูลศพนิรนาม การสืบสวนสอบสวนจากข้อมูลที่มีอยู่ไปสู่ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อที่จะระบุตัวบุคคลจากศพนิรนามที่พบว่าเป็นใครชื่ออะไร เพื่อส่งคืนแก่ญาติอันเป็นที่รักต่อไป อีกทั้งเพื่อกระบวนการสืบสวนสอบสวนของคดี

ปัจจุบันมีวิธีการตรวจพิสูจน์บุคคลหรือเรียกอีกอย่างว่าการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลหลายวิธี เช่น การใช้ความจำของมนุษย์ เมื่อเห็นแล้วจำได้ว่าศพหรือบุคคลที่พบเห็นเป็นใคร โดยใช้เสื้อผ้า เครื่องประดับ เครื่องแต่งกาย สิว รอยสัก รอยแผลเป็น ข้อมูลทางการแพทย์ ในการยืนยันตัวบุคคล ตลอดจนการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ การตรวจวิเคราะห์ เพศ อายุ ความผิดปกติ และการบาดเจ็บต่างๆ จากโครงกระดูก การตรวจสภาพฟันเปรียบเทียบกับรายงานของทันตแพทย์ การทำภาพเชิงซ้อน การจำลองใบหน้าโดยวิธีการวาดและการปั้น การตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือ การตรวจเปรียบเทียบสารพันธุกรรม รวมไปถึงการเก็บรวบรวมฐานข้อมูลของศพที่เราไม่สามารถระบุตัวบุคคลได้เพื่อติดตามและพิสูจน์ทราบเพื่อระบุตัวบุคคลให้ได้ต่อไป ความสำเร็จของการพิสูจน์บุคคลนั้นนอกจากข้อมูลการตรวจพิสูจน์ศพนิรนามที่ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกขั้นตอนแล้วนั้น ข้อมูลก่อนการเสียชีวิตที่เราได้จากการรับแจ้งจากญาติ พี่น้องของผู้สูญหาย โดยการซักประวัติ ข้อมูลของผู้สูญหาย ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกัน เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวจะใช้อ้างอิงและเปรียบเทียบกับข้อมูลผู้เสียชีวิตแล้ว ยังใช้เป็นแนวทางในการสืบสวนสอบสวนเพื่อระบุบุคคลได้ ดังนั้นองค์ประกอบหลักสำคัญที่จะทำให้การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลประสบความสำเร็จนั้น ไม่ใช่เฉพาะ ข้อมูลผลการตรวจพิสูจน์ศพนิรนาม เพียงอย่างเดียว การให้ความสำคัญกับข้อมูลการซักถามญาติพี่น้องคนในครอบครัวก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ที่จะนำไปสู่การระบุตัวบุคคลผู้เสียชีวิตได้ต่อไปในอนาคต

จากวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์บุคคล จะเห็นได้ว่าการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลจะต้องนำ สหสาขาวิชาการต่างๆ มาใช้ในการพิสูจน์บุคคลแล้วนั้น การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะในเขตภาคพื้น ยังจะช่วยพัฒนางานด้านการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการตรวจพิสูจน์ต่อไปในอนาคต

Next Step : Digital Forensic

พยานหลักฐานดิจิทัลอาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ ปัจจุบันพยานหลักฐานชนิดนี้มีบทบาทที่สำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น สืบเนื่องจากวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้หน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น โดยมีการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งจะก้าวเข้าสู่ยุคไร้กระดาษ (Paper Less) มากขึ้น พยานเอกสารต่างๆ ที่เคยอยู่ในรูปแบบกระดาษหรือวัตถุอื่นๆ ซึ่งสามารถจับต้องได้ทางกายภาพจะกลับกลายเป็นพยานหลักฐานดิจิทัล ซึ่งสร้างขึ้นในระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย ซึ่งไม่สามารถจับต้องได้ทางกายภาพแต่ต้องอาศัยเครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าช่วยในการ สืบสวนสอบสวนแหล่งเก็บพยานหลักฐานที่เป็นเอกสารกระดาษสามารถค้นหาได้ด้วยตาเปล่าและหาได้ในที่จำกัดแต่ในยุคดิจิทัล ไม่สามารถทำเช่นนั้นได้อีกต่อไป พยานหลักฐานชิ้นเดียวกันอาจถูกเก็บอยู่ในเครือข่ายหลายแห่งทั่วโลกโดยที่มีคุณภาพและความถูกต้องชัดเจนเหมือนเอกสารต้นฉบับ ดังนั้น พยานหลักฐาน ดิจิทัลจึงเป็นเรื่องที่พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและมีความจำเป็นต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจลักษณะของพยานหลักฐาน รวมถึง แหล่งพยานหลักฐานประเภทนี้ ซึ่งจะช่วยให้การสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรม ในโลกไซเบอร์มีความถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้มันวันยังมีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์เรามากขึ้นเรื่อยๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตระหนักถึงเรื่องดังกล่าวจึงได้มีการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ เริ่มมีการจัดเตรียมห้องปฏิบัติการ พร้อมทั้งสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน และพร้อมรับมือกับอาชญากรบนโลกไซเบอร์ ที่ข้อมูลต่างๆ จะถูกพัฒนาไปตามเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างไม่มีขีดจำกัด

ก้าวกล้า... ยุติธรรม

ร่องรอยเงาเวลาย่ำเตือนไว้
สามชีวิตแม่จากเมื่อวันวาน
วรพงษ์บุกบันกล้ำพันฝ่า
พิทักษ์สู้สุดกำลังตน

สามหัวใจพิสูจน์ความกล้าหาญ
สามพบพานเพื่อสู้อาชญาชน
ทุกเขาป่ามณีรัตน์บุกทุกหน
สามคนหนึ่งปณิธานยุติธรรม

ด้วยความภูมิใจ (พงษ์และโหนด)

อุบัติเหตุ เฮลิคอปเตอร์ตก ยะลา 20 มิถุนายน พ.ศ. 2551

คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์

ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

20 มิถุนายน พ.ศ. 2551 เป็นวันที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ต้องสูญเสียบุคคลที่มีค่าที่ยังอยู่เบื้องหลังการทำงานภาคใต้

ร.ต.อ.วรพงษ์ พุฒนิล หรือ **พงษ์** ของเราเป็นสองรองจากหมอในการปฏิบัติงานในสามจังหวัดชายแดนใต้ เดิมทีเป็นตำรวจวิทยาการที่โอนย้ายมาช่วยกันสร้างงานและทีมงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้มีคุณภาพดังความศรัทธา ในปี พ.ศ. 2547 คุณพงษ์ได้ร่วมทีมลงไปช่วยงานทางใต้ ส่วน **น.ส.มณีนรัตน์ บรรเทา** หรือ **“โหนด”** ผู้ที่มีหัวใจอันงดงามเป็นนักวิชาการโสตซึ่งผันตัวไปช่วยถ่ายภาพในงานทางใต้ด้วยเพราะบุคลากรมีไม่พอ

งานได้เป็นงานที่อันตรายเสี่ยง เหนื่อย ลำบาก ซึ่งทั้งสองคนได้เป็นส่วนหนึ่งของทีมงานที่สลับสับเปลี่ยนกันลงไปช่วยงาน คุณพงษ์ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงดูแลทีมงานที่ลงไปปฏิบัติงานซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กรุ่นใหม่ด้วยความใจเย็น สุขุม ความละเอียดในการทำงานซึ่งคุณพงษ์เป็นคนแรกที่ประสบความสำเร็จในการเก็บ ดี เอน เอ ของมือประกอบระเบิดได้จากเทปขาวที่พันอุปกรณ์ระเบิด เราเสี่ยงเป็นเสี่ยงตายพร้อมกันบ้าง แยกกันทำงานบ้างในการปฏิบัติงานในพื้นที่อันตรายซึ่งคุณพงษ์จะไม่เคยแสดงความหวาดวิตกกังวลให้เห็นเลยมีงานเมื่อไหร่เต็มที่เสมอ นอกจากนี้ยังร่วมเป็นกำลังใจยามเผชิญวิกฤติหรืออุปสรรค เพื่อประคับประคองทีมงานให้ช่วยกันสนับสนุนการใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบทางใต้ ซึ่งก็ผ่านมาได้เสมอ จนกระทั่งต้นเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา ทีมงานเริ่มเผชิญปัญหาใหญ่อีกครั้ง เมื่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือแจ้งให้ทุกโรงพักในพื้นที่สามจังหวัดทางใต้ห้ามส่งวัตถุพยานไปตรวจที่หน่วยงานอื่นซึ่งก็หมายถึงสถาบันนิติวิทยาศาสตร์กระทรวงยุติธรรมนี้แหละ

การทำงานที่ราบรื่นสะดุดลงทันที ทีมงานถูกทีมตำรวจทั้งกีดกันทั้งกัน ซึ่งในบางครั้งนายทหารที่ร่วมทำงานยังถูกขอร้องรูปต่างๆ ที่มียศพื้นเอก ใช้อำนาจตามกฎหมายการศึกได้โดยอ้างว่าถ่ายผู้ไม่เกี่ยวข้องไปรายงานผู้ใหญ่ จึงเป็นเหตุให้คุณพงษ์เลื่อนการเดินทางกลับกรุงเทพฯ ตามวาระการสับเวร เพราะเจอเข้ากับอารมณ์ของตำรวจที่ไม่ต้องการร่วมงานกันจึงหวังทีมงานรุ่นน้องของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ก็ว่าจะถูกระทบจากการเผชิญหน้าซึ่งคงแก้ปัญหาไม่ได้

ก่อนเกิดเหตุการณ์เครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ตกหนึ่งลำดำห์ ทีมงานนิติวิทยาศาสตร์ชุดเก็บ ดี เอน เอ ถูกถล่มด้วยระเบิดขณะออกปฏิบัติงาน คุณพงษ์รีบจัดทีมไปดูแลลูกทีมเนื่องจากช่วงนั้นหมอไม่ได้อยู่ในพื้นที่ รวมทั้งเก็บพยานหลักฐานสำคัญ เหตุระเบิดจึงใจกระทำต่อทีมนิติวิทยาศาสตร์เราจึงขอแบ่งเทปขาวที่พันอุปกรณ์ระเบิดมาตรวจ ดี เอน เอ เพื่อหามือประกอบระเบิด เนื่องจากที่ผ่านมาสถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีผลงานด้าน ดี เอน เอ มีฐานข้อมูลบุคคลเกือบสี่หมื่นราย สามารถเชื่อมต่อคดีได้หลายคดีได้หลายคดีจนนำคนผิดเข้ากระบวนการยุติธรรมได้ แต่ชุดวิทยาการของตำรวจไม่ยินยอม จนเสธ.ทหารต้องเข้าดำเนินการชี้แจงเรื่องการใช้อำนาจตามกฎหมายการศึก

นี่คือเหตุผลที่ทำให้คุณพงษ์เลื่อนการเดินทางกลับ เมื่อคุณพงษ์เลื่อน คุณโหน่งหรือคุณมนต์รัตน์ก็เลยถือโอกาสอยู่เป็นเพื่อนเพื่อสอนงานเจ้าหน้าที่ธุรการที่รับใหม่รวมทั้งคอยดูแลหมอซึ่งลงไปปฏิบัติงานช่วงต้นอาทิตย์พอดี

ในที่สุดเหตุร้ายก็เกิดขึ้น เช้าวันนั้นทีมงานชุดแรกขึ้นเฮลิคอปเตอร์ลำนี้ไปลงที่นราธิวาสเพื่อเก็บ ดี เอน เอ บุคคล ผู้ต้องสงสัย เหตุผลที่ใช้ ฮ. ก็เพราะในช่วงหลังทีมงานตกเป็นเป้าถูกยิงถูกวางระเบิดจึงต้องปรับยุทธวิธีในการเดินทาง หลังจากนั้น ฮ. ได้กลับมารับชุดที่สองคือ คุณพงษ์ คุณโหน่ง และ ชุดนิติวิทยาศาสตร์ทหารอีกสี่คนเข้าพื้นที่ทุ่งยางแดงเพื่อเก็บหลักฐานเหตุปะทะตำรวจเสียชีวิต

ในระหว่างทำงาน มีเหตุการณ์ตำรวจถูกลอบยิงเจ็บและเสียชีวิตที่บ้านนั่งสตา ทีมทหาร ร้องขอชุดนิติวิทยาศาสตร์เข้าเก็บหลักฐาน ซึ่งคุณพงษ์อาจสั่งการให้ชุดแรกแบ่งทีมมาทำงานก็ได้แต่ เพราะเป็นพื้นที่อันตราย คุณพงษ์จึงรับอาสาไปเองจนเกิดอุบัติเหตุ ฮ. ตกทุกคนเสียชีวิตหมด

โหม่งเองก็ห้วงน้องช่างภาพ “เอ็กซ์” ซึ่งเป็นน้องใหม่ จึงรับอาสาไปทำงานกับคุณพงษ์ ในพื้นที่อันตราย โหม่งถือเป็นตัวอย่างของข้าราชการสายสนับสนุนที่ดี โดยหน้าที่หลักคือการทำงาน เรื่องโสต แต่เวลาอยู่กรุงเทพฯ โหม่งจะช่วยงานพัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรที่เรียกว่า Knowledge management มาโดยตลอด โหม่งรับผิดชอบจัดโครงการสร้างคุณธรรมให้ข้าราชการของสถาบันฯ ในระยะหลังภารกิจงานได้หนักขึ้น คนทำงานเริ่มไม่พอ โหม่งจึงได้อาสาไปช่วยงานทุกอย่างทั้งถ่ายรูป เก็บวัตถุพยาน ขึ้นเขาตะเวนที่นราธิวาส ไปกับทีมงานจนสามารถจับมือประกอบระเบิดรายใหญ่ได้

คุณพงษ์เป็นคนสุขุม สุภาพ มุ่งมั่น มีน้ำใจ มีทุกอย่างที่ผู้ชายดีๆ ฟังมี ที่สำคัญเป็น ตัวอย่างของ นักนิติวิทยาศาสตร์ ผู้มีศรัทธาในงานอำนวยความสะดวก มีความตื่นตัวในการ พัฒนาองค์ความรู้ตลอดเวลา เราจะเห็นว่าคุณพงษ์ใช้สมาธิ มีความสุขในการรวบรวมพยานหลักฐาน ทุกครั้ง

เราภูมิใจที่คุณพงษ์เป็นคนแรกของประเทศไทยที่ประสบความสำเร็จในการเก็บหลักฐาน สำคัญคือ ดี เอน เอ ของคนร้ายที่ประกอบระเบิดจากเทปพันสายไฟซึ่งเป็นการนำเอาความรู้ที่ไป ศึกษาดูงานมาใช้ในการทำงานในพื้นที่ จนนำมาซึ่งแนวทางในการเก็บหลักฐานของผู้ร่วมก่อเหตุได้ ครบวงจร

นอกจากเรื่องความรู้ความรับผิดชอบในงานแล้ว คุณพงษ์เป็นพี่เอื้อยที่น้องๆ ทุกคนรัก เพราะความสุภาพ ความอดทน ความใจเย็น เสียสละ ผู้ชายดีๆ หาได้ยากในสังคมปัจจุบัน คุณพงษ์ มีทุกอย่างในตัวตน หลายครั้งที่เราได้เห็นคุณพงษ์นอนที่หลัง บางครั้งนอนพื้นในขณะที่คนอื่น นอนเตียง บางครั้งนอนนอกห้องตากยุงเพื่อให้น้องๆ ทุกคนได้สบาย ไม่ใช่เพียงความเสียสละใน ฐานะสุภาพบุรุษ แต่เป็นเพราะคุณพงษ์พยายาม ทนถนอมอุดมการณ์ที่ดีให้น้องๆ ทีมงานไม่ต้อง ละทิ้งไปจากการเผชิญอุปสรรค

คุณพงษ์พูดให้กำลังใจกับน้องๆ เสมอว่า อดทนอีกนิดนะงานกำลังมาด้วยดี กำลังจะได้จิ๊กซอว์ ตัวสำคัญ แม้ไม่มีใครบอกหมอก็รับรู้เสมอในความดีงามของคุณพงษ์ ซึ่งมุ่งมั่นทำงานจนไม่สนใจเสนอ ผลงานเพื่อเลื่อนขั้น ทำให้มีหลายคนที่มาทักหลังแซงหน้า ด้วยเพราะสำนึกแห่งความรับผิดชอบและ รักแผ่นดินของคุณพงษ์ จึงไม่เคยคำนึงว่าทำแล้วได้อะไร หรือต้องได้ทุกอย่างอย่างเท่าเทียมคนอื่น อยากให้การจากไปของคุณพงษ์ได้มีส่วนละลายจุดดำในใจของใครบางคนในสถาบันที่มุ่งแต่จะรักษา ประโยชน์ของตน หรือมุ่งทำลายให้สถาบันฯ ต้องพินาศไป

“นี่คือเหตุที่ทำให้คุณพงษ์จึงเป็นคนที่รักยิ่งของชาวสถาบันนิติวิทยาศาสตร์”

สำหรับคุณโหนด มาอยู่กับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์เมื่อไหร่บางคนอาจจำไม่ได้รวมทั้งหมอจนเมื่อไปทำงานได้ด้วยกัน จึงได้ทราบว่าเมื่อครั้งห้องสมุดของคณะแพทยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เชิญหมอไปบรรยายเมื่อหกเจ็ดปีก่อน คุณโหนดคือผู้ฟังคนหนึ่งได้เดินเข้ามาถามว่าอยากมาทำงานด้วยจะต้องทำอะไร ซึ่งหมอได้ตอบว่าทำเรื่องโอนย้ายมาสิ เพราะวุฒิการศึกษาของเขาตรงกับงาน

หากย้อนไปจะเห็นได้ว่าโหนดเป็นตัวอย่างของข้าราชการสายสนับสนุนที่ดีที่สุดคนหนึ่งที่ไม่เคยเอาหน้าที่ตามกรอบ เป็นตัวกำหนดงาน เมื่อใดที่คิดว่าโหนดช่วยได้เขาจะลงมือทำทันทีโดยไม่เคยพยายามนำเสนอให้หมอรับรู้ว่าเขาทำอะไร

กิจกรรมดีๆ ที่ทำให้ได้เห็นตัวตนของโหนดชัดเจน คือ โครงการรื้อกว้างคิดไกล ซึ่งริเริ่มเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกการทำงานเพื่อแผ่นดิน เพื่อความเป็นธรรมให้คงอยู่ในใจของชาวสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ โหนดรักโครงการนี้มาก ทีมเทกายใจจัดหาวิทยากรทำให้ได้เห็นว่าจะจัดสรรให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ได้บุคลากรที่มีธรรมะอันงดงามในใจ คือ โหนด

โหนดไม่เคยสนใจว่าทำแล้วได้อะไร ช่วยงานทุกอย่างทุกด้าน จนวันหนึ่งโหนดก็เดินมาบอกว่าอยากช่วยงานได้ หมอดีใจมากเพราะงานได้เป็นเรื่องที่มาจากความคิดของหมอที่ไม่อยากเห็นเราเสียแผ่นดิน ไม่อยากเห็นความไม่เป็นธรรมขยายไปทั่ว รวมทั้งไม่อยากเห็นพุทธศาสนาถูกรุกรานให้หายไปจากแผ่นดิน คนไปทำงานต้องอาสาเท่านั้นและนี่คือการเริ่มต้นนำโหนดไปสู่เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด งานในหน้าที่ก็ต้องรับผิดชอบโหนดสละสิทธิ์การเสนอผลงานเพื่อปรับตำแหน่งให้สูงขึ้นด้วยเพราะไม่อยากแย่งชิงใคร แต่ที่สำคัญโหนด รู้สึกปิดในเส้นทางแบบที่เขาได้เลือกเดิน

ด้วยเพราะหัวใจที่เปี่ยมด้วยธรรมะของโหม่ง จึงทำให้ทุกคนรักผูกพันโหม่งยิ่งนัก เมื่อเริ่มทำงานได้แทนที่จะท้อกลับบอกว่าทำแล้วมีความสุขมาก ทั้งๆ ที่นอนกับพื้น ชักผ้าเอง บางครั้งต้องทำกับข้าวเลี้ยงทีมงาน

โหม่งมีความกล้าหาญทั้งๆ ที่เป็นผู้หญิงไม่เคยปฏิบัติงานภาคสนามแต่กล้าขึ้นเขาตะเว จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นสถานที่อันตรายที่คนร้ายใช้ซุ่มยิงทำระเบิด ยุทธการอรุณเบิกฟ้าที่เขาตะเว ทั้งสองครั้งมีโหม่งได้บุกป่าฝ่าดงยากลำบากยิ่ง ในครั้งแรกยังมีน้ำใจดูแล อั้ง เต็ง ชักเสื้อผ้าให้ ในขณะที่สองคนทำหน้าที่เก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และในครั้งสุดท้ายที่หมอขึ้นไปปฏิบัติภารกิจ พื้นที่มีความสูงชันทำให้หมอสล้นหกล้มหลายครั้ง โหม่งก็เป็นคนหนึ่งที่คอยหิ้วหูกางเกงไม่ให้ล้นหรือ คอยจุดม้อขึ้น มิฉะนั้นหมอคงตกเหวไปแล้ว

เรื่องราวดีๆ ของคนทั้งสองยังมีอีกมากที่เล่าอย่างไรคงไม่หมด เพียงแต่อยากถ่ายทอดให้รู้ถึงความในใจว่าหมอรักผูกพันเขาทั้งสองเพียงใด และอยากให้การจากไปในเหตุการณ์ครั้งนี้ได้แปรเปลี่ยนเป็นพลังแห่งความกล้าในการทำดี เพื่อแผ่นดินเฉกเช่นบุคคลทั้งสอง

หากไม่ใช่เขาอยู่ในเครื่องก็คงเป็นหมอซึ่งความจริงต้องเข้าพื้นที่แต่เผอิญท่านเจ้าคุณพระราชรัตนรังษีแห่งวัดไทย กุสินาราช ได้นัดให้พบที่กรุงเทพฯ จึงคลาดแคล้ว

หมอเสียใจที่ไม่อาจปกป้องดูแลทุกคนได้ รู้สึกหัวใจสลายที่เป็นต้นเหตุชวนทุกคนมาร่วมงาน กู้แผ่นดินและเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด

อุดมการณ์ของทีมงานผู้จากไปจะไม่มีวันดับสูญ แม้หมอจะใจสลายที่ต้องเริ่มก่ออิฐสร้างบ้านกันใหม่ แต่ก็จะมีมุ่นรอกการเกิดของทีมงานที่จะมาสานต่ออุดมการณ์เราจะช่วยกันกู้แผ่นดินไทยให้กลับมาสงบสุขเหมือนเดิม รวมทั้งสร้างระบบงานนิติวิทยาศาสตร์ที่ดีที่จะอำนวยความสะดวกให้กับสังคมไทย แม้ไม่ใช่หน้าที่โดยตรงแต่ในฐานะคนไทยความรักแผ่นดินความรับผิดชอบเป็นของคนไทยทุกคนต้องช่วยกันกอบกู้

สำคัญที่สุดคือการรักษาสถาบันทั้งสามให้คงอยู่คู่แผ่นดินไทย พุทธศาสนาถูกไล่ที่ มาโดยตลอด ไม่ใช่เพราะใครทำลายแต่เพราะคนพุทธไม่ดูแล

อุดมการณ์ในหัวใจของหมอจะไม่มีวันลดลง ตราบจนกว่าจะหมดลม แม้ใจจะร้าวรานเพียงใดวิกฤติเป็นโอกาสเสมอ ทุกข์มิไว้ให้เห็น มิใช่มิไว้ให้เป็น ทุกคนควรใช้วิกฤติให้เป็นโอกาสตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเชื่อว่าต้นกล้าแห่งความดีจะเติบโตขึ้นในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์แน่นอน

ต้นกล้าที่งงาม

อุบัติเหตุรถยนต์ ปีตตานี 7 มกราคม พ.ศ. 2553

คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์

ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

พิทักษ์ เป็นบุคลากรที่สำคัญสำหรับภารกิจของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม หมอเป็นคนสัมภาษณ์พิทักษ์ด้วยตัวเอง เพราะทางสถาบันฯ มีโครงการสำคัญ คือ การพิสูจน์ศพนิรนาม วุฒิโบราณคดีของ**พิทักษ์** จึงได้รับอนุมัติจาก ก.พ. ให้เป็นส่วนหนึ่งของงานนิติวิทยาศาสตร์

งานการพิสูจน์ศพนิรนามยังมีไม่มากนัก **พิทักษ์** ได้อาสาไปช่วยที่มงานนิติวิทยาศาสตร์ ปฏิบัติงานในภารกิจทางชายแดนใต้ แม้ว่าจะศึกษามาทางโบราณคดี หลายครั้งที่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมา ช่วยวิเคราะห์สถานที่ โดยเฉพาะหลุมที่คนร้ายฝังระเบิด หรืออาวุธ ทำให้มีเบาะแสในการขยายผลถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง

ภารกิจในวันสุดท้ายของชีวิต เป็นการขยายผลเพื่อพิสูจน์ทราบถึงขบวนการเตรียมก่อเหตุ ในอำเภอลาดใหญ่ โดยช่วงก่อนปีใหม่ประชาชนในโครงการตาสะบะรด ที่ท่านแม่ทัพภาคสี่ ได้กระตุ้นให้ประชาชนเป็นหูเป็นตาสอดส่องความผิดปกติ ได้แจ้งว่ามีวัยรุ่นใช้โทรศัพท์ถ่ายรูปลานจอตรถของโรงแรมอย่างน่าสงสัย ต่อมาที่มงานนิติวิทยาศาสตร์ได้เข้าตรวจสอบบุคคล พบว่าสองในหก มีปริมาณสารระเบิดติดที่มีอยู่ในปริมาณที่สูง แสดงว่าได้สัมผัสวัตถุระเบิดมาก่อน

หลังจากการซักถาม โดยเจ้าหน้าที่ทหารเขายอมรับว่าเคยระเบิดลูกขว้างจากบุคคลหนึ่ง โดยเอาไปซ่อนไว้ในป่า เมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2553 พัทธพงศ์ ทีมงาน พร้อมหมอ จึงออกเดินทางไปตรวจสอบด้วยกัน ซึ่งก็พบระเบิดซุกซ่อนไว้จริง การทำงานภาคใต้ เป็นการทำงานที่ยากลำบาก ทั้งสภาพแวดล้อม และอันตราย ที่ๆ มีการซุกระเบิดต้องอย่าโคลนเต็มไปด้วยทาก แถมยังอาจได้รับอันตรายจากระเบิด แต่ทุกคนต่างต้องช่วยกันเพื่อไม่ให้ถูกเจ้าหน้าที่กล่าวหาว่าได้พยานหลักฐานมาอย่างไม่ถูกต้อง นี่คือเหตุผลที่ทีมงานนิติวิทยาศาสตร์ของสถาบันฯ เข้าไปพิสูจน์ทราบ เพราะหากไม่ช่วยกัน สถานการณ์ความรุนแรงอาจนำไปสู่การสูญเสียแผ่นดิน

แม้ว่าพัทธพงศ์จะเป็นนักนิติวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่เพิ่งบรรจุไม่นาน แต่หัวใจที่มุ่งมั่นทำงาน โดยไม่เคยเกี่ยงงาน และยังคงอาสาลงไปช่วยงานที่บุคลากรในสถาบันฯ ส่วนใหญ่ไม่กล้าลงไปด้วยความกังวลถึงอันตราย

ภารกิจสุดท้ายกับหมอจะอยู่ในความทรงจำ ในหัวใจของหมอตลอดไป ยิ่งได้ทราบจากคุณแม่ว่าพัทธพงศ์ชอบกินไข่พะโล้ หมอก็ยิ่งรู้สึกคิดถึงพัทธพงศ์ เพื่อนๆ และญาติได้เล่าว่าคืนสุดท้ายก่อนจากไป พัทธพงศ์โทรไปเล่าให้หลายคนฟังว่า หมอทำไข่พะโล้และก๋วยเตี๋ยวเนื้อสับให้กันอร่อยมาก เพื่อนๆ ทั้งเตี๊ยะและอุเทนเล่าว่าพัทธพงศ์ลูกไปตักหลายครั้ง ทำให้เพื่อนๆ เกิดความอยากกินบ้าง

หมอดิใจที่ยังได้ทำอะไรดีๆ ให้พัทธพงศ์ก่อนจากไป แม้เราจะทำงานใกล้ชิดกันไม่นาน

ขอให้ทุกคน ในแผ่นดินรู้ว่า **พัทธพงศ์เป็นสายลมใต้ปีกที่สำคัญ สำหรับหมอคนหนึ่งกับการกิจการสร้างความยุติธรรมในสังคม** จะมากหรือน้อยไม่สำคัญ สำคัญที่หัวใจอันงดงามของพัทธพงศ์

ขอให้ความดีงามนี้ได้เป็นเมล็ดพันธุ์แห่งความกล้าในการทำดี ให้เจริญงอกงามในแผ่นดินที่ความดีแห่งแล้งลงทุกที!

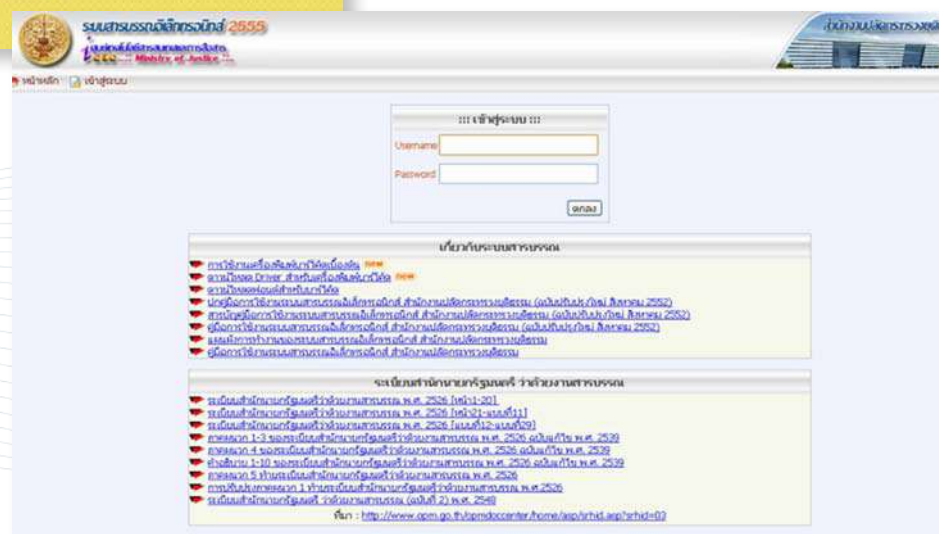
สัมผัสความก้าวหน้า ของ นิติวิทยาศาสตร์

กลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ได้ให้ความสำคัญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทำงานตามหลักธรรมาภิบาลบริหารบ้านเมืองที่ดี และสนับสนุนระบบเกี่ยวกับคดีและสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม จึงได้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ดังนี้

1. สนับสนุนบริหารงานภายใน (back office) สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้นำระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาจากสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นระบบจัดเก็บสำเนาเอกสารของให้เป็น Digital และสามารถเรียกดูได้จากเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ภายใต้ระบบรักษาความปลอดภัย เพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารรับ-ส่งเอกสารภายในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ให้คล่องตัว สะดวกรวดเร็ว สามารถตรวจสอบติดตามสถานะเอกสาร การดำเนินเรื่องเอกสารผ่านระบบสารบรรณโดยใช้เวลาน้อยลง

สำนักพิสูจน์บุคคลสูญหาย

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม

เมนู

- หน้าหลัก
- ข้อมูลบุคคลสูญหาย
- ค้นหาข้อมูลบุคคลสูญหาย
- กลับมาหน้าหลักเว็บไซต์สถาบันฯ

ข้อมูลบุคคลสูญหายล่าสุดปี พ.ศ. 2554

ลำดับที่	วันที่หาย	เลขที่	ชื่อ	นามสกุล	เพศ	อายุ	ข้อมูล
1	พฤษภาคม 2542	P005:55	นายสมนึก	รุ่งนิกษ์	ชาย	44	ดูข้อมูล
2	18 ตุลาคม 2548 เวลา 9.00 น.	P004:55	นายแว่นศุภาวาท	มาแจ้ง	ชาย	24	ดูข้อมูล
3	8 มกราคม 2555 เวลา 18.00 น.	P003:55	นายบุญมี	วอน	ชาย	26	ดูข้อมูล
4	17 มกราคม 2555 เวลา 17.30 น.	P002:55	นายนาซอสน	บี	ชาย	28	ดูข้อมูล
5	1 สิงหาคม 2552 เวลา 11.00 น.	P049:54	นางสาวบุษวิภา	วณะ	หญิง	21	ดูข้อมูล
6	30 เมษายน 2554 เวลา 17.30 น.	P048:54	นายคณวัฒน์	มระ	ชาย	24	ดูข้อมูล
7	30 เมษายน 2554 เวลา 17.00 น.	P047:54	นายอินทวง	กาโง	ชาย	26	ดูข้อมูล
8	11 ธันวาคม 2552 เวลา 20.00 น.	P046:54	นายอินทวง	กาโง	ชาย	27	ดูข้อมูล

3. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเผยแพร่และบริการประชาชน สถาบัน

นิติวิทยาศาสตร์มีเว็บไซต์ <http://www.cifs.moj.go.th> สำหรับเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และมีระบบให้บริการประชาชนในค้นหาหาญาติของข้อมูลศพไม่ทราบชื่อและศพนรนาม พร้อมทั้งได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความรู้ต่างๆ เข้ามาจัดเก็บเพื่อเป็นคลังความรู้สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ได้สร้างห้องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Data Center) สำหรับการรักษาเสถียรภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์สร้างระบบความปลอดภัยข้อมูลสารสนเทศพร้อมสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรและให้บริการเครือข่าย Internet ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบการเชื่อมโยงหลักฐานการกระทำความผิดแบบอัตโนมัติเพื่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

1. ที่มาและความจำเป็น

จากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ใช้วิธีการก่อเหตุรุนแรงที่มีการวางแผนสลับซับซ้อน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนในพื้นที่ได้รับความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินมากยิ่งขึ้น การปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาเทคนิคการปฏิบัติงานและเทคนิคการตรวจพิสูจน์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการตรวจพิสูจน์และประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลเหตุรุนแรง ข้อมูลการตรวจพิสูจน์ การประสานการปฏิบัติงานระหว่างทหาร ตำรวจ พลเรือน จากการปฏิบัติงานในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา สถาบันนิติวิทยาศาสตร์กระทรวงยุติธรรมได้ลงมาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 กรณีที่มีกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงที่อำเภอตากใบและมียกกลุ่มผู้ประท้วงเสียชีวิต ปีงบประมาณต่อมาทางสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ก็ได้บรรจุเจ้าหน้าที่ของทางสถาบันฯบางส่วนมาช่วยปฏิบัติงานในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า เพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเก็บสารพันธุกรรมจากบุคคลต้องสงสัย, เจ้าหน้าที่ของรัฐ, จากวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ, จากการปิดล้อมตรวจค้นโดยนำสารพันธุกรรมที่เก็บมาส่งตรวจที่สถาบันฯ ซึ่งในปัจจุบันทางสถาบันฯ ได้เก็บรวบรวมผลการตรวจสารทางพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ที่เก็บจากบุคคลและวัตถุพยานไว้เป็นฐานข้อมูลจำนวนมากซึ่งจากการเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่ผ่านมา สามารถช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการต่อผู้ก่อเหตุรุนแรงได้หลายคดีไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น อาสาสมัครทหารพราน, อาสาสมัครรักษาดินแดนหรือแม้แต่ผู้ต้องสงสัย, ผู้นำท้องถิ่นและนักการเมืองแต่การปฏิบัติงานที่ผ่านมา ยังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอเพราะการดำเนินงานต้องใช้งบประมาณสูงทั้งค่าใช้จ่ายในการตรวจหาสารพันธุกรรมโดยปริมาณงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีมากกว่างบประมาณที่มีอยู่ทำให้ยังขาดความพร้อมของศูนย์กลางการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลต่างๆ มาใช้ประโยชน์ในการขยายผล และเชื่อมโยงตัวผู้ก่อเหตุรุนแรงได้เต็มที่ ดังนั้นระบบการเชื่อมโยงหลักฐานการกระทำความผิดแบบอัตโนมัติ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการช่วยผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้สามารถใช้ข้อมูลจากแหล่งเดียวกันในการวิเคราะห์การข่าวและแสดงผลการเชื่อมโยงข้อมูลแบบอัตโนมัติ

ดังนั้น สถาบันนิติวิทยาศาสตร์และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) จึงร่วมมือพัฒนาโครงการระบบการบริหารและการจัดการข้อมูลนิติวิทยาศาสตร์จังหวัด ชัยแดนภาคใต้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับนโยบาย/ยุทธศาสตร์ในมิติต่าง ๆ ดังนี้

1. นโยบายรัฐบาล คือ นโยบายเร่งด่วนในจังหวัดชัยแดนภาคใต้ คือ การจัดให้มีศูนย์ อำนวยการบริหารจังหวัดชัยแดนภาคใต้เป็นองค์กรถาวร เพื่อทำหน้าที่แก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ จังหวัดชัยแดนภาคใต้ โดยยึดมั่นหลักการสร้างความสมานฉันท์และแนวทาง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ใช้กระบวนการยุติธรรมกับผู้กระทำความผิดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

2. นโยบายกระทรวงยุติธรรม คือ การปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชัยแดน ภาคใต้ ประกอบด้วย

- ด้านการสืบสวน สอบสวน จับกุมและดำเนินคดีเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดด้าน ความมั่นคงในจังหวัดชัยแดนภาคใต้ (ผู้ก่อเหตุรุนแรง)
- ด้านนิติวิทยาศาสตร์ ดำเนินงานและสนับสนุนการปฏิบัติการ รวบรวมพยาน หลักฐานเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

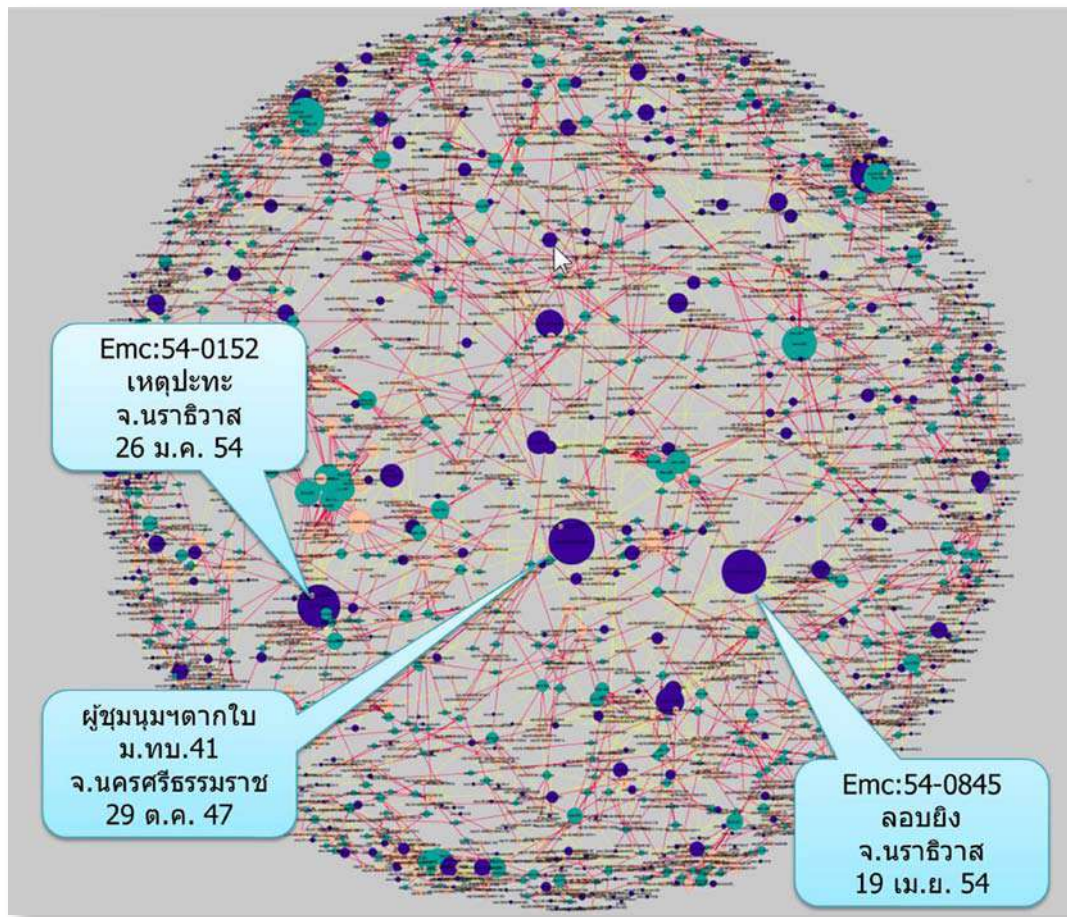
3. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรมในจังหวัดชัยแดนภาคใต้ คือ กระบวนการยุติธรรมจังหวัดชัยแดนภาคใต้ มีเอกภาพและประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวก หลักปฏิบัติสากล โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่ เพื่อสร้างความศรัทธาเชื่อมั่นและเป็นที่พึ่งของ ประชาชนอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์

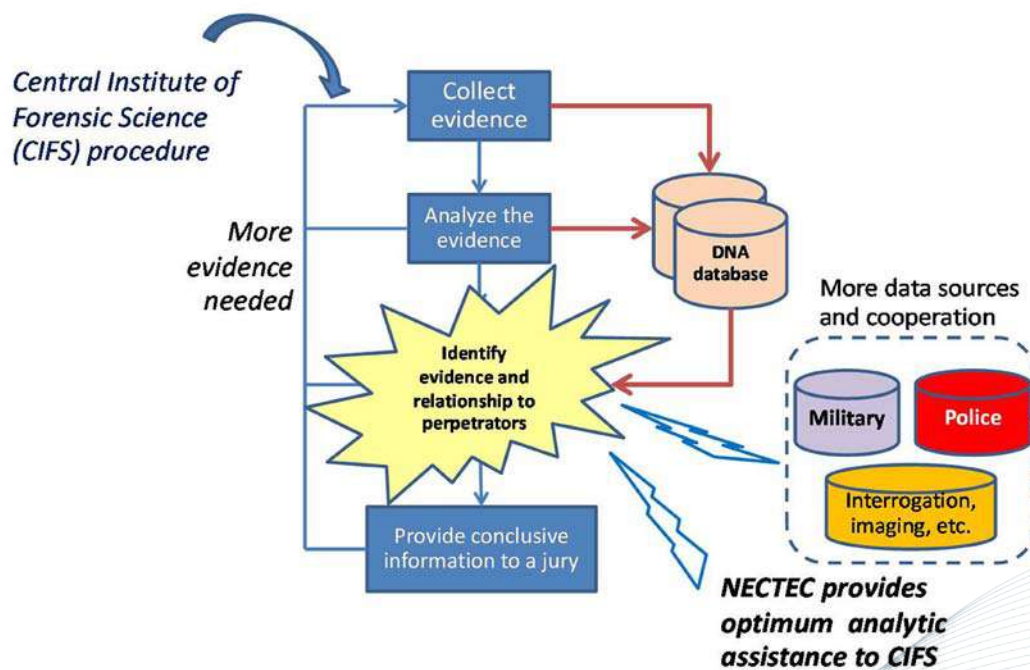
เพื่อวางโครงสร้างพื้นฐานในการดำเนินการเก็บพยานหลักฐานและการตรวจพิสูจน์วัตถุพยาน อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ พร้อมนำข้อมูลมาใช้อย่างรวดเร็วเพื่อช่วยอำนวยความสะดวก ให้กับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชัยแดนภาคใต้และเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนเพื่อความมั่นคง ภายในราชอาณาจักร

3. เป้าหมายโครงการ

เพื่อพัฒนาระบบการเชื่อมโยงหลักฐานการกระทำความผิดแบบอัตโนมัติ เพื่อความมั่นคง ภายในราชอาณาจักรสนับสนุนกระบวนการของการพิสูจน์พยานหลักฐาน การผูกมัดผู้กระทำความผิด ในการขึ้นศาล การคาดการณ์ล่วงหน้าเพื่อช่วยในการตัดสินใจ และการวางแผนยุทธศาสตร์ระดับ ผู้บริหาร โดยระบบสามารถจัดการข้อมูลในลักษณะที่ซับซ้อนมากขึ้น (ที่ไม่สามารถค้นจากฐานข้อมูล ได้โดยตรง) ดังตัวอย่างคดีความรุนแรงในภาคใต้ในรูปที่ 1 และสามารถแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปแบบการเชื่อมโยงที่และสื่อความหมาย พร้อมทั้งทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องมีความต้องการใช้ระบบการเชื่อมโยงหลักฐานการกระทำความผิดแบบอัตโนมัติ และสามารถนำข้อมูลด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัคดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้บูรณาการร่วมกัน ดังรูปที่ 2

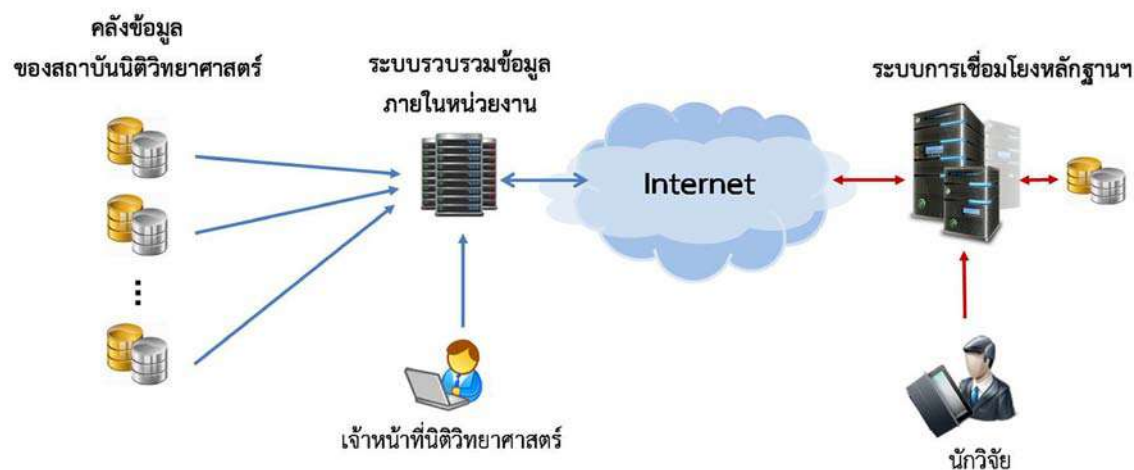

รูปที่ 1. ตัวอย่างการเชื่อมโยงข้อมูล DNA จากวัตถุพยานในคดีการก่อความไม่สงบในภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2555

รูปที่ 2. โครงสร้างการทำงานการเก็บพิสูจน์หลักฐานเพื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ (CIFS) โดย NECTEC จะเข้าร่วมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาตัวผู้กระทำผิดด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงประกอบกับข้อมูลด้านอื่นๆ เช่นการข่าว และความร่วมมือจากหน่วยงานพันธมิตรที่เกี่ยวข้อง

ระบบการเชื่อมโยงหลักฐานการกระทำผิดดังกล่าว อาศัยข้อมูลระดับปฏิบัติการเช่นการเก็บ DNA ของวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ ที่ปัจจุบันมีการเก็บข้อมูลอยู่แล้วในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งภายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ยังไม่สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่และขาดการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงลึก ดังนั้นเพื่อให้การใช้งานระบบเชื่อมโยงหลักฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูลของหน่วยงานนั้นๆ จึงจำเป็นต้องมีส่วนที่รวบรวมข้อมูลของหน่วยงานและสามารถติดต่อกับระบบวิเคราะห์การเชื่อมโยงของ NECTEC ได้ ดังแสดงในรูปที่ 3

รูปที่ 3. แสดงส่วนประกอบต่างๆของวิเคราะห์การเชื่อมโยงหลักฐานการทำความผิดแบบอัตโนมัติ

4. คุณสมบัติของระบบการเชื่อมโยงหลักฐานฯ

1. สามารถเชื่อมโยงหลักฐานและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับคดีที่มีความซับซ้อน เช่น ข้อมูล DNA, ข้อมูลการชดทอด ข้อมูลพฤติกรรมคดี ซึ่งมีผู้กระทำผิดและผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก ในรูปแบบของเครือข่าย (Network data) จากระบบฐานข้อมูลเดิมของหน่วยงาน (Relational database) และข้อมูลที่ไม่มีโครงสร้างชัดเจน เช่น ไฟล์เอกสาร ไฟล์รูปภาพ เป็นต้น
2. สามารถแสดงผลการเชื่อมโยงทั้งหมดในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่าย (User friendly graph layout)
3. สามารถให้บริการการค้นหาเส้นทางการเชื่อมโยงหลักฐานระหว่างวัตถุหรือสิ่งที่สนใจในรูปแบบของ web service โดยระบุเพียงวัตถุปลาย 2 วัตถุขึ้นไป
4. สามารถแสดงรายงานในรูปแบบแผนภาพ (Graph layout) ของผู้กระทำผิดและหลักฐานที่เกี่ยวข้องและระบุถึงสถานะปัจจุบันว่าทราบตัวแล้วหรือยังไม่ทราบ
5. สามารถระบุถึงแกนนำที่สำคัญของขบวนการการกระทำผิดและความเชื่อมโยงกับแกนนำคนอื่นๆ โดยหลักการทางสถิติ

CIFS ทศวรรษที่ก้าวเดิน...

จัดทำโดย

ที่ปรึกษาเกิตติมศักดิ์

1. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์
2. พลตำรวจตรีชุมศักดิ์ พงษ์พานิช
3. นายสมโชค บุญกำเนิด
4. นายสุรศิษฐ์ บัวทรัพย์
5. นายสการณ เพ็ชรรินทร์
6. พันตำรวจโทปิยวิทย์ ไกรภานุช
7. พันตำรวจโทสุรสิทธิ์ โรจนกิจอำนวย
8. พันตำรวจโทกฤษฏา ภิรมย์ทรัพย์
9. นางสาววราณี เมฆอรัญ
10. พันตำรวจโทสมชาย อมรสุนทรศิริ
11. พันตำรวจโทสุพจน์ นาคเงินทอง
12. นายไตรยฤทธิ์ เตมหิวงศ์
13. พันตำรวจโทหญิงอัมพิกา สีสานพนาพร
14. พันตำรวจโทวัชรศักดิ์ เกลิมสุขสันต์
15. นายวรวิทย์ ไวยวุฒิ
16. นายสุรณรงค์ ศรีสุวรรณ
17. ร้อยตำรวจเอกหญิงรัชดาภรณ์ มรมาวง

ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาระบบคุณภาพตามมาตรฐานสากล
และการต่างประเทศ
ที่ปรึกษาด้านติดตามคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนาม
รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
เลขานุการกรม
นายแพทย์เชี่ยวชาญ
นักนิติวิทยาศาสตร์เชี่ยวชาญ
นายแพทย์เชี่ยวชาญ
นักนิติวิทยาศาสตร์เชี่ยวชาญ
ผู้อำนวยการสำนักนิติวิทยาศาสตร์บริการ
ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานนิติวิทยาศาสตร์
ผู้อำนวยการสำนักตรวจพิสูจน์ทางเคมี
ผู้อำนวยการสำนักตรวจสถานที่เกิดเหตุ
ผู้อำนวยการสำนักตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยา
ผู้อำนวยการสำนักนิติเวชศาสตร์
ผู้อำนวยการสำนักพิสูจน์บุคคลสูญหาย

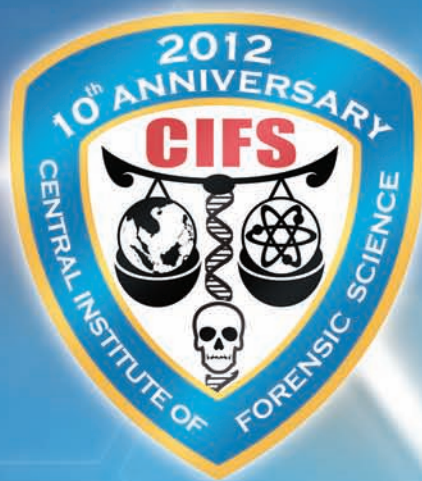
กองบรรณาธิการ

1. นายสุรศิษฐ์ บัวทรัพย์
2. นายสการณ เพ็ชรรินทร์
3. พันตำรวจโทปิยวิทย์ ไกรภานุช
4. นายศราวุฒ สุจริตธรรม
5. นายอนุวัต ปลายผล
6. นายชัยชาญ ไชยรังสินันท์
7. นางสาวชลลธร โลประโคน

รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
เลขานุการกรม
นายแพทย์ชำนาญการ
ช่างภาพการแพทย์ชำนาญการ
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
ปฏิบัติงานด้านบรรณารักษ์

คณะทำงาน

1. นายปิยนันต์ มธรมน
นายแพทย์ชำนาญการ
2. ร้อยตำรวจเอกหญิงชลาลัย ผุดผาด
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
3. นางสาววิไลพร ไหลงาม
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
4. นายกอเทพ เทพสิทธิธา
นายแพทย์ชำนาญการ
5. นายพงศกร จูโตโชติ
นายแพทย์ชำนาญการ
6. นายภาวพัณณ์ ดุลยพฤกษ์
นายแพทย์ชำนาญการ
7. นางสาวปานใจ โวหารดี
นายแพทย์ชำนาญการ
8. นายภาณุวัฒน์ นิรัติศยกุล
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
9. นางสาวณัฐชญา สวัสดิ์
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
10. นางสาวกรรณิการ์ สุทรพจนารักษ์
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
11. นางสุธิดา สุวรรณรังษี
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ
12. นางสาวรสสุคนธ์ กลิ่นหอม
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
13. นางสาวอมรรัตน์ เล็กวิชัย
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
14. นางสาวสมรักษ์ เจริญสุข
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
15. นายกำชัย ศรีธรรม
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
16. นางสาวจิตติภา ลำอางศรี
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
17. นายสนั่น กรรัมย์
ช่างภาพการแพทย์ชำนาญการ
18. นางสาวดวงสมร ชูดีจันทร์
ช่างภาพการแพทย์ชำนาญการ
19. นางสาวศิริลักษณ์ เทพเดชาชาญ
ช่างภาพการแพทย์ปฏิบัติการ
20. นางเนาวรัตน์ ทองนำ
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
21. นางสาวแพรว ศุภจริยาวัตร
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
22. นายเทวัญ วิวัฒน์พัฒนกุล
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
23. นายนันทโก ศาสตร์ประสิทธิ์
ช่างภาพการแพทย์ชำนาญการ
24. นางสาวมาลีสา เอี่ยมศิลา
นักนิติวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ
25. นางสาววลัยพรรณ ชัยบุรณะวิทย์
นักนิติวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ
26. นายประกิต เพ็งวิชัย
นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
27. นายศศิภพ จิตรกร
นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการ
28. นายศิริวุฒิ วงเดือน
ปฏิบัติงานด้านทั่วไป
29. นางสาวอาทิตย์ยา คชรินทร์
ปฏิบัติงานด้านประชาสัมพันธ์

www.cifs.moj.go.th